

1 • 2020

Offisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

- Giv akt!
- Leserinnlegg
- Internasjonale nyheter
- Filmanmeldelse

OMT – ORDNING FOR MILITÆRT TILSATTE DETTE ER STATUS!

• Norsk sjef for NATOs SNMGI og SNCMGI! • Luftmaktseminaret 2020 • Hva blir Hærens fremtidige stridsvogn? • Russisk «Yasen-klasse» – en stor trussel!

Forsvarets Personellservice

FP er blant de beste på spare- og lånebetingelser.

Hos FP får du:

- Sparekonto med god rente
- Lån med gode renter og betingelser
- Forsikringer hos Sparebank1 og If
- Nettbank/mobilbank
- Rentefri nedbetaling på kjøp hos Funif
- Rabatt på drivstoff hos Esso

For mer informasjon og vilkår se vår
hjemmeside: www.fp.no.

Tlf: 21 07 57 00

E-post: fp@fp.no

Forsvarets Personellservice

Offisersbladet

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPPENS ORGANISASJON

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon 23 10 02 20

E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO

E-post: Offisersbladet@bfo.no

Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 20

E-post: mona.audne@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2punkt AS ved Karin Smedsrud

E-post: karin@2punkt.no

Mobil: 982 05 416

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktpricke@me.com

Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Fra Forsvarets Opptak og Seleksjon 2019 på Sessvoll.

Foto Mads Suhr Pettersen, Forsvaret.

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

13. februar 2020

(Bekreftet opplag 2. halvår 2019 - 10.350)

UTGIVELSESPPLAN 2020:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 2 mars	27. mars	17. april
Nr 3 mai	29. mai	19. juni
Nr 4 august	14. august	28. august
Nr 5 oktober	2. oktober	16. oktober
Nr 6 november	20. november	4. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no

twitter.com/bfo12

instagram.com/bfo12

Mye nytt materiell på vei inn

Forsvarsmateriell (FMA) som i etableringen-fasen ifølge sjef FMA Mette Sørfonden, ble oppfattet som et «uønsket barn», har hatt og har hektiske dager med materiellinvesteringer. Ser man på antall investeringsprosjekter som er gjennomført, gjennomføres og er under planlegging, så skal FMA og alle ansatte ha ros for den jobben de gjør. Det kan blant andre nevnes F-35 anskaffelsen, nye redningshelikoptre, nye fartøyer til Kystvakta, nytt artilleri, nytt luftvern til Hæren, kjøp av maritime overvåkingsfly av typen P-8 Poseidon, samt en rekke mindre materiellprosjekter. Jeg nevner med vilje ikke NH-90, for det har av forskjellige årsaker utviklet seg til en katastrofe. Fordeling av skyld kan sikkert diskuteres.

Uansett så skal vi innrømme at utviklingen på materiellsiden er positiv. Nå venter vi bare på nye stridsvogner til Hæren (artikkelen om stridsvogner i denne utgaven er i så måte skrevet for å fremprovosere en debatt rundt temaet). Vi håper også på nye helikoptre til spesialstyrken, og forhåpentligvis nye troppetransport-helikoptre til Hæren. Dagens utfordringer er at FMA burde hatt mer og tilstrekkelig med personell i investerings-prosjektene med tanke på arbeidsmengden, samt det faktum at spesielt Luftforsvaret sliter med samtidighets-utfordringen. De opererer gammelt materiell, samtidig som nytt materiell ankommer og tas i bruk. Omskolering, utdanning og kursing på nytt materiell er tidkrevende. Dessuten er det stor mangel på teknikere og utdanning av disse.

Jens Stoltenberg har som NATOs generalsekretær hektiske og utfordrende dager. NATO-landet Tyrkia har blitt en «løs kanon på dekk», med sitt innkjøp av Russisk luftvern, sin involvering i urolighetene i Syria, samt veto på NATOs ønske om NATO-forsterkning til Norge og økte styrker i Polen og Baltikum. USAs president Donald Trump ønsker dessuten mer fokus mot Kina, og da mindre ressursbruk i Europa. Og på toppen av dette, gikk Frankrikes president ut og kalte NATO for hjernedødt.

Så til hjemlige trakter igjen. Materiellsituasjonen er som sagt under sterk forbedring, men det kan vi dessverre ikke si om personellsituasjonen. Vi er for få til å gjøre jobben, overtid-bruken er faretruende høy, og personellens rettigheter og goder er under press. Det kan blant annet nevnes tvangskonverteringer fra OF til OR, pensjonsordning under press, trenerte lokale lønnsforhandlinger, ingen lønn under utdanning på krigsskolene, store mangler på personlig bekledning på depotene og elendig vask av kvarter og kontorer (her må FLO stå frem og ta ansvar!). Godtgjøring for overtid, beredskap, øvelser og tjenestegjøring i utlandet, er en evig krangel med Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben, som BFO tar for sine medlemmer. Det er nå betimelig å stille seg spørsmålet om det er lurt å drive Forsvaret etter sivile bedrifts-prinsipper. Har personellet blitt redusert til kun å være en utgiftspost på Forsvarsbudsjettet?

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

Hytta er uerstattelig

Som medlem i BFO får du hele 15 % rabatt på Super hytteforsikring fra If. Og det kan det være smart å benytte seg av. For mange av oss er hytta et spesielt sted med uerstattelige minner – som kanskje går generasjoner tilbake.

Med Super hytteforsikring får du akkurat det – en super forsikring til hytta di. Alle plutselige og uforutsette hendelser er dekket, og i tillegg hjelper vi deg å ta vare på hytta di.

Vil du vite mer?

Ta kontakt med forsikringsspesialistene i FP
på telefon 21 07 57 10 eller if@fp.no

I samarbeid med:

faste saker:

Redaktøren: Mye nytt materiell på vei inn

Litt av hvert

10 gode grunner til å være medlem i BFO

BFO leder

Giv akt!

Hva skjer?

BFO Ung/KAFO leder

Pensjonssidene

Tilbakeblikk

Filmanmeldelse

Kjekt å ha!

Internasjonale nyheter

3

9, 33, 41

13

22

23

24

32

36

49

54

64

66

42-45

62-63

18-21

6-8

artikler:

Status OMT anno 2020

Ordning for Militært Tilsatte

Politikernes flytekniske luftsloft

NATOs stående marinestyrker

Hvem vinner slaget om slagfeltet?

Sjef Luftforsvarets Luftmaktseminar 2020

Forsvaret – tid for politiske valg

Den store «hundedugnaden»

«Ysen-klassen» – Russlands nye superbåt

Alliert Treningscenter i støpeskjeen

Flere nye redningshelikoptre er på vei

Med NATOs framtid i kikkerten

HV «sikret» objektet med mobiltelefoner

«Carl-Gustaf» i ny drakt

Nyhet: BFO Forsikring

6

10

14

16

18

38

40

42

46

50

52

56

60

62

65

Status OMT

anno 2020

Gjennom 2008, 2009 og 2010 ble det klarere og klarere for Hæren at avdelingsbefalsordningen ikke fungerte som forutsatt. Grenaderer og befal sluttet alt for tidlig, og kvaliteten på avdelingene ble ikke bedret slik man håpte. Planen om et eget spesialistkorps ble født og satt ut i livet sommeren 2010.

AV JON VESTLI
BFOs KOMPETANSEUTVIKLER

Nå er det 10 måneder igjen til implementeringsperioden til «Ordningsen for militært tilsatte» skal være sluttført. Hva har skjedd på 10 år? Og hva skal til for at dette skal virke – skape bedre operativ evne?

Problemet for Hæren og andre avdelinger i 2010 var å beholde de ansatte. Det handlet om å kunne videreutvikle avdelingene gjennom å bygge erfaringer og forbedringer år for år, ikke gjenskape bærende ferdigheter en til to ganger i året. Erkjennelsen av at den militære hverdag hadde blitt mer kompleks, uforutsigbar og krevende kom som resultater av de erfaringene man hadde fra internasjonale operasjoner og et mer selvhevdende Russland (ja allerede da faktisk – Georgia 2008).

Prop 73S (2011-2012) satte ord på utfordringene man hadde; «En av forsvarssektorens viktigste strategiske utfordringer er evnen til å tiltrekke, rekruttere, utvikle, anvende og beholde rett personell med rett kompetanse. Kompetansebegrepet brukes som betegnelse for kunnskap, innsikt, erfaringer, egenskaper, ferdigheter og holdninger som kreves for å løse en oppgave». Samtidig, i samme Prop., ble det fremmet en ønsket effektivisering av HR-området; «Uten god strategisk kompetansestyring risikerer man eksempelvis at gevinsten av store materiellanskaffelser ikke lar seg realisere fordi Forsvaret ikke har nødvendig kompetanse». Videre skriver de at «I innsatsforsvaret er det behov for en kvalitativ tilnærming til kompetanse, fremfor invasjonforsvarets kvantitative forståelse av personellbegrepet. Personell- og kompetanseområdet har ikke vært gjenstand for en helhetlig og systematisk gjen-

nomgang for å tilpasse Forsvaret til de fundamentale organisatoriske og samfunnsmessige endringene som har funnet sted de siste ti-årene». HR-transformatjonen, Utdanningsreformen og Ny militær ordning er alle prosjekter som sprang ut av denne beskrivelsen.

Sommeren 2015 lagde BFO et temahefte om OMT – ordning for militært tilsatte. Hensikten den gang var tredelt;

(I) å skape en forståelse for hvorfor det er et behov for endring av dagens ordning og forvaltningspraksis,

(II) gi en tilstrekkelig kunnskap om utviklingsprosessen av den foreslåtte ordningen og

(III) gi deg kunnskap om hva BFO mener om det nye forslaget og hva som bør bli bedre. FO var enig i behovet for en endring, samtidig så uttrykte vi bekymring og uenighet i mange av det som kom fra Forsvarsdepartementet.

man innrette arbeidet annerledes. Først når de ansatte blir sett, ivaretatt og gitt «riktige» utfordringer vil man kunne oppnå «rett kompetanse til rett tid – på rett sted».

BFO vil hevde at det er lite håp for å skape suksess ut av OMT dersom man ikke snarest får et mentalt skifte i forvaltningen og synet på menneskene når man utøver såkalt «styring». Uten en endring vil målene om økt ståtid, lavere rotasjon og reduserte slutttrater fremstå som urealistiske og politisk polemikk. Det er heller ikke noen bedring i sikte for Forsvaret når man ser på samfunnsutviklingen for øvrig. Bosettingsmønsteret, økte utdanningskrav, endringer i pensjonsgrunnlaget og -rettigheter, to-karrierefamilier og ønske om tilstedeværelse i familiens liv, er alle faktorer som utelukkende taler imot Forsvarets behov og ønsker.

Ta det på alvor.

Bruk resten av 2020 på å få ordningen til å virke for fremtiden. Forsvaret må fokusere på løsninger som motiverer – ikke bruk energien på tvang og trusler. For – det er fortsatt slik at man ikke klarer å beholde de unge, det er slik at det er mangler på ansatte som er villige til å pendle eller flytte, det er mangler på ansatte som ser klare karriere- og tjenestemuligheter som gir utfordringer og personlig vekst.

For akkurat nå er det mindre gøy på jobben.

Oppdatering 7. februar

Denne artikkelen ble skrevet midt i januar. Så har det skjedd mye gjennom den første uka i februar. Det har kommet ut nye retningslinjer for konvertering – realkompetanse betyr nå svært lite. Her må dere gå i dialog med deres nærmeste leder for å få rett informasjon, og deretter kontakte en BFO-tillitsvalgt på DIF-nivå eller i K12.

Så kom forslagene til en ny stillingsstruktur for hele Forsvaret ut «i det åpne rom». Dette har

skapt mye spørsmål, diskusjon – og sinne. Det er mange som ikke lenger kjenner igjen eller klarer å forstå hvordan organisasjonen skal kunne fungere basert på det som nå er forelagt. Samtidig er det avsatt veldig dårlig tid til prosessen.

Det er helt åpenbart at det er behov for en gjennomgang. Fordi løsningen fra 2016 ikke var god nok. Men nå ser det faktisk enda verre ut, til tross for at det ble enighet om hvilke premisser som skulle legges til grunn for arbeidet. Imidlertid ser det ikke ut som at disse har blitt fulgt, men erstattet av «70-30» og økonomiske vurderinger (å spare penger). Og da får vi en struktur som er i sterk ubalanse i forhold til den kompetanse, det ansvar og den

myndighet man skal forvalte på ulike nivåer. Dette er farlig.

Når man da ser disse to sakene i sammenheng med den retning Regjeringen vil ha på utviklingen av pensjonsrettighetene for militært ansatte, klarer jeg ikke å se hvordan Forsvarsminister, Forsvarsdepartementet og Forsvaret skal kunne klare å løse problemet med «Å BEHOLDE» de ansatte i fremtiden. For de ansatte er ikke dumme.

1) Det var 57 % besatte stillinger, 15 % ingen søkere og 22 % ingen tilsetting. 32 av de siste kategoriene var åpenbare leder/ sjefsstillinger og det var mange stillinger som krever kompetanse tilsvarende majors nivå.

HVA GJELDER FOR KONVERTERING?

Utdrag fra Prop 111S punkt 5.9.2:

Det er imidlertid kompetansen til den enkelte, og funksjonen de er satt til å utøve, som avgjør hvem som skal konverteres. Grunnlønn og gradsnivå skal ikke reduseres som følge av at personellet konverteres over i andre personellkategorier. Det skal være tilsvarende lønns- og gradsnivå så lenge personellet ikke selv søker seg over i stillinger på et lavere nivå. Offiserer som konverteres skal gis en OR-grad som tilsvarer nivået på den offisersgraden de innehar. I en overgangsfase må Forsvarets evne til å beholde kompetanse vektlegges i prosessen med å bemanne Forsvarets struktur.

Utdrag fra Forsvarsdepartementets instruks for personellforvaltningen av 1. juli 2018, punkt 5.2.2:

Den prinsipielle tilnærmingen skal være at offiserer uten minimum grunnleggende offisersutdanning (eller tilsvarende) skal konverteres til spesialistkorpset. Det er imidlertid kompetansen til den enkelte og funksjonen de er satt til å utøve som avgjør hvem som skal konverteres. Grunnlønn og gradsnivå skal ikke reduseres som følge av at personellet konverteres over i andre personellkategorier. Det skal være tilsvarende lønns- og gradsnivå så lenge personellet ikke selv søker seg over i stillinger på et lavere nivå. Offiserer som konverteres skal gis en OR-grad som tilsvarer nivået på den offisersgraden de innehar. I en overgangsfase må Forsvarets evne til å beholde kompetanse vektlegges i prosessen med å bemanne Forsvarets struktur. I denne perioden bør det derfor tilstrebes at overgangen mellom personellkategorier baseres på frivillighet fra den enkelte.

Kongsberg Gruppen signerte to avtaler med Forsvarets logistikkorganisasjon

Kongsberg Gruppen og Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) signerte den 18. desember 2019 to avtaler som styrker det langsiktige strategiske samarbeidet mellom partene, på henholdsvis Luft og Sjø.

Foto: Mats Grimsæth / Forsvaret

Den første avtalen er en rammeavtale for levetidsoppfølging av systemer som Kongsberg Gruppen har levert til Forsvaret, og blir formelt inngått mellom Kongsberg Defence & Aerospace og FLO. KONGSBERG skal understøtte Forsvaret med vedlikehold og ingeniørtjenester på utstyr om bord i Marinens fartøyer. Dette omfatter bredden av selskapets portefølje, fra missilsystemer og våpenstasjoner til kommando/kontroll- og navigasjonssystemer. Avtalen viderefører og utvider KONGSBERGs tidligere inngått rammeavtale med Forsvaret, og det årlige minimums-omfanget er på 71 millioner kroner for de første årene.

Den andre avtalen er inngått mellom Kongsberg Aviation Maintenance Services og FLO, og er knyttet til vedlikehold og understøttelse av den norske NH-90 helikopterflåten. Avtalen gjelder i første omgang for årene 2020-2026, og det vil være årlige avrop fra avtalen. Den anslåtte verdien er på om lag 400 millioner kroner fordelt på de fire første årene, med forbehold om at den kan reforhandles etter to år.

Gjennomføring av vedlikeholdet vil i hovedsak bli utført ved hovedbasen i Bardufoss. Dette innebærer at det vil bli brukt eksisterende kompetanse på helikoptervedlikehold, både fra KONGSBERG og finske Patria. Sistnevnte støtter allerede Forsvaret i vedlikeholdet av NH-90 helikoptre i Bardufoss i dag. I tillegg ser KONGSBERG at det blir behov for å styrke virksomheten ytterligere med nye ansettelser.

Pressemelding

Kontrakt på levering av fjernstyrte våpenstasjoner til Danmark

Kongsberg Defence & Aerospace AS (KONGSBERG) har inngått kontrakt med Danmarks Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) for levering av KONGSBERGs PROTECTOR Remote Weapon Station (RWS) til den danske hæren verdt 270 millioner kroner. Systemet vil bli integrert på Danmarks nye flåte av Piranha V 8x8 kjøretøy. Kontrakten ble vunnet i en internasjonal anbudskonkurranse.

Kongsberg har nå solgt 20.000 enheter av suksessen PROTECTOR RWS, som nå er verdens mest solgte RWS løsning. Danmark er den 23. nasjonen som velger KONGSBERGs RWS.

Kongsberg har nå også utviklet et såkalt Counter-UAS system basert på sin RWS, og Tyskland ble første kunde. Se artikkel om Counter-UAS i denne utgave!

Einar Holst Clausen

Nye slepebåter til Kystvakta!

Bilder tatt 24/1 på SKYS ifm formell overlevering av slepeberedskapen fra Kystverket/Samferdsel til Kystvakten/Forsvaret. Tilstede var statssekretær FD Tone Skagen, Sjef SJØ Nils Stensønnes, Sjef KV Ottar Haugen, Beredskapsdirektør Kystverket Johan Marius Ly. KV er nå oppe igjen på 15 fartøyer, har slepeberedskapen i hele Norge som betjenes med de 2 nye KV Bison og KV Jarl, samt KV Harstad, KV Barentshav, KV Sortland og KV Bergen. Fra 1/1 er KV Sortland flyttet sørover til Nordsjøen og bidrar nå sammen med KV Bergen til at tilstedeværelsen ute på havet i sør er dobbelt. De nye fartøyene vil drive ordinær kystvaktteneste ved siden av å være i beredskap, dette fører til mye bedre utnyttelse av de statlige ressursene. Ref også artikler i vol.no og blv.no

Per Ivar Haugen
BFO frikjøpt

Ordning for Militært Tilsatte

– prosjekt strategisk kompetansestyring, eller?

Ordning for militært tilsatte (OMT) skulle dreie seg om å dekke dagens og fremtidens behov for kompetanse på alle nivå, men spesielt på det taktiske og operative. Gjennom den informasjonen som BFO i Hæren har fått i prosessen rundt OMT og strategisk kompetansestyring, har det kommet det opp en del momenter som må belyses.

AV RUNE ISVIK
HTV BFO HÆREN

Ved gjennomgangen av GPS/GP-strukturen på ca 3750 stillinger i Hæren, så fremkommer det noen bekymringer i forhold til BFO sitt standpunkt angående stillingsstruktur. Dette går på flytende grad spesielt, og endringer av stillingers

grad uten endringer i oppgaver og ansvarsforhold.

Et godt eksempel på dette er endring fra OR-6 til OR 5-6. Dette oppleves som en kraftig gradsreduksjon. Spesielt når man legger laveste grad inn som primærgrad.

BFO er, og kommer til å være, veldig tydelig på at endringer på gradsnivå i stillinger skal

være et resultat av endring av oppgaver og ansvarsområdet.

Når det gjelder bruk av flytende grader (noe som normalt ikke skal forekomme), legges det opp til at ca 1500 stillinger (eller flere) skal ha flytende grad OR 2-4/5-6. Dette er over 300 flere enn tidligere. Det er 155 stillinger som senkes ned til OR 5-6 fra høyere nivå. Det er

også 115 som går ned til OR 2-4. Dette vekker bekymring.

Når det gjelder bruken av flytende grad i det omfanget Hæren nå planlegger, stiller BFO spørsmål om i hvilken grad man blir i stand til å styre utdanning og karriereplanlegging av Hærens ansatte, så lenge utdanningskrav ikke blir definert på annen måte enn mot laveste grad i gradspennet. Så er det en rekke nye flytende grader av litt forskjellige varianter og 230 stillinger som på andre måter justeres ned. For Hæren er det da fremlagt et forslag hvor totalt 700 stillinger justeres ned, i tillegg til 96 stillinger som i dag er på OR6/5+ som omdefineres til OR5-6.

Summen er altså at nesten 800 stillinger nedjusteres.

BFO kan heller ikke forstå hvordan Hæren skal få et valid og troverdig bilde av sitt kompetansebehov, når 40 prosent av strukturen «flyter». I og med at grad angir et kompetansenivå gjennom utdanning og erfaring, må en funksjonell analyse av stillingens ansvar, oppgaver og omfang av ledelse (av flere), danne grunnlag for gradsfastsettingen av stillingen. Det var jo dette som var noe av bakgrunnen for etableringen av OMT – at det er knyttet utdanningsnivåer og erfaringskrav til gradsnivåene. BFO mener, og prinsippene gitt fra FST viser, at det ikke skal være flytende grader over spenn som også forutsetter/ normalt inneholder krav til nivådannende utdanning. Et betimelig spørsmål er derfor; Har man analysert de ulike

behovene for videregående grenaderkurs eller VBU1/2?

BFO hevder at arbeidet så langt ikke synliggjør kompetansenivå som reelt sett kreves i stillingene, men at man kun har et ønske om at flere står lenge nok. Til man når øvre del av spennet. I diskusjonene så langt har BFO blitt møtt med at «grunnen til bruk av flytende grader sikrer fleksibilitet». Problemet med dette er at Hæren ikke lenger vil være i stand til å gjennomføre analyser av de fremtidige utdanningsbehov.

Personellet ønsker at kompetansen de har, skal bli verdsatt når man ser på mulighet for å bekle ulike stillinger. Da må det også være tydelighet i hva man søker etter; Graden, kompe-

tansekrav, erfaring og hvordan stillingen skal bidra til å bygge en karriere for fremtiden (hva slags kompetanse gir stillingen?), ikke at stillingen kan fylles av «hvem som helst». For det kan jo ikke være slik at man kun skal flytte med – gjennom normalopprykk i stillinger med flytende grad.

BFO mener at man for eksempel kan differensiere gradsnivå internt i en struktur, slik at noen stillinger blir junior/senior, og senioren kan være mentorer for de yngre. Det vil også kunne være en måte å anerkjenne kompetanse på, og kan være med på å øke motivasjon og ståtid. Slik kan det gis flere muligheter i forbindelse med utdanning og tjenesteplaner. Imidlertid, dersom strukturen forblir flytende med store gradspenn, vil det bli vanskelig for Hæren å lage gode utdannings- og tjenesteplaner samt bygge karrierealternativer som gir mening.

BFO er med på en diskusjon om bruk av flytende grader for OR 2-3 og OR 5-5+. Dette henger sammen med normalavansement og forventet tid i stillingen. Men dette er ikke norm – normalen er nedfelt i prinsippene fra Forsvarsstaben. Basert

på dette, må det analyseres hva stillingen krever av erfaring og opplæring for å dekke funksjonen – hvilken kompetanse man «bestiller». Antagelig vil man da – også på det laveste nivået, finne forskjeller på «en gevær-mann og en geværmann». Og for enkelte kan det være fornuftig med bruk av gradspenn. Dette kan vi gå med på, basert på en kompetansevurdering om gradspenn, men vi aksepterer ikke en sjablongmessig tilnærming basert på et «hentegrunnlag» med dertil hørende matematikk.

Dersom Hæren ikke blir mer konkret, og med den korte ståtiden som Hæren nå har, vil man alltid ha spesialister med lavt erfaringsnivå – på spennets laveste grad, og svært få med høy erfaring i de høyere gradsnivå i spennet. BFO registrerer også at man sier at primærgrad skal føres på stillingene. Men det har liten betydning på en stilling med flytende grad, man tilsetter først i laveste del av spennet, uansett primærgrad.

BFO konstaterer også at en massiv gradsreduksjon (ca 500) og ustrakt bruk av flatt spenn, vil medføre sparte lønnsmidler for Hæren. Nå har det tidligere vært uttalt at OMT ikke var et prosjekt for å spare på lønn, men nå ser man vel at det er akkurat det dette er.

Konvertering og kompetanseanalyser henger sammen. BFO stiller spørsmål om behovene på stillingsnivåene OF2 og OF 3 er tilstrekkelig ivare tatt når man ser på antallet ikke besatte stillinger på rundt 2-2020. En ting er det øyeblikksbildet denne runden gir, men BFO er bekymret over hvorvidt justeringene av grads-nivået her egentlig treffer i forhold til kompetansebehovet.

BFO har bedt Hærstaben om en redegjørelse på hva man egentlig ønsker å oppnå med dette arbeidet. Slik det nå foreligger er dette uklart. Spesielt når man i stor grad forklarer gradssetting med hentegrunnlag og ikke baserer det på funksjonsanalyser. Samtidig som man opplever (som tillitsvalgt DIF-nivå) at føringer gitt fra FST er drevet ut fra tall.

Vil man oppnå et av de store hovedmålene – å øke ståtiden i Hæren? Vil personellet se mulighetene i den nye strukturen? Kompetansebehovet – vil det bli dekket med flytende grad?

Spørsmålene er mange, og man ser de også dukker opp i andre DIF'er. Er vi på riktig vei?

Dersom Hæren legger det opp slik det i utgangspunktet foreligger, blir det vanskelig for BFO å støtte dette.

Hvorfor velge BFO?

10 gode grunner til å være medlem:

NB! Dette er originalen. Har du sett noe som ligner? Vel, det er bare en kopi.

1. Har lavest kontingent! Tjenestegjørende betaler 0,95% av pensjonsgivende inntekt. Betydning for deg: Du får mest igjen for pengene.
2. Tilbyr et bredt spekter av frivillige forsikringer, som er blant markedets beste. BFO-pakken er unik med 8 eksklusive elementer. Gjelder hele døgnet, overalt, inklusive krigsrisiko og ekstremsport. Gir mer enn 2 millioner mer i utbetaling enn hos våre konkurrenter. Betydning for deg: Fullforsikret til lavest mulig pris
3. Er med i en partipolitisk uavhengig organisasjon, YS. Vi samarbeider med alle partier, når det tjener vår sak. Betydning for deg: Ingen økonomisk støtte til politiske partier eller kjøp av journalistikk.
4. Har ca 50 lokalforeninger i inn- og utland fordelt på 5 regioner. Betydning for deg: Dine interesser ivaretas uansett hvor du tjenestegjør.
5. Har egne ungdomsorganisasjoner for elever og kadetter i BESO og KAFO. Disse har egne vedtekter og egne representanter i BFOs Hovedstyre. Betydning for deg: Dine interesser ivaretas gjennom hele karrieren.
6. BFOs medlemsblad, Offisersbladet, utgis i egen regi 6-7 ganger i året. Bladet har en meget høy faglig standard. Betydning for deg: Du holdes orientert om viktige saker i forsvarssektoren av et anerkjent tidsskrift.
7. Gir gratis forsikring til våre befalelever og krigsskolekadetter. Betydning for deg: Du er godt ivaretatt under utdanning og kan bruke enda mer krefter på det som er viktigst for deg.
8. BFO-skolen tilbyr medlemmer og tillitsvalgte ulike kurs av høy faglig og pedagogisk kvalitet. Betydning for deg: Spesiallagde kurs for deg og dine behov.
9. Tilbyr studiestøtte inntil 12 500 kroner i året. Alle kan få. Betydning for deg: Utdanning skal lønne seg.
10. Kontingenten kan trekkes av på skatten hvert år. I tillegg tilbyr vi en rekke gode råd til din økonomi og familiesituasjon sett opp mot arbeid i Staten. Betydning for deg: Bedre privatøkonomi.

Politikernes flytekniske luftslott

For 6 år siden var ennå noen av oss løytnanter og kapteiner, tenker Lise i det hun haster inn til ukemøtet blant det tekniske personellet. Lovnadene om OMTs lønns- og karrieremuligheter har hun sett lite til.

AV BFO LOKALFORENING KJEVIK

Sjefen, som snart er erfaren nok til å traktere barberhøvelen uten å tilbringe tid på sykestua etterpå, kremter forsiktig at møtet er i gang. Status på vedlikehold og kommende oppgaver listes opp. Så kommer det de fleste har ventet på – nytt om personellsituasjonen. Ledelsen øyner et slags lyspunkt har de sagt, for de har fått signaler om at de kan forberede seg på en dobling av innleide sivile teknikere fra den amerikanske flyprodusenten de neste tre årene. Hverken Lise eller Knut løfter blikket opp fra bunnen av den tomme kaffekoppen. Etter møtet rusler de tilbake til flydokka, som en gang i nær fortid yret av militært liv, pågangsmot og svært allsidige kolleger med norsk sikkerhetsklarering. Under militær norsk kommando kunne de benyttes i fred, krise og krig. Lise legger merke til at de er to færre enn før sommerferien.

Knut går opp langs siden til Lise, dult borti henne og gnåler nok en gang om at de likeså godt bør slutte, alle som en. Han flirer alltid litt skjevt når han sier det, men Lise gjør som hun alltid har gjort – slår det fra seg, krummer nakken og setter blikket i flyet der fremme. Hun minnes den harde vinterøvelsen under befalsutdanningen flere år tilbake i tid, når hun en gang for alle bestemte seg for at hun ikke skulle velge enkleste utvei ved motgang. Hun klarer likevel ikke legge tanken helt fra seg. Kanskje har han rett, de siste årene har de ikke fått tilført en eneste ny teknikerkollega. De fleste, på gulvet og ledelsen, er enige om at dippen etter omleggingen av flyteknikerutdanningen i 2016 har

vart lenge nå. - Jaja, nå slipper jeg å jobbe meg i hjel, men det er bittert at de lønnes det dobbelte av hva jeg får og at jeg kun blir satt til å "fylle drivstoff, sjekke dekktrykk og pusse vinduer" (det simpleste vedlikeholdet). Jeg har tross alt både lengre og tyngre militærrettet flyteknisk utdanning enn de innleide, tenker Lise.

HVORFOR BLE DET SLIK?

Historien om Lise er selvsagt oppdiktet. Den er satt rundt 2026, på en vilkårlig flybase i Norge. Dessverre så er det slik at målbildene som har blitt fremsatt i de to siste politiske langtidsplanene for Forsvaret har vist seg svært vanskelig å innfri. Den manglende måloppnåelsen ser likevel ikke ut til å bekymre våre politiske ledere. Snarere enn å evaluere hva som gikk galt, så kjøres det på med mer av det samme. Som fagforening så har vi stor erfaring med at den enkelte ansatte må ta sitt ansvar, men vi ser i liten grad at våre politikere gjør det samme. Enten har det gått prestisje i å kjøre Luftforsvarets (fly)teknikerutdanning i grøfta, eller har de kanskje ikke fått balansert informasjon å styre på? Tallenes tale er nådeløst avslørende: Fram til 2016 fikk Luftforsvaret 100% av flyteknikerne de trengte, etter 2016 har Luftforsvaret kun fått 25%. De neste avsnittene vil utlede bakgrunnen for noen av påstandene som fremsettes i vår spådom for 2026.

NEDLEGGELSEN AV FLYTEKNISK GRUNNUTDANNING

Som en følge av Stortingets tilslutning til Prop. 151S 2015-2016, besluttet sjefen for Luftfor-

svaret i 2016 at den militære flytekniske grunnutdanningen skulle legges ned og tjenestestettes. Den militære utdanningen er helt nødvendig for å kompensere for volum- og kvalitetsutfordringer i studentmassen som rekrutteres fra sivil flyteknisk grunnutdanning. Med nedleggelsen ble første spiker i kista ettertrykkelig hamret ned.

Forut for Stortingets tilslutning hadde Luftforsvaret en forutsigbar kapasitet til å møte alle utdanningsbehov for (fly)teknikere på en skalerbar og kosteffektiv måte. I mer enn 70 år leverte det militære tekniske skolesenteret ved Kjevik rett utdanning, i rett mengde til rett tid. Med innretningen i stortingsproposisjonene, er kapasiteten bygget ned og forutsigbarheten borte. Den tekniske grunnutdanningen privatiseres og skal i fremtiden besørges av sivile bedrifter. Flyspesifikk militær typeutdanning og den militært kravsatte delen av grunnutdanningen består, inntil videre.

Interessant nok gikk sjefen for Luftforsvarets Skolesenter Kjevik brått av i fjor høst – og står nå oppført som eier av det sivile firmaet Agder Aviation Tech Team – som nettopp har som formål å levere flyteknisk grunnutdanning til Luftforsvaret (fra skolehangaren på Kjevik og med betydelig støtte fra Luftforsvaret). Dette skjedde bare måneder etter at sjef Luftforsvaret ba om betydelig økning i flyteknisk grunnutdanning, med avgrensninger som gjorde det umulig å gjenoppta grunnutdanning internt i Luftforsvaret.

Skal de resterende militære skvises ut og den tidligere skolesjefen få overta bygningsmassen fra staten, for en symbolsk betaling og mot lovnad om sivile arbeidsplasser til regionen? Skal de

Skolehangaren understøtter utdanningsmodellen «blended learning»: Teori, fysisk og syntetisk praksis kombineres for best læringsutbytte. Når Kjevik som følge av gjeldende politisk langtidsplan er solgt innen 2025, så har ikke Luftforsvaret lenger denne muligheten.

gjenværende militære avgis til den sivile skolen for å ivareta de militære kravene i utdanningen? Ingen private aktører kan levere det Luftforsvaret trenger uten betydelig støtte fra Luftforsvaret.

FOR LAV PRODUKSJON VED DE FLYTEKNISKE LINJENE PÅ VIDEREGÅENDE SKOLER

Til sammen 120 skolelever utdannes årlig ved de flytekniske videregående skolene. Luftforsvaret har behov for tilførsel av 40 ferdig utdannede militære teknikere årlig. Rekrutteringsgrunnlaget fra videregående, den militære silingsprosessen og erfaringsbaserte tall viser at kun 10-20 personer gjennomfører og består den militære flytekniske utdanningen årlig. Alle de sivile flyselskapene rekrutterer også fra samme sted, og tilbyr en kortere utdanning, høyere lønn og gode karrieremuligheter.

UTDANNINGSREFORMEN OG OMT

I tiden før 2016 løste Luftforsvaret behovet for militær flyteknisk utdanning ved å tilby egen linje for personell uten teknisk utdanning med bakgrunn fra videregående, den såkalte EASA-linjen ved det tekniske skolesenteret på Kjevik. Denne linjen kompletterte det manglende volumet i elevmassen fra de sivile flytekniske linjene. Skoleelevene med bakgrunn fra de flytekniske linjene gikk egen linje med befals-utdanning, generell studiekompetanse og militær lærlingkontrakt. De to linjene produserte inntil 48 flyteknikere årlig med befalsutdanning og fullverdig generell studiekompetanse/flyteknisk kompetanse. De to linjene var et motivasjonsmessig kinderegge for de unge.

Etter utdanningsreformen er befalsskole en saga blott, og tilbudet om generell studiekompetanse er blitt høvlet ned av budsjettens hensyn. Tilbake står skolelever med valget om en tøff militær teknisk utdanning med høye krav, alle OMTs lovnader i bakkant og det militære beordringssystemet som innretning for livet på den ene siden. På den annen side en sivil utdanning med lavere krav, høyere lønn, avklarte karrieremuligheter, arbeidsplasser som får stå noenlunde i fred og mulighet til å bruke hele sin kompetanse. Før 2016 valgte mange av de dyktigste en militær utdanning i Luftforsvaret. Man kan jo gjette hva de dyktigste skoleelevene foretrekker nå.

FLYTTING AV DE MILITÆRE ARBEIDSPLASSENE TIL TRØNDELAGE

Hovedmomentet i Stortingets tilslutning til Prop 151S 2015-2016 var å utvikle militær virksomhet på Kjevik og flytte denne til Værnes, 845 kilometer unna, samt til mange av Luftforsvarets øvrige baser. I skrivende stund er det ennå stor forvirring i Luftforsvaret rundt hvilke oppgaver som skal reetableres på de forskjellige lokaliseringene. Så langt de ansatte er blitt informert, så skal mange utdanningsoppgaver bestå og forhåpentligvis med militære instruktører.

Ingen av de ansatte på Kjevik har tro på at kombinasjonen utdanningsreform, OMT og fremtidig flyteknisk bransje møter alle de unges behov, ønsker og ambisjoner for fremtiden. Kombinert med lønnskutt for militære instruktører ved skolesentrene, og utsikter til pendling, er lyspunktene få.

- Det blir ledig plass i minibussen til Værnes, når Kjevik legges ned.

STATUS PER FEBRUAR 2020

Vakansegraden ved det tekniske skolesenteret har passert 30%. Årsaken til dette er lav tilbeordring av nytt kvalifisert personell kombinert med høy aldersbetinget avgang og økende tilfeldig avgang. Uten betydelige korrigerende grep, vil vakansegraden stige forbi 50% før flyttingen av skolesenteret er gjennomført. Søndrektigheten med å få på plass et rekruttere- og beholdetillegg imponerer ingen av de ansatte og frykten er der for at differensiering av dette vil skape et a- og et b-lag som fortsatt vil motivere til tilfeldig avgang.

HVORDAN LØSE FLOKEN?

Luftforsvaret står i en stadig mer krevende situasjon. Flere enn de Kjevik-ansatte må ta bladet fra munnen og erkjenne åpent at politikernes løsning for (fly)teknisk utdanning ikke er mer enn keiserens nye klær. Løsningene må komme fort:

- Utsett flyttingen av skolesenteret til alle de nye flysystemene er fullt ut implementert, i den hensikt å gi instruktørene større forutsigbarhet.
- Gjenetabler gode lønnsvilkår for militære instruktører, slik at det vil lønne seg å ta beordring fra operativ stilling til undervisningsstilling.
- Etabler (fly)teknisk lederutdanning på befalskolenivå som en integrert del av utdanningen.
- Reverser privatisering og re-etabler militær flyteknisk grunnutdanning med tilstrekkelige militære rammer.

Marinen leder halvparten av NATOs stående marinestyrker

Marinen kan sette kryss i kalenderen for 2020. For første gang leder Norge to av de fire stående flåtestyrkene, for fregattene (SNMG1) og for minerydderne/mineleterne (SNMCMG1) frem til sommeren. Det har heller aldri skjedd i NATO at et medlemsland har ansvaret for to marinestyrker samtidig. Flaggkommandør Yngve Skoglund og kommandørkaptein Henning Knudsen-Hauge leder de to respektive styrkene.

Fregatten Otto Sverdrup
til kai i Oslo ifm
kommando-skiftet.

Flaggkommandør Yngve Skoglund
og Kommandørkaptein Henning
Knudsen-Hauge.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

– Jeg ser dette som en anerkjennelse av at Norge både har en dyktig marine og dyktige folk og at vi leverer når det trengs. At vi er villig til å påta oss jobben viser hvor viktig NATO er for Norge. Samtidig bidrar denne oppgaven mye til å høyne Marinens effektivitet. Vi blir bedre av å påta oss slike oppgaver. Men vi hadde ikke klart dette alene. Jeg er takknemlig for at Tyskland stilte FGS «Donau» som kommandofartøy for minestyrken (SNMCMG1). Dette er også en gjenspeiling av det stadig nærmere tysk-norske samarbeidet, sier sjefen for Sjøforsvaret, kontreadmiral Nils A. Stensønes til Offisersbladet.

Den norske marinen overtok ledelsen i fregattstyrken fra US Navy under en stilfull seremoni i Haakonshallen 9. desember, mens ledelsen av minestyrken ble overtatt fra den danske marinen i en like stilfull seremoni i Flagghallen på Akershus festning 15. januar. Taler, hornmusikk, nasjonalsanger og prikkfri oppstilling av offiserer og mannskaper inne og ute preget dagen. Langs Akershuskaia lå fregatten KNM «Otto Sverdrup», som er kommandofartøy for flaggkommandør Skoglund. Under Akershus slott lå kommandoskipene FGS«Donau» og det danske forsyningskipet HDMS«Thetis» side om

side i fin NATO-forening. De er påtroppende og avtroppende kommandofartøyer.

NORSK STAB PÅ ÅTTE OFFISERER
Kommandørkaptein Henning Knudsen-Hauge tar med seg en stab på 10 offiserer om bord i FGS«Donau». Åtte av dem er norske. Stabssjefen er belgisk. En nederlandsk offiser kompletterer staben. Det er 5. gang Norge leder denne styrken. SNMCMG1 (Standing NATO Mine Countermeasure Group One) skal bestå av ni fartøyer fra Belgia, Storbritannia, Danmark, Tyskland, Latvia, Litauen, Norge, Nederland, Finland, Frankrike og Canada. Ikke alle skal seile i hele perioden. Det går fartøyer inn og ut. Noen skal være noen uker. Andre hele tiden. KNM «Otra» seiler inn som det norske marinebidraget ut på vinteren og skal være i to tredjedeler av tiden. Operasjonsområdet for styrken er Nord Europa, inklusiv Østersjøen. At det er en norsk sjef for minestyrken om bord i et tysk kommandofartøy utdyper det norsk-tyske samarbeidet og er av stor verdi for begge nasjoner, mener Henning Knudsen-Hauge.

Kommandørkapteinen har bred erfaring fra å delta i alliansens minestyrke og kjenner dens høye standard og mannskapenes profesjonalitet og innsatsvilje. Til sammen har han tjenestegjort i minestyrken i nesten tre år. I 2015 var han skipssjef på KNM «Rauma» da den var i SNMCMG1. FGS

«Donau» kjenner han godt fra tidligere perioder.

– Men å bli utnevnt til sjef gjør denne dagen til en jeg vil huske resten av livet. Jeg føler meg veldig beæret, sa han i sin tiltredelsestale i Fanehallen.

Sjefsjobben betyr at han ikke kan forlate kommandoskipet i det neste halvåret. Når han skal møte kone og barn må de reise til en havn der hans flaggskip befinner seg.

Leder offensiven eller defensiven «minekrigen»?

– Det er de som legger ut minene som har overtaket. De skaper usikkerheten. Miner er relativt billige å produsere eller oppgradere og lette å legge ut. Også sivile skip kan påta seg en slik oppgave. Før kunne norske ferger som hadde skinner i dekket til dette formålet legge ut miner. Russland satser mye på minevåpenet og ifølge åpne kilder har det tusenvis av miner i sine arsenaler. Minekrig er nå midt inne i en teknologisk revolusjon som foregår i undervannskrigføringen. Utviklingen skaper nye utfordringer i minebekjempelsen, svarer kommandørkapteinen.

Han legger til: – Selv om minefartøyer ikke strutter av kanoner og missiler og har liten offensiv kapasitet, er effektive mineleting/minejaktfartøyer en forutsetning for at allierte forsterkninger kan nå frem med forsterkninger og forsyninger

Vår Statsminister og Forsvarsminister, flankert av Flaggkommandør Skoglund og Kommandørkaptein Knudsen-Hauge.

over hav til en alliert som er under angrep. Derfor har vi disse fartøytypene.

Hvilke forberedelser måtte du gjennomgå før du ble styrkesjef for minestyrken?

– Jeg fikk briefinger i MARCOM utenfor London. Dagene i hovedkvarteret var av stor verdi. Der fikk jeg møte hele kommandokjeden personlig, noe som ga meg tillit. Dessuten ga den avtroppende danske styrkesjefen, kommandør Peter Krogh, meg nyttig oppdatering om styrken og svarte tålmodig på mine utallige spørsmål. Han var et perfekt eksempel på kulturen i MARCOM-familien i NATO. MARCOMs sjef er admiral Blunt.

148 MINER SPRENGT

I siste halvdel av 2019, da styrken var under dansk ledelse, seilte den 13.200 nautiske mil, eller nesten halvveis rundt Jorden. I alt 11 allierte land stilte 16 fartøyer til disposisjon. I gjennomsnitt var styrken på seks fartøyer. Hvis noen savner 63 tonn TNT, gikk alt til sprengning av 148 miner.

Hvorfor kunne man ikke bruke det splitter nye KNM «Maud» som kommandofartøy?

– Maud er ikke bygget for å være kommandofartøy, men forsyningsfartøy. Dessuten ville det vært for stort og for mye med et slikt fartøy. Men det blir en del av fregattstyrken litt senere, forklarer flaggkommandør Skoglund.

Hva gjør dere når dere støter på russiske marinefartøyer?

– Vi verifiserer og venter ingen aggresjoner. Russerne følger de samme prosedyrer, svarer de to marinesjefene.

Tre fregatter og ett tankfartøy

I det andre halvåret av 2019 ledet USA SNMG1 med destroyeren USS «Grindley» som flaggskip og kontreadmiral Ed Cashman som sjef. I dette halvåret blir KNM «Otto Sverdrup» (F-312) flaggskip for flaggkommandør Yngve Skoglund. Han får ledelsen av en flåtestyrke bestående av den danske fregatten HDMS «Absalon» (L12), den kanadiske fregatten HMCS «Frederickton» (FFH 337) og den tyske tankbåten FGS «Rhon» (A 1443). Skoglunds stabssjef er kommandør Joao Da Silva fra Portugals marine.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

I utgangspunktet holder SNMG1 seg i de nordlige havområder i Europa mens SNMG2 er i sør. Oppgaven er å vise tilstedeværelse på havet, øve og trene sammen med Norges allierte og besøke havner hos allierte og partnerland.

– Å lede flåteoperasjonene blir en viktig oppgave for Forsvaret generelt og for Marinen spesielt, sa flaggkommandøren i Haakonshallen.

Hvor mye olje og mat går med til styrken pr. uke?

– Det er avhengig av hvor mange fartøyer som til enhver tid er med. Jeg kan bare svare for KNM «Otto Sverdrup». Vår forbruk av mat, stort og smått, ligger på ca. tre tonn i uken. Oljeforbruket ønsker jeg ikke å oppgi. Det tyske forsyningsskipet FGS «Rhon» skal sørge for alle forsyninger for oss. Dels overføres forsyningene til kampfartøyene til havs og dels i havn.

Hvor mange nautiske mil seiler dere til vanlig pr. uke?

– Det vil variere ut fra oppdrag og øvelser vi deltar i.

Hvilken sanitetskapasitet har styrken?

– Dette varierer fra fartøy til fartøy. NATO-staben har personell med sanitetskompetanse som deltar i planleggingen av styrkens aktiviteter. KNM «Otto Sverdrup» har sykestue om bord med traumekapasitet og kirurgisk kapasitet. Til enhver tid er det sykepleier og lege om bord. Svært sjelden skjer det uhell som krever innleggelse i sykelugaren.

Blir styrken skygget av den russiske marinen?

– På samme måte som vi følger med på andre lands aktivitet på sjøen, må vi regne med at andre også følger med på hva vi gjør.

Hvem vinner slaget om slagfeltet?

Regjeringen har gjentatte ganger bekreftet at Norge skal anskaffe nye stridsvogner og det spisser seg til i kampen om hvem som skal få levere et nytt hovedkampsystem til Hæren.

Det er Leopard 2 A7 som alle tar for gitt blir vår neste stridsvogn, men er det en reell konkurranse?

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Hæren er inne i moderniseringsfase hvor nye CV90 er innført, nytt artilleri er på veg inn, kontrakt om anskaffelse av kampluftvern er signert og nye pansrede støttekjøretøyer er kontrahert. Helt sentralt i den videre utvikling av Hæren er anskaffelse av nye stridsvogner.

Norge anskaffet brukte Leopard 2 fra Nederland på tidlig 2000-tallet og siden har det pågått en endeløs diskusjon om hvordan disse skal oppgraderes for å møte dagens krav. Realiteten er at lite har blitt gjort og våre gamle LEO 2A4 har nå liten eller ingen stridskraft igjen. I tillegg har de dårlig beskyttelse og sliter med deletilgang. Tilgjengeligheten på vogner er lav, noe som også går ut over muligheten til å trene og øve.

INGEN ALTERNATIV TIL STRIDSVOGN

Forsvarsdepartementet, med støtte fra Forsvarets Forskningsinstitutt, gjennomførte i 2019 en konseptstudie for å se på behovet for og mulige alternativer til en fremtidig stridsvogns-kapasitet. Studien ble sluttført i juni 2019, men er dessverre ikke blitt tilgjengeliggjort for allmenheten, noe som Offisersbladet ser som svært negativt, da det begrenser den offentlige debatten om en viktig kapasitet for Forsvaret og en antatt stor investering for staten Norge. Slik Offisersbladet erfarer det, tyder alt på at anbefalingen er å gå videre med en «klassisk» stridsvogns-løsning, for direkte bekjemping av primært harde mål. Den manglende viljen både i Forsvaret og i departementet til å forplikte seg i forhold til anskaffelse av en moderne stridsvogn

for Norge, må nå ta slutt ettersom konseptstudien dokumenterer at det ikke finnes reelle kosteffektive alternativer på markedet, og gjennom FDs beskrivelse av prosjektet i den siste budsjettproposisjonen.¹

HVA TRENGER NORGE?

Forsvarssjefen peker i sitt fagmilitære råd² på behov et for en videre modernisering av Forsvaret. Volumet innenfor flere kritiske ressurser må øke, og strukturen må være tilgjengelig med kort reaksjonstid. FSJ anbefaler i alle sine strukturalternativer å videreutvikle Brigade Nord med fire mekaniserte infanteribataljoner i tillegg til en kavaleribataljon i Finnmark. Disse fem bataljonene trenger alle sammen moderne stridsvogner som er i stand til å møte en potensiell fiende. Dette behovet går langt ut over det

K2 Black Panther.

Live fire.

Hev og senk funksjon.

antall stridsvogner vi har i Norge i dag, og sjefen for Hæren, generalmajor Eirik Kristoffersen, uttalte i Aftenposten den 17. september 2019^{III} at Hæren har behov for 84 moderne stridsvogner for å få tilstrekkelig slagkraft i de mekaniserte adelingene.

KREVENDE OPERASJONSMILJØ!

Den norske Hæren har hatt og viderefører den mekaniserte brigaden som sin grunnstruktur. Brigaden med fellesoperative støtteelementer må være i stand til å ta opp strid og vinne dueller med en likeverdig motstander. Dette krever en moderne stridsvogn tilpasset operasjoner i Norge i samvirke med øvrige kapasiteter i Hæren. Det betyr at ildkraft, mobilitet og beskyttelse er optimalisert og kan samspille med den teknologiske utvikling, som så langt har skjedd i Hæren pri-

K2 BLACK PANTHER

Hyundai Rotem

HOVEDVÅPEN
120 mm L/55
glattrørskanon.
Fullt krommet.
Forberedt for 130 mm

SEKUNDÆR VÆPNING
7,62 mm koaksial MG og
12,7 mm HMG

**HELIKOPTERMÅL
BESKYTNINGSMULIGHET**
Auto Target Detection &
Tracking for helikoptermål

**AUTOMATISK
AMMUNISJONSLADNING**

ILDLEDELSE
Auto Target Detection
& Tracking

BESKYTTELSE
Composite Armor and
Explosive Reactive Armor
(ERA), Laser Warning system,
Aktiv beskyttelse system
(APS), soft-kill og hard-kill.
Identifikasjons venn eller
fiende (IFF) -system

Helling
30°

Grøft 2,74 m

Vertikal hindring
1 m

Vadedybde
4,1 m

Stigning
60°

Sør Korea har en reell trussel fra nord og har utviklet materiell for høyintensitets krigføring. Stridsvognen er utviklet for terreng og klima som ligner Norge med daler og fjell.

Sør Korea har vært en del av NATOs Partnership Interoperability Initiative siden 2014, og har en eksisterende produksjonslinje på K2 hvor over 200 stridsvogner allerede er levert.

K2 Black Panther har innebygget/integrert treningssystem slik at det ikke er behov for separate simulatorer. Den har innebygget/integrert testsystem for hele stridsvognen, som gir forslag til hvordan feil rettes. Elektroniske manualer er tilgjengelig på stridsvognens skjermer.

K2 BLACK PANTHER

Hyundai Rotem

Ammunisjon ombord:
40 skudd

56-58 tonn

10,8 m

2,4 m

3,6 m

Mannskap på 3

Motorkraft	1500 hk
Kjørefrekkevidde	450 km

LEOPARD 2A7+

German Krauss-Maffei Wegmann

Ammunisjon ombord:
42 skudd

68-72 tonn

10,97 m

2,46 m

4 m

Mannskap på 4

Motorkraft	1500 hk
Kjørefrekkevidde	450 km

Øvingsskyting med K-2 «Black Panther» i skytefelt i Sør-Korea.

mært gjennom anskaffelsen av nye CV 90-er. Slagkraften som stridsvogna utgjør må støttes av et tilstrekkelig antall pansrede kjøretøyer, som kan gi økt med mobilitet og fremkommelighet. Ildkraft må forbedres gjennom en bedre kanon kombinert med moderne observasjons- og ildledningssystemer som gjør vogna i stand til både direkte og indirekte bekjemping av mål.

Norge har en krevende geografi, topografi og klima som stiller høye krav til landsystemenes mobilitet. CV 90 har i dag meget god mobilitet og en ny stridsvogn må kunne operere sammen med disse både sommer og vinter. Beskyttelse er også meget viktig, og krever i dag at både aktive og passive tiltak mot miner, IED-er, samt direkte- og indirekte leverte granater og missiler er integrert i stridsvogna. Det skjer en stadig utvikling innenfor dette området og den største utfordringen som ser ut til å gjenstå er aktive mottiltak mot høyhastighets granater og pilammunisjon.

HVEM STÅR VALGET MELLOM?

En hovedutfordring er at det har skjedd svært lite utvikling av moderne landsystemer for høyintensitetsoperasjoner i den vestlige verden de siste 20 årene. Dette gjelder både innenfor områdene ildkraft og mobilitet. Fokuset har vært rettet mot å støtte lavintensitetsoperasjoner med hjulbasert mobilitet og tilhørende

beskyttelse. Det gjør at Europa står nærmest skrapet for nyutviklet landmaterieell for å møte morgendagens utfordringer. Dette medførte blant annet at Norge i siste runde valgte det koreanske artilleriet K9 i konkurranse med tre europeiske leverandører.

Realiteten i dag er at det kun er to alternativer som synes aktuelle for et norsk valg av fremtidig stridsvogn, nemlig den tyske Leopard 2A7 fra Krauss-Maffei Wegmann (KMW) og den koreanske K2 fra Hyundai Rotem. Begge vognene er i detalj beskrevet i tidligere artikler i Offisersbladet, og vi bruker derfor ikke mye plass på tekniske beskrivelser av de to vognene. LEO2 er som de fleste kjenner til en stridsvogn utviklet på 1970-tallet og som har blitt videreutviklet og oppgradert til i dag en versjon som benevnes LEO2A7.

Teknologien som vogna er bygd på er ikke endret og den stadige utviklingen har ført til at vogna nå veier opp mot 70 tonn, noe som begrenser både den operasjonelle og taktiske mobiliteten. LEO2 er i utgangspunktet en analog stridsvogn som har blitt utviklet med elektroniske løsninger både for vogndrift og for bekjemping av mål.

NYUTVIKLET OG MODERNE

Sør-Korea har hele tiden levd i en krevende sikkerhetssituasjon, og vært forberedt på høy-

intensitetskrig mot sin nabo i Nord. I motsetning til LEO2, er derfor K2 en nyutviklet stridsvogn basert på moderne løsninger både hva gjelder motor og drivverk, beskyttelse og målbekjemping. K2 ble utviklet på tidlig 2000-tallet og kom i tjeneste i den koreanske hæren fra 2014, en hær som består av en høy andel vernepliktige og som opererer i et terreng og klima som har mange likhetstrekk med Norge. Det moderne designet medfører at vogna er betydelig lettere, har en moderne motor og drivverk som gir en økt effekt pr tonn som skal flyttes rundt på slagfeltet.

K2 er bygd opp med en digital infrastruktur som muliggjør og letter integrasjonen av forskjellige kapasiteter etter kundens ønske og behov. Vogna er utstyrt med autolader og en moderne kanon med et potensial til også å håndtere et bredere utvalg av fremtidig ammunisjon. I motsetning til LEO2 som har en fire personers besetning klarer K2 seg med en besetning på tre noe som også har stor betydning for et lite forsvar som det Norge har. En helhetlig vurdering av vognenes kapasitet tilsier at K2 ligger et godt stykke foran LEO2 gjennom sitt moderne design, samt både mekaniske og elektroniske løsninger som forbedrer og øker vognas opptreden på slagfelt, og evnen til å bekjempe mål effektivt.

Det er heller ikke til å komme bort i fra at alder teller. Korea har i skrivende stund en pågående

K-2 «Black Panther» tester passering av vanskelig hinder.

produksjonslinje hvor det fremstilles nye vogner som leveres til det koreanske forsvaret. Det er bygd i overkant av 200 nye og moderne vogner og ytterligere vogner er satt i bestilling. Når det gjelder LEO2 er Offiserbladet kjent med at det verserer et alternativ som innebærer å renovere og bygge om de eksisterende norske vognene til A7 versjon. En slik ombygging medfører også stor risiko da tilstand og kvalitet på dagens vogner er varierende og til dels ukjent da bl. a historikken til vognene når det ble levert brukte fra Nederland fortsatt er mangelfull. En oppgradert norsk vogn vil fortsatt være «gammel» og basert på et grunndesign som går mer enn 40 år tilbake. Det er også en utfordring at Norge har et lavt antall Leo2 igjen for oppgradering ettersom flere chassis har blitt konvertert/utviklet til støttekjøretøy.

KOREA SOM STRATEGISK PARTNER

Når Norge nå kjøper nye stridsvogner er det en forventning om at de skal være i drift i Hæren i 30-40 år. I den sammenheng er logistikk og understøttelse et vel så viktig tema som selve anskaffelsen. Dagens norske Leopard har lav tilgjengelighet på grunn av manglende deler og prioritet på verkstedene. Det kan være mange årsaker til dette slik som en sviktende innkjøpsorganisasjon, manglende finansering, ev. at deler har gått ut på dato eller ikke er tilgjengelig

i forsyningsystemet. Når et system blir mer enn 40 år er det naturlig at det blir mer krevende å etterforsyne, selv om det er om lag 20 nasjoner som benytter forskjellige varianter av vogna og at det er etablert et brukerforum, LeoBen «Leopard Benutzer», som skal samordne bruk, utvikling og understøttelse av stridsvognene.

Vil en koreansk leverandør være en troverdig partner for Norge? Leveransemessig er det ingen grunn til å betvile det. Norge valgte å kjøpe K9 Thunder som nytt artilleri fra Korea. De første vognene fra Hanwha Defense cooperation har blitt levert på tid og prosjektet har så langt ifølge den norske prosjektoffiseren oberstløytnant Nils Inge Træen levet på høyere kvalitet enn forventet.^{IV} Offisersbladet var for øvrig eneste media til stede på Oslo kai søndagen når de to første K9 vognene og en K10 ble kjørt i land.

Det gjenstår å se hvordan logistikk og understøttelse vil fungere, men Hanwha har sammen med Forsvarets logistikkorganisasjon investert i, og etablert et Centre of Excellence for K9 i Bjerkvik noe som bør være et godt grunnlag for et tett samarbeid om vedlikehold og drift av systemene med en påfølgende høy grad av tilgjengelighet for brukerne. Geografi og alliansemessig tilknytning bør ikke være en begrensning, og Norge har flere eksempler på dårlig erfaring med samarbeid også med allierte, f.eks ved NH 90 og som tidligere nevnt reservedeler for strids-

vogn. På den annen side har vi gode erfaringer med land som Sverige på drift av CV 90.

VEIEN VIDERE

Slaget om hvem som skal levere nye stridsvogner til Norge går inn i en avgjørende fase både når gjelder hva som skal anskaffes og hvordan. En åpen konkurranse gir flere muligheter både for å få en best mulig pris, men også for å forhandle fram de beste mulighetene for norsk industri. Erfaringene med prosessen fram til valg av artilleri, bør tas videre inn i det neste store investeringsprosjektet til Hæren hvor teknologisk modenhet, evne til å levere og understøtte, samt pris blir vurdert opp mot systemenes ytelse. Norge fikk verdifulle innspill i artilleriprosessen gjennom de vintertestene som ble gjennomført med fire aktuelle kandidater – en slik test bør gjennomføres nå også slik at alle aktuelle kandidater får anledning til å presentere sine produkter i et stridsmiljø tilsvarende det de skal benyttes i.

I <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20192020/id2671616/-side-77>

II <https://forsvaret.no/fmr>

III https://www.aftenposten.no/norge/i/mRaMkl/norges-nye-haersjef-vil-oeke-antallet-som-gjennomfoerer-foerstegangstjenesten-med-50-prosent?spid_rel=2

IV <https://www.tu.no/artikler/det-nye-k9-vidar-artilleriet-i-sentrum-pa-sankta-barbaras-festdag/480211>

Det er alvorlige tider

Denne våren legges mest sannsynlig den kommende langtidsplanen fram for behandling i Stortinget. Gjennom sitt fagmilitære råd, var Forsvarssjefen meget klar på behovet for å styrke bemanning uavhengig av valgt alternativ. Dette må nå følges opp i langtidsplanen. Det krever nye tiltak for å beholde og motivere. De senere årenes reformer som treffer den ansatte virker ikke godt nok. Forventningen fra min side er at trenden med nedbygging og fjerning av vilkår må snus. Nye tiltak som virker må på plass raskt. Sammenhengen er enkel, det er for mange som slutter, det er for mange negative signaler og belastningen er for høy. Det er behov for tiltak som beholder personell, dette er en klar forventning fra våre medlemmer til den politiske behandlingen av ny langtidsplan.

Det haster å få på plass tiltak som kan øke evnen til å beholde og rekruttere. Gjennom det siste året er signalet om kritiske personell utfordringer gjennomgående på alle nivå.

Samtidig møter vi motiverte ansatte som liker jobben sin ved alle avdelinger. De samme menneskene er også frustrerte over det de opplever som manglende respekt for den posisjonen de har, den jobben de gjør og hvordan de nå behandles ved innføringen av OMT. Det hjelper lite at Forsvarssjefen skryter av de ansatte sin innsats i sin årstale i Oslo militær Samfund. Når det i neste omgang presenteres en ny stillingsstruktur som ikke kan oppfattes som annet enn en gedigen spareplan. Massive gradsreduksjoner i hele strukturen og omgjøring av stillinger hvor målet om en riktig fordeling mellom OF og OR vektlegges. Så langt er ikke dette fulgt opp med en lønnsmatrise som bevarer nivå ut fra de oppgavene som skal løses. Da blir det vanskelig å tro på realismen i uttalelsene om viktigheten av å beholde ansatte. Det er faktisk slik for de som jobber i Forsvaret at de tror mest på det som gjøres og ikke det som sies. Dessverre kan det synes som om de prinsippene som arbeidet skulle bygge på er forsvunnet i strenge føringer og krav om å spare penger. Det vil ikke bidra til å beholde eller motivere for en karriere i Forsvaret.

Muligheten til å rette dette opp er der fortsatt gjennom drøftingene som skal gjennomføres de neste månedene. Vi skal sørge for å være konstruktive i vår rolle, men vil stille krav til at endringer er basert på endringer i arbeidsoppgaver, myndighet og ansvar. Vis det ikke er endringer, så må nivået videreføres. I tillegg må funksjonelle krav vektlegges framfor å nå en matematisk fordeling mellom søylene.

Denne prosessen må tas på alvor. Et av de viktigste grepene nå er å sørge for tiltak som holder på kompetanse og ansatte. Her ligger det utvilsomt mange muligheter gjennom implementeringen av OMT. Disse mulighetene er nå i ferd med å bli satt til side gjennom en kjølig og perspektivløs tilnærming til innføringen uten å lytte til de signalene som har vært fremmet og som kommer.

Samtidig med store strukturelle endringer i Forsvarets organisasjon ruller pensjonsreformen videre for full kraft. Lokalt i Forsvaret er det fortsatt ikke enighet om innføringen av variable tillegg som del av pensjonsopptjeningen. Det bekymrer med innføring av et helt nytt pensjonssystem fra 1. januar 2020. Uten en opptjening på disse tilleggene er det liten tvil om at pensjonsnivået i framtiden blir lavt. Det setter også Forsvaret i en meget vanskelig konkurransesituasjon om kompetansen framover. I tillegg er det pågående forhandlinger om framtidens særaldersgrenser og tilpasning til nytt pensjonssystem for de som har særalder. Dette er et krevende tema og kan gi store omveltninger for militært tilsatte.

Begge disse forholdene gir raskt store endringer for militært tilsatte sitt pensjonsnivå og avgangsalder. For oss er det helt avgjørende å sikre opparbeidede rettigheter, et godt pensjonsnivå og en avgangsalder som står i samsvar med innholdet i profesjonen vår.

Uansett er det helt klart at Forsvaret i større grad må sikre egne måter å beholde ansatte i framtiden. Her må det ligge et stort handlingsrom både på hvilke typer incentiver inkludert økonomi i den langtidsplanen som snart legges fram. Uten dette kan veien bli tøff i de kommende årene.

Jens Jahren
Leder BFO

Giv Akt!

– Revisjonsberetning for Forsvaret

Under følger en ekstern revisjon av status på Forsvarets «ve og vel» når det er 11 måneder igjen av gjeldende langtidsplan (2016-2020).

Omstilling har vært et kjennetegn for Forsvarets utvikling i denne perioden. Man har hatt relativt få styrker i internasjonal tjeneste, og fokuset har vært rettet «hjem og innover». Store endringsprosesser som HR-transformasjon, OMT, URE, effektivisering av LSA, utsetting av tjenester til sivile tilbydere, økt grad av sivile kontrakter for (delvis) operative og kritiske leveranse og en endring av den operative kommandostruktur er noen av de gjennomførte og pågående endringene man ser. I tillegg kommer det en kraftig økning i alliert tilstedeværelse over stadig lengre perioder. Hva er observerbar status i dag? Revisors funn kommer punktvis under.

NATO I NORGE

Norge er vertskap for allierte styrker. Imidlertid kan det se ut som om at man ikke er villig til å ta kostnaden som følger av dette. Revisor er kjent med at styrker fra UK «bor på bygda» i Nord da Forsvarsbygg forlangte en drøy leie. Man er også kjent med at det er utfordringer på materiellsiden, spesielt gjelder dette vinterutrustning for allierte avdelinger som kommer på treningsopphold.

SMÅLE STABER

Det er rapportert om at staber på midlere og høyere nivå i Forsvaret ikke klarer å levere på saksbehandling og tilfredsstillende underliggende nivåers behov og krav. Revisor mener å kunne se en helt klar sammenheng mellom effektiviseringen av LSA og fallet i kvalitativt stabsarbeid. Stabene er underbemannet, overarbeidet og klarer ikke å henge med tempo til de operative avdelingene. Dette forklarer noe av manglene i første punkt.

FLO

Det er FLO som til syvende og sist bærer alt ansvar for å understøtte Forsvaret med tidsriktig logistikk med rett kvalitet. Revisor mener det er grunn til å konkludere med at så ikke er tilfelle. Stadig flere avdelinger opplever kritiske mangler innen PBU, det har vært – og er, svært mange

klager på renhold og det er et ubesvart spørsmål om kontrahering av sivile tilbydere faktisk har en reell innsparing dersom man tar alle kostnader med i regnestykket. Sivile løser oppdragene, men fakturaene er meget store.

UTDANNING

URE har «virket» i 18 måneder, og (først) nå begynner en del av de lovpålagte prosesser å falle på plass. Det er bra. Imidlertid er det bekymringsfullt å se hvordan studentenes hverdag har blitt. Det er vanlig, akseptert og forventet at en studentuke i Forsvaret er på ca 60 timer. Kadettene må gjennomføre dobbel undervisning, og masterstudentene opplever dobbel belastning og tripler sin dårlige samvittighet; Man skal skjøtte jobben samtidig med masterstudier og et familieliv. Flere kadetter skriver Bachelor samtidig med oppstart i ny jobb, eller blir pålagt rapportskrivning når man er på BU. Alt er begrunnet i for dårlig tid eller «effektivisering».

JOBGEN GJØRES

Forsvarets ansatte løser sin jobb! Alle oppdrag (nesten) blir løst! Kostnaden derimot er ikke kjent; hver ansatt legger ned 1,7 årsverk i snitt – belastning ved arbeid, unntaksaktivitet, studier ol. Revisor kjenner til mange brudd på AML. Her har SAP en del skyld, langt i fra alt. Nå er det positive tegn på at mellomledere har satt foten ned, og, man forventer at FD, sammen med etatsledelsen, skaper balanse mellom oppgaver og antall ansatte snarest. Forsvaret er færre ansatte nå enn i 2015, og mange unge rapporterer nå at de jobber for mye.

PROBLEMET

Forsvarets største problem er å beholde de ansatte! Alle de funn som er nevnt over er drivere som påvirker problemet. Uten vilje til å iverksette tiltak men at man velger å fortsette som før, vil øke problemet ytterligere. Revisor hører om gradsmatriser, nedtrekk i grad og tvangskonver-

tering. Alle disse «tankene» vil aldri løse problemet. Her må det fokuseres mye mer på den ansatte og Forsvarets kompetansebehov! For i fremtiden er det sterke signaler på at de nasjonale reglene for forsvarsansatte vil endre seg, og da muligens til noe den enkelte synes er dårligere vilkår. Pensjon, særalder, pensjonsgrunnlag og konsekvensene av dette er faktorer som er i spill akkurat nå.

MÅL OG FOKUS

Mange av disse sakene styres av eier – dvs FD, som i perioden har hatt et meget ensidig fokus på effektivisering og innsparing av penger. En konklusjon er derfor at de rammebetingelser som er satt for å løse oppgavene, ikke samsvarer med omfanget og kompleksiteten disse oppgavene gir. Dette må korrigeres. Revisor har også fått noe kunnskap om en annen av FDs etater – Forsvarsbygg. I LTP-perioden er det tegn på at man har sentralisert organisasjonen kraftig, og at ressurspådraget for «Overhead-kostnader» har vært skutt i været. Samtidig har både investeringene og vedlikeholdet gått ned. Det er derfor betimelig å stille to spørsmål;

- Blir de tilgjengelige og tildelte investeringsmidlene omsatt til nye EBA og kapasiteter hvert år?
- Hva er utviklingen av de tilgjengelige midlene man har til vedlikehold av den EBA som eksisterer? Disse spørsmålene må besvares godt – Forsvarsbygg er helt vesentlige for at Forsvaret skal kunne videreutvikles.

Revisors funn er meget alvorlige. Det anbefales derfor at Forsvarsdepartementet snarest gir korrektive oppdrag til sine etater slik at de forventede mål blir nådd med en kvalitet som tilfredsstiller Stortingets forventninger.

Oslo 1. februar 2020

«Ekstern revisor»

Jon Vestlie

BFO

BFO-OPPLEVELSE FOR MEDLEMMER VED JØRSTADMOEN LEIR!

Den 11. Desember inviterte BFO lokalforening Lillehammer til øl-kurs hos Lillehammer mikrobryggeri.

Med et godt oppmøte av både ansatte og kadetter ved Jørstadmoen leir, ble det god stemning i de gamle lokalene fra 1850-tallet. Her fikk vi smake på øl brygget i selve lokalet og lokal spekemat. Vi ble vi med stor innlevelse tatt gjennom ølets historie og hvordan det produseres, samt bryggeriets og Lillehammer sin historie. Atmosfæren, maten og drikken var god, og lokalforeningen takker deres medlemmer for en trivelig kveld!

Håkon Leifseth

Lokalforeningsleder Lillehammer

GODT BFO-ARRANGEMENT PÅ SETERMOEN!

17. januar arrangerte BFO informasjonsstand med et innslag av snøscooter.

Dette i samarbeid med lokal scooterleverandør Brødrene Bakkehaug og Bardu sjåførscole lokalt på Setermoen.

Scootergutta stilte med scootere og sjåførskolen var stede med informasjon om den nye lokale avtalen for snøscooteropplæring.

Mange var innom for en kikk på maskinene og sjåførskolen fikk flere påmeldinger på scooterkurs. Et kurs til en god pris for BFO-medlemmer.

BFO fikk en god prat med sine medlemmer om ting i tiden, OMT, lokal lønn og pensjon.

En god BFO-dag for medlemmene.

Rune Isvik

BFOs HTV Hær

BFO-SKOLEN

BFO-skolen har lagt ut flere kurs på «Min side – «Kalender», Her kan dere melde dere på gjennom fem tastetrykk. En ting er sikkert – den tiden Forsvaret går inn i vil kreve at medlemmer og tillitsvalgte på alle nivå har kunnskap om de lover, regler og avtaler som regulerer ansettelsesforholdet.

OPPFØLGING AV KADETTSAKER

BFO har hatt flere pågående saker med Forsvarsstaben angående kadetters rettigheter. Det er derfor gledelig at det nå er positiv utvikling på flere av de punkter BFO har tatt opp siden 2018. Imidlertid er det fortsatt noen områder hvor vi fortsatt vil følge opp saksutviklingen i FST og ved FHS. Her er KAFO viktig premissleverandør og diskusjonspartner for K12, og dette vil vi fortsette med videre.

BFO har gjennomført et erfaringsmøte angående relegasjonsaker vi har hatt. Det er helt åpenbart at det ligger mye læring – for begge parter, og store rom for forbedringer av prosessene som leder frem til selve rådsbehandlingen. BFO er opptatt av at de av våre kadetter som kommer i fare for relegasjon, skal ha en objektiv og rettferdig behandling hvor sakens faktum blir belyst best mulig. Vi vil derfor ta initiativ til et møte med Forsvarets Høyskole for å kunne gjøre prosess-stegene best mulig for begge parter.

Kunnskap er makt!

HTV-SAMLING I OSLO

Mange av de hovedtillitsvalgte var i begynnelsen av desember 2019 samlet i Oslo for gjennomgang av blant annet status i arbeidet med lokal lønn, OMT, frikjøpsavtalen, pensjon, og renholds-problemene i Forsvaret. I tillegg var Forsvarsbygg innom og orienterte mer om vedlikehold, husleiemodellen med mere.

Einar Holst Clausen

KAFO – ET VIKTIG FORUM FOR DEG SOM ER KADETT

KAFO Landsstyre er i full gang med arbeidet for å skape bedre rammebetingelser for kadettene og elevene ved de ulike skolene.

Jeg har fått den takknemlige jobben med å følge opp KAFO Landsstyre i et forsøk på å gjøre de bedre i stand til å forstå sammenhengene i Forsvaret. Og kanskje gjøre ting mer effektivt. Og det er vanskelig.

Dere som er kadetter og som er elever ved EVS kan være trygge på at dere blir hørt og tatt på alvor. Min jobb er takknemlig – og utfordrende, fordi KAFO LS er særdeles «påskrudd» når de er samlet. Det jobbes seriøst i møtene og mye godt arbeid blir gjort i mellomtiden. De er profesjonelle som tar sitt ansvar på alvor!

Det er ikke lett å nå frem med sine saker i Forsvaret – slik er det også for oss sentralt. Imidlertid skal vi ikke/skal vi ikke gi oss med å fremme rettigheter, jevne ut ulikheter og kjempe for at kadetthverdagen skal være forut-sigbar og levelig. Og det er dette KAFO Landsstyre jobber for.

I de neste månedene er det to store prosesser som er viktige for alle ved Forsvarets skoler; BFO har Kongress – her skal kursen for de neste tre år settes, og reglementet som styrer opptak, seleksjon og utdanningshverdagen skal revideres – jeg forventer at Forsvaret klarer å starte dette så fort som mulig.

Dette er to saker som Landsstyret vil jobbe med, og de er helt avhengige av at dere gir deres syn – lokalt.

Jeg skal fortsette å støtte KAFOs utvikling – men meningene skal de danne selv.

Jon Vestli

Kompetanseutvikler BFO

MØTE I BFOS HOVEDSTYRE

Hovedstyret avholdt sitt møte 10-11. februar på Scandic Lillestrøm, og hovedsakene var regnskap 2019, status politiske saker (LTP, OMT, URE), pensjon og lokal lønn. I følge nestleder BFO Rune Rudberg, var også kongressforberedelser et tema, saker til Kongress 2020, herunder Prinsipp & Handlingsprogram Valgkomiteen deltok på møtet, og er godt i gang med sitt arbeid frem mot Kongressen i juni.

Einar Holst Clausen

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 1/2020

Forsvaret er inne i en særdeles krevende tid, det er nesten som om vi får følelsen «stille før stormen». Det svært mange snakker om er OMT, pensjonsgivende tillegg, manglende incentiver og begrunnelser for å fortsette i Forsvaret. Mange sitter på gjerdet og venter på resultatet av de pågående forhandlingene om særalderspensjon og særaldersgrenser. For å være ærlig, det er for mange negative ting i tiden, som tar bort fokuset på det som er positivt.

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

NY AMU-STRUKTUR I FORSVARET

Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU) vedtok på siste møte en ny AMU-struktur. Utgangspunktet var en rapport fra en bredt sammensatt arbeidsgruppe som endte opp med en anbefaling som satte krav om en AMU-struktur på nivå 1-4. Samtidig skulle det utarbeides retningslinjer for forhold som avvek fra denne organiseringen. Forsvarsstaben har hatt rapporten ute til høring hos alle DIFene og BFO forutsetter at dette er fremlagt for representantene i lokalt AMU, eller behandlet mellom partene.

FHAMU vedtok en AMU-struktur på nivå 1 (Etaten) og 2 (DIF). Det skal videre utarbeides retningslinjer for DIFene slik at de vedtar en internt tilpasset struktur. Helse-, miljø- og sikkerhetsperspektivet henger høyt i BFO fordi AMU skal foreta risiko- og konsekvensanalyser relatert til arbeidsmiljøkrav i AML.

Partene har i HA/TA avtalt hvordan man skal behandle saker i AMU. Dersom nivå 2 reduserer antall AMU'er, som følge av vedtak i FHAMU, må saker som naturlig ble behandlet i lokale AMU'er, behandles mellom partene på nivå 3-5 i samsvar med HA/TA § 28.

Vedlikehold

Partene sentralt er enda ikke blitt informert om status i vedlikeholdstjenesten i Forsvaret. FLO vil ikke bidra til at de tillitsvalgte i Luftforsvaret blir tilstrekkelig informert. De viser til at Luftforsvaret har tilstrekkelig info til å informere. Det synes mer og mer åpenbart at når FSJen gir en DIF et ansvar som berører flere enn egen DIF fungerer ikke medbestemmelsen.

Må betale seg ut av knipa

Forsvaret må oftere og oftere bruke penger for å motivere personellet til å bemanne strukturen. Luftforsvaret og FLO bruker penger på Evenes/Andøya – problematikken, og nå må Hæren bruke økonomiske midler for å bemanne stillingene i Finnmark landforsvar. Det er snart på tide at man stiller seg spørsmålet: Er vi i ferd med å gå skoa av oss? Har vi fjernet for mange incentiver? Har man tøyd strikken for langt?

Vi går inn i en tid da viktige incentiver for å bli i Forsvaret blir færre og færre. ATF og pensjon, særalderspensjon, økte særaldersgrenser, 85-årsregel, levealdersjustering, mange særavtaler som utsettes (virker som om utsettelsen er et ledd i et spareprogram), OF og OR – konvertering OMT oppleves som en sparereform. BFO får stadig tilbakemeldinger som vitner om at nå er snart nok, nok.

TIDSPLAN FOR DRØFTING AV OMT

Drøfting av stillingsmatrisen er en omfattende drøfting. Det er tegn på kraftige endringsforslag med konvertering av grad og gradsreduksjoner innen OR. BFO er skeptisk til at dette er blitt en matematikkoperasjon og ikke en prosess som ser på strukturens helhetlige kompetanse- og erfaringsbehov. Mange mener OMT er blitt en spareprosess og her må Forsvaret selv ta ansvar for at man ikke har evnet å gi informasjon som skaper trygghet og tillit til nytt system. Tidsplanen for drøftingene er som følger:

- 14.02.2020 Drøftingsgrunnlag gjøres tilgjengelig i etablert samarbeidsrom gitt av KKT/FPVS
- 01.03.2020 Formell dato for oppstart drøftinger nivå 2
- 15.05.2020 Drøftingene på nivå 2 avsluttes innen denne datoen. Resultatet lagres i samarbeidsrom og eget drøftingsskriv sendes FST i Doculive
- 22.05.2020 Drøftingsgrunnlag gjøres tilgjengelig for drøftinger på nivå 1 (FST)
- 08.06.2020 Formell dato for oppstart drøftinger på nivå 1
- 30.06.2020 Drøftinger på nivå 1 avsluttes innen denne datoen. Grunnlaget går til FSJ for beslutning.

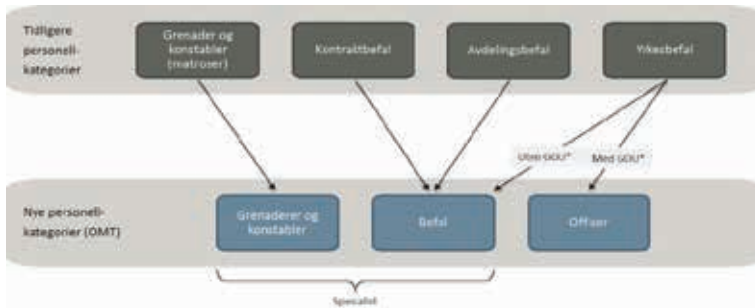
Når det gjelder drøftinger av stillingsbeskrivelser så er BFO av den oppfatning at alle stillingsbeskrivelsene skal drøftes. Her skal man se helheten OF og OR. Prinsippene for endring av personellkategori i forbindelse med implementeringen av militærordningen skal følges. Arbeidsgiver må begrunne hver enkelt stilling dersom man går ned en grad og hvorfor man ønsker å bruke flytende grader (noe som normalt ikke skal forekomme).

Partene sentralt har en enighet om at det åpnes for at det kan foretas en realkompetansevurdering mot søyle i enkeltsaker. I denne prosessen må partene ta hensyn til at det kan oppstå et behov for gruppetenkning. Det er enighet om at eventuelle saker behandles sentralt.

BFO og NOF legger til grunn at konvertering skal baseres på frivillighet, og at personell som konverterer ikke skal gå ned i grad eller lønn som følge av konverteringen. Implementeringsperioden vil ikke kunne anses å være ferdig før systemene rundt tilsetting, disponering, avansement og utdanning er på plass og implementert. Vi anser at både det strukturelle og kulturelle perspektivet er dynamiske og vil være i kontinuerlig utvikling. Overstående prinsipper for konvertering er ikke tidsbegrensede

Utdrag fra skrevet om konvertering fra Forsvarsstaben

Vi har omtalt OMT i flere andre artikler i Offisersbladet, herunder konvertering av personellkategorier. Forsvarets kompetansebehov og kompetansebeholdning er uendret, men med OMT har Forsvaret fått et nytt forvaltningssystem for å regulere og kategorisere militært ansatte og deres kompetanse. Dette gir både muligheter og begrensninger for den enkelte, fordi kompetansekravene knyttet til personellkategoriene er styrende for hvilken kategori den enkelte skal tilhøre.

Endring av personellkategori som følge av OMT. BFO er uenig at offiserer er en ny personellkategori.

KONVERTERING AV TIDLIGERE PERSONELLKATEGORIER

Konvertering er basert på den enkeltes kompetansebeholdning og har til hensikt å fastsette korrekt kategori for dagens militært ansatte med bakgrunn i deres kompetanse. Yrkesbefal, avdelingsbefal, kontraktbefal og vervede skal alle vurderes mot kompetansekravene for de nye personellkategoriene.

PERSONELLKATEGORI SPESIALIST

Spesialistene kjennetegnes ved at de har fagkompetanse. Dette tilegner de seg gjennom fag-, funksjons- og/eller akademisk utdanning i kombinasjon med tjenesteerfaring og ev. befalsutdanning.

PERSONELLKATEGORI GRENADER OG KONSTABEL

Følgende tidligere personellkategori tilhører personellkategori grenaderer og konstablar:

- Vervede

PERSONELLKATEGORI BEFAL

Følgende tidligere personellkategorier tilhører personellkategorien befal:

- Avdelingsbefal
- Kontraktbefal
- Yrkesbefal uten krigsskoleutdanning
- Yrkesbefal med tidligere krigsskolens kvalifiseringskurs (KSKVAL) uten bachelorutdanning

PERSONELLKATEGORI OFFISER

Offiseren kjennetegnes ved at de kan planlegge og lede militære operasjoner. Det betyr at en offiser skal utdannes og trenes til å utøve militær kommando. Dette gjøres gjennom utdanning ved Forsvarets høgskole og tjenesteerfaring i stillinger på ulike nivåer.

Følgende tidligere personellkategorier tilhører personellkategorien offiser:

- Yrkesbefal som har gjennomført og bestått VOU eller høyere
- Yrkesbefal som har gjennomført og bestått tidligere krigsskoleutdanning (både 2- og 3-årig)
- Yrkesbefal som har gjennomført og bestått tidligere KSKVAL, ev. GOK/ GOP og i tillegg har bachelorutdanning (180 stp.)
- Yrkesbefal født i 1963 eller tidligere

SPESIELLE SAKER I FORBINDELSE MED IMPLEMENTERING AV OMT

Oberstløytnanter og kommandørkapteiner (OF4) som ikke tilfredsstiller kravene gitt i punktet ovenfor skal realkompetansevurderes til personellkategori offiser. Denne hovedregelen fratar ikke den enkelte muligheten til å konvertere til spesialistkorpset. Oblt./KK som konverterer, konverterer til OR8 og beholder sitt nåværende lønnstrinn. Trolig vil mange finne *bedre* utviklingsmuligheter i spesialistsøylen. Fra et arbeidsgiversynspunkt er det viktig at dette blir kommunisert til den enkelte.

INGENIØRUTDANNING FØR 2005

Personell med to-årig ingeniørutdanning + KSKVAL før 2005 (gammel krigsskoleordning) realkompetansevurderes til personellkategori offiser. Denne hovedregelen fratar ikke den enkelte muligheten til å konvertere til spesialistkorpset. Trolig vil mange finne *bedre* utviklingsmuligheter i spesialistsøylen. Fra et arbeidsgiversynspunkt er det viktig at dette blir kommunisert til den enkelte.

BORTFALL AV KVALIFISERINGS- KURS 1998 OG 1999

Tidligere Krigsskolens kvalifiseringskurs (KSKVAL) ble høsten 1998 og hele 1999 annullert grunnet ressursmangel. Hæren besluttet på bakgrunn av dette at berørt personell skulle få godskrevet kvalifikasjonen selv om

kurset ikke ble gjennomført. Denne kvalifikasjonen er registrert i SAP. Personellet som i tillegg til KSKVAL har en bachelorutdanning beholder officersgraden. De øvrige konverterer til spesialister.

TIDLIGERE GJENNOMFØRT REALKOMPETANSEVURDERING MOT PERSONELLKATEGORI OFFISER

«De vil bli ansett som kvalifisert ift. må-krav til GOU/f i stillinger og vil konkurrere med den kompetansen de innehar i en eventuell søknadsprosess.»

Denne hovedregelen fratar ikke den enkelte muligheten til å konvertere til spesialistkorpset. Trolig vil mange finne *bedre* utviklingsmuligheter i spesialistsøylen. Fra et arbeidsgiversynspunkt er det viktig at dette blir kommunisert til den enkelte.

FLYGERE OG NAVIGATØRER

Flygere og navigatører behandles iht. DL ref. 2018/044950-12. Kontakt HR-avdelingen.

TIDLIGERE GJENNOMFØRT REALKOMPETANSEVURDERING MOT STILLING

Personell som har blitt realkompetansevurdert mot en stilling i FSJ råd kan sitte som offiserer (med officersdistinksjoner) til tidsbegrensningen i stillingen går ut. Den enkelte skal likevel konvertere til OR-korpset i løpet av implementeringsperioden. Før tidsbegrensning går ut må personellet søke stillinger de er kvalifisert for, og da innenfor spesialistkorpset.

REALKOMPETANSEVURDERING MOT STILLING

Hovedregelen er at personell skal konvertere til den kompetansesøylen de hører hjemme i. Likevel kan det unntaksvis være behov for å gjennomføre en realkompetansevurdering mot enkelte konkrete stillinger. Realkompetansevurdering kan ikke gjøres mot stillinger hvor det skal føres kommando. Realkompetansevurdering, mot stilling, gir ikke fast gradsopprykk. Det enkelte må videre konvertere til OR-korpset i løpet av implementeringsperioden. Konverteringen gjøres fra fast grad.

KONVERTERING TIL NY GRAD

Tidligere gradssystem	OMT
OR 2	OR 2
OR 3	OR 3
OR 4	OR 4
OR 5	OR 5
OF 1 Fenrik	OR 5 +
OF 1 Løytnant	OR 6
OF 2	OR 7
OF 3	OR 8

Konverteringstabellen gjelder for implementeringsperioden, ut 2020, og sikrer likebehandling av personellet som konverterer til ny grad som følge av skifte av personellkategori i implementeringsperioden. Konvertering gjøres fra fast grad. Tabellen legger til rette for at personell som konverterer bibeholder grunnlønn og fast gradsnivå som følge av overgangen fra en kompetansesøyle til en annen.

Det er ikke anledning til å konvertere til OR9. Det kreves søknad for å bli OR9, og tilsetning avgjøres i FSJs råd for Gruppe 1 og OR 9. For den enkelte vil konvertering i løpet av 2020 sikre at dette gjøres etter konverteringstabellen.

De som konverterer iht. konverteringstabellen i implementeringsperioden beholder «ny» grad som en personlig ordning ut karrieren. Den personlige lønn videreføres som ved konverteringstidspunktet.

DIF-ENES ANSVAR

DIF-ene er ansvarlig for å informere og gi råd til eget personell om konvertering. Det anbefales at denne rådgivingen gis av leder, gjerne i forbindelse med medarbeidersamtalen (MAS). FST vil utarbeide en konverteringsveileder som kan benyttes under samtalen. Denne blir sammen med annen nyttig informasjon publisert på OMT-sidene på Intranett.

GA INN PÅ BFOS HJEMMESIDER

Her finner du følgeskriv, skriv om konvertering, referat og en konverteringsveileder (PowerPoint). Briefen gir god innsikt i hvordan man ser for seg konvertering, hvorfor OMT osv.

LITE SKJER I FORSVARET

På sentralt nivå skjer det relativt sett lite. Det synes som om Forsvarsstaben har så mye å gjøre at de ikke har tid til å ta tak i utestående prosesser, enkelte avtaler skulle vært forhandlet for lang tid siden. Det er slik at man kan mistenke Forsvarsstaben for å unnlate å kalle inn til forhandlinger på avtaler som gir en økonomisk konsekvens. For hver dag som går, sparer Forsvaret og personellet taper. Skikkelig god forvaltningspraksis.

STATUS I ARBEIDET MED ARBEIDSTIDSBESTEMMELSER I FORSVARET (ATF)

BFO og øvrige parter i Forsvaret på sentralt nivå er i gang med arbeidet med en revisjon og reforhandling av ATF. Arbeidet så langt har bestått i å diskutere de tema som partene har blitt enige om i felleskap. Herunder et utdrag av de ulike tema;

- Forbedret struktur på avtalen
- Vern i lys av en fortsatt vesentlig økende belastning på personellet.
- Gjennomsnittsberegning av arbeidstid
- Arbeidstidsplanlegging – endring av arbeidsplaner
- Arbeidstid utland/unntak utland/reise utland
- Krisehåndtering og beredskap
- Luftoperativ virksomhet
- Øving/øving timer
- ATF-NATO særavtalegrenseganger
- Kurs og nivådannende utdanning
- Grensegang arbeidstid/reisetid

Partene vil fortsette med arbeidsmøter til de ulike tema er godt nok diskutert og belyst før forhandlingene igangsettes. Det er så langt ikke lagt en detaljert tidsplan for når forhandlingene skal gjennomføres.

KOMPENSASJONSAVTALEN

BFO er svært lite tilfreds med at partene ikke har kommet i gang med reforhandling av kompensasjonsavtalen. Avtalen av i dag har behov for vesentlige endringer, forbedringer og justeringer som følge av blant annet OMT og ny utdanningsordning. BFO forventer at disse forhandlingene igangsettes så snart arbeidsgiver har på plass tilstrekkelig kapasitet.

SAKSBEHANDLINGSKAPASITET I FORSVARS-DEPARTEMENTET

BFO er meget misfornøyd med FDs evne til å følge opp flere saker og avtaler innen det som må betraktes som rimelige tidsfrister. Skoletilleggssaken har nå pågått i snart 4 år uten at det gis tilsvar på våre formelle henvendelser. For de av BFOs medlemmer og ansatte i Forsvaret dette gjelder fremstår dette naturlig nok som helt uakseptabelt. BFO oppfordrer nå FD øverste ledelse til å iverksette nødvendige tiltak for å forbedre dette.

LOKAL LØNN - STILLSTAND

Siden nyttår har det vært stillstand mellom partene i Forsvaret i de lokale lønnsforhandlingene. BFO og de øvrige arbeidstakerorganisasjonene har siden sist møte før jul avventet svar på et omforent og samlet krav overfor arbeidsgiver. Partene er nå kalt inn til et nytt forhandlingsmøte den 12. februar. Følg med på www.bfo for oppdatert informasjon

Det er viktig å understreke at alle arbeidstakerorganisasjonene på vår tariffavtale (BFO, NOF, NTL, Parat Forsvar og UNIO) står uenigst samlet om denne saken.

- Annet hvert år er det hovedoppgjør og mellomoppgjør
- Årets lønnsoppgjør (2019) er et mellomoppgjør - og det er avsatt 106 mil til lokale lønnsforhandlinger i Forsvaret.
- Lokal er ensbetydende med Forsvaret, men det delegeres normalt ut til partene i den enkelte DIF.
- BFO sentralt og den enkelte HTV forhandler lønn på dine vegne
- I år fikk medlemmer i BFO mellom 1,35 og 1,55 % i økt lønn (Mellom 5.000-10.000 kr) i det sentrale oppgjøret i Staten med virkning per 1. mai
- I september kunne man fremme sitt lønnskrav digitalt
- Årets lokale forhandlinger skulle vært ferdig i slutten av oktober 2019
- Det er pr. februar 2020 ikke enighet i spørsmål knyttet til variable tillegg neste møte er 12. februar 2020

Hva er det partene fremdeles er uenig i?

Nytt vedlegg i hovedtariffavtalen gjør det naturlig at Forsvarets personell får faste variable tillegg pensjonsgivende som politiet har det. Dette er viktig i og med at ny pensjonsordning ble innført 1.januar 2020 for alle født i 1963 og senere.

For at våre medlemmer, på lik linje med øvrige statsansatte, skal ha en pensjon å leve av i fremtiden må våre faste og forutsigbare tillegg for unntaksaktivitet inkluderes i pensjonsgrunnlaget. Slik BFO ser det vil dette være en helt vesentlig faktor for å kunne rekruttere og beholde militært tilsatt personell i fremtidens Forsvar. Dette er kjernen og hovedspørsmålet partene fortsatt er uenige om i det lokale lønnsoppgjøret.

ETTERBETALING FRA 01. JULI

Det er avsatt omlag 106 millioner kroner til lokal lønn som vil ha virkningsdato 1. juli 2019, uavhengig av når forhandlingene blir sluttført. For mange BFO medlemmer vil det dermed bli en solid etterbetaling når oppgjøret på et tidspunkt ferdigstilles.

GENERELT PRESS PÅ INCENTIVER OG ØKONOMI

Forsvarets ansatte opplever et stadig økende arbeidspress samtidig som det forventes at arbeidet skal utføres til en stadig mindre kostnad. Henvendelser om håpløst urimelig sen saksbehandling og manglende svar i ulike saker gjør at mange av BFOs medlemmer har begynt å miste tilliten til forvaltningen. Dette skyldes ikke de mange ansatte som hver dag går på jobb og gjør sitt beste, men derimot en systemsvikt og en konsekvens av blant annet en betydelig redusert forvaltningskapasitet.

Når Forsvarets viktigste prioritering for tiden er å øke ståtiden og beholde personell, fremstår ovenstående som svært uheldig for nettopp dette.

SMITTEFARE

UTBRUDD AV ARBEIDSGLEDEVIRUS

SYMPTOMER:

- Engasjement
- Godt humør
- Hjelpsomhet
- Vennlighet
- Latteranfall

RISIKO FOR Å:

- Få ros
- Bli sett og verdsatt
- Få gode venner
- Lære mer
- Ha det gøy på jobb
- Smitte andre

Ved mistanke om smitte
KONTAKT EN KOLLEGA

BFO I RENA LEIR

BFO var den 14. januar til stede i Rena leir med «lunch-stand» med Per Ivar Haugen og Håvard Støle, for å svare på alle aktuelle spørsmål som våre medlemmer og potensielle medlemmer måtte ha. Stand'en ble godt besøkt og gode svar ble avgitt.

Per Ivar Haugen

REGIONSSTYRELEDER-MØTE

Regionsstyrelederne har jevnlig møter i K-12, BFOs sekretariat.

Her fra et møte i månedskiftet november/desember 2019, der status og videre drift i regionene blant annet ble gått gjennom.

Einar Holst Clausen

BFO-KURS I RETORIKK

Den 16-17. desember var en svært fornøyd gjeng ferdig med to intensive dager på BFO-skolens retorikk- kurs. Kurset ble avholdt på Garder Kurs & Konferansesenter Gardermoen. BFO bruker ekstern profesjonell aktør i markedet (bak til venstre på oppstilt bilde). Dette og tidligere gjennomførte kurs får svært god kritikk av kursdeltagerne, som alle mener at dette er et profesjonelt og effektivt kurs i BFO-skolens regi.

Einar Holst Clausen

BFO PÅ SESSVOLL

BFOs Per Ivar Haugen var BFOs «orakel» på Sessvoll den 16. januar. Biledmessig er vanskelig å ta bilder av hans samtale med medlemmene, da han var alene fra BFO på Sessvoll denne dagen. Men stand'en ble godt besøkt, og alle fikk svar på sine spørsmål.

Per Ivar Haugen

BFO HEDERSPRIS 2020

HVEM FORTJENER ÅRETS HEDERSPRIS?

LES KRITERIE OG SEND INN FORSLAG

BFOs Hederspris kan tildeles enkeltpersoner som har opptrådt, handlet eller utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende. Årets Hederspris vil bli delt ut på BFOs 11. ordinære kongress i år, og det oppfordres til å sende inn forslag til kandidater.

Frist er 1. Mai

Juryen består av Thomas Moelv, Bjørn Anthonsen og Kjell Ivar Simensen.

En foreslår kandidater ved å sende e-post med begrunnelse til hederspriskomiteen på e-post: hederspris@bfo.no eller via FisBasis til en av jurymedlemmene.

Hederspriskomiteen
BFO

BFO Hederspris er også en medalje.
Foto: BFO Kommunikasjonsavdelingen

Kunnskap er makt!

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmsaug		990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Mariell Halstensen		938 04 855		mariell.halstensen@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		tore.halvorsen@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Sør-Norge	Per Ivar Haugen			934 59 898		per.haugen@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
	Lars Erik Jamtli			922 27 058		lars.jamtli@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Anthonsen			909 99 595		lars.anthonsen@bfo.no
HTV Luft, vara	Johnny Knutsen			481 67 476		johnny.knutsen@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no
HTV Heimevernet	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no

HVORDAN ER DET Å VÆRE KVINNE I FORSVARET?

Forsvaret har i lang tid hatt et fokus på å rekruttere flere kvinner til tjeneste, og dette har på mange måter gitt resultater. Men hvordan er forholdene lagt til rette for de som velger å ta steget inn i Forsvaret?

Jeg opplever stadig vekk at folk lurer på hvordan det er å være kvinne i Forsvaret. Spørsmålet kommer alltid på bakgrunn av at folk lurer på hvordan det er å være kvinne i et mannsdominert miljø. Jeg har aldri opplevd forskjellsbehandling på grunn av kjønn eller opplevd seksuell trakassering. Skryt og kritikk som har kommet min vei har vært basert på mine handlinger, ikke på det faktum at jeg er kvinne. Jeg vil ikke si at jeg har vært heldig, fordi jeg tar det som en selvfølge at mine mannlige (og kvinnelige for den saks skyld) kolleger behandler meg med respekt. Dessverre er det ikke slik for alle, noe Forsvarets MOST undersøkelse viser.

Forsvaret må også ta innover seg at det er en forskjell på en kvinnelig og en mannlig kropp. Det er vel og bra at Forsvaret rekrutterer flere kvinner, men da må også forholdene ligge til rette for det. For eksempel må utstyr tilpasses. Storsekken vi fikk utdelt på befalsskolen passet til de største jentene, men de fleste gikk med tunge sekker de ikke fikk justert riktig i ryggen og livet. Undertøy er tilpasset kvinner, men uniformer og ullundertøy er eksempler på klær som ikke er det. Det er ikke mange ukene siden jeg hjalp en vernepliktig røykdykker å trikse med utstyret for å få det til passe på en liten kvinnekropp. Selv har jeg ikke barn, men av kvinnelige kolleger har jeg hørt både gode og dårlige eksempler på hvordan de har blitt behandlet når de har fortalt sjefen at de er gravide.

I 2020 håper vi ser at tallene går ned når det gjelder seksuell trakassering, som er det absolutt viktigste problemet å ta tak i. Klarer vi også å legge bedre til rette for de tingene vi ikke kan gjøre noe med, nemlig kvinnekroppens anatomi og evne til å føde barn, da vil svaret på spørsmålet mitt bli "helt suverent!"

Anita Eide

HOLDNINGER, ETIKK OG LEDELSE – HEL

Godt nyttår! Håper alle har hatt en fin ferie og er klare til å komme tilbake i rutiner. Vi på Cyberingeniørskolen (CIS) startet den første uken etter juleferien med besøk fra FHS som gjennomførte noe de kalte HEL-dagen. Dette ble også gjennomført med kadettene ved førsteavdeling på de tre krigsskolene etter sommeren. Vi ble delt opp i grupper og rullerte mellom flere forskjellige poster.

Postene som ble gjennomført ved CIS var: «Forsvarets nulltoleranser» og varslingsmuligheter, skikkethetsregimet ved FHS, Formings-/refleksjonsaktivitet og Alvoret i yrket/yrkets ytterste konsekvens.

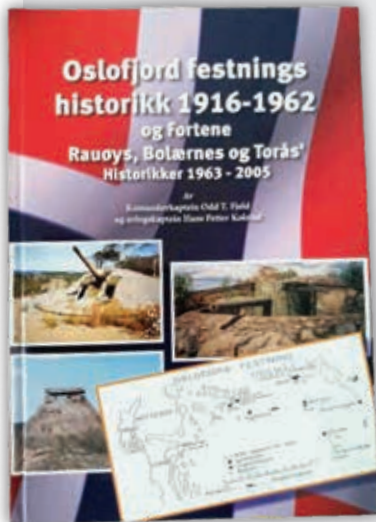
Noen av postene var interessante og ga oss mye og tenke over, mens andre poster var av mer praktisk karakter. Vi fikk reflektert over temaer

som er viktig å ha et forhold til enten man er ny i Forsvaret eller ikke. Både hos oss og ved krigsskolene har jeg inntrykk av at det var postene hvor vi fikk høre om reelle hendelser og erfaringer var de som traff oss best. Vi hadde besøk av Kjell-Olav Myhre som fortalte om sine erfaringer fra en situasjon i Kosovo. Krigsskolene fikk besøk av Rune Wenneberg.

Det er vanskelig å ha innhold som treffer alle, på alle nivå. Vi er fornøyde med at FHS tar seg tiden til å lage ett opplegg for kadettene og møter opp på skolen. Dette er med på å bidra til at vi blir kjent med organisasjonen vi er blitt en del av, men som flere ikke helt føler tilhørighet til enda.

Tova Maalen
Leder KAFO

Praktverk om fortene i Ytre Oslofjord

Et nytt praktverk, som omhandler Oslofjorden festninger, foreligger nå for salg på Forsvarsmuseet i Oslo, Marinemuseet i Horten og i museene på Bolærne og Oscarsborg festning.

Boken er en historisk nedtegnelse og beskrivelse av hvorledes forsvaret av Ytre Oslofjord og innseilingen til hovedstaden vokste frem. Boken omhandler alle faser av en storstilt utbygging av et meget viktig område for forsvaret av landet og frem til nedleggelsen på begynnelsen av 2000 tallet. Spesielt interessant er det å få ta del i de vurderinger som ble gjort i forarbeidet til byggingen av hele festningsverket, militærteknisk, geopolitisk og overordnede politiske beslutninger. Sett under ett var festningsverkene i Ytre Oslofjord formidabel i omfang og styrke, noe som klart fremgår i boken.

Forfatterne har gjort et meget stort arbeid med å fremskaffe de historiske fakta og beskrevet de på en enkel, men god og korrekt måte. Innledningsvis beskriver forfatterne en del spesielle ord og uttrykk som gjør at leserne lett kan ta dette med seg videre i boken. Boken er rikt illustrert med bilder, tegninger og forklarende billedtekster, god språkføring, noe som også gjør boken interessant å lese. Den er inndelt i kapitler og underkapitler, er oversiktlig, har detaljerte kildehenvisninger noe som gjør det enkelt å bruke boken som et oppslagsverk. Forfatternes militære bakgrunn og tjeneste fra i Kystartilleriet bidrar til bokens kvalitet.

Forfatterne vier festningens deltagelse i invasjonen av Norge i april dagene 1940 stor oppmerksomhet. Spesielt foranledningen til invasjonen og de første trefningene ytterst i Oslofjorden. Den tyske invasjonsstyrken ble oppdaget sent på kvelden den 8. april, og hvor sjefen for bevoktningsstyrken kaptein Welding Olsen i sin utførelse av tjenesteplikter omkom i kamp og var således den første nordmann som falt ved den tyske invasjonen i Norge. Den forfatningen fortene var i ved krigsutbruddet er historisk godt beskrevet, likeledes hva som førte til at Bolærne fort måtte overgi seg etter nesten tre døgns kamp og etter å ha hindret forsyninger i å nå frem til invasjonstyrken i Oslo.

Etterkrigstiden, Den kalde krigen, forsterkninger og utbygging av forsvarsverkene, tjeneste og beredskap i Ytre Oslofjord blir innsiktsfullt beskrevet.

Papirkvaliteten og innbinding er meget god. Tekst og bilder er trykket på sider hvor festningens geografiske område er svakt rastret i bakgrunnen, noe som forsterker bokens tekniske kvalitet.

Tønsberg forsvarsforening ivaretar Bolærne forts historie med å arrangere guidede turer hvor fortets militærhistorie blir formidlet. Foreningen etablerer en historisk utstilling/lokalt museum på Bolærne som er åpen for allmenheten. Under utarbeidelse av guideopplegg og utstilling har foreningen hatt tilgang til bokens manuskript, noe som har vært av uvurderlig stor betydning. Boken, med dens detaljrikdom og fakta, må kunne anses som et historisk verk og bør finne veien til alle biblioteker i Vestfold og Østfold.

De siste deler av festningsverkene i Ytre Oslofjord ble lagt ned ved Stortingets beslutning i 2001 (Langtidsplanen for forsvaret 2002-2005).

Tønsberg, juni 2019

Georg Indresand

Kommandør (P)

FAKTA:

«Oslofjord festnings historikk 1916-1962 og Fortene Rauøys, Bolærnes og Torås' Historikker 1963 – 2005»

Forfattere: Kommandørkaptein Odd T. Fjeld, Orlogskaptein Hans Petter Kolstad
ISBN: 978-82-303-4121-6

Selges via Forsvarsmuseet i Oslo, Marinemuseet i Horten samt museene på Bolærne og Oscarsborg festning.

Pris kr. 200,-.

Våre gamle Hercules F16 og Sea King selges

Våre pensjonerte C-130 H Hercules sto lagret i ørkenen i Arizona i 10 år.

Nå selges de til et selskap som skal bruke de til skogbrann-slukning. Forsvarsmateriell (FMA) sier nå at det er flere som ønsker å kjøpe våre F-16 og Sea King redningshelikoptre når de etter hvert fases ut.

Einar Holst Clausen

Hele HMKG på Kirkeparade i Oslo Domkirke

Den 9. desember var Oslo Domkirke fylt med gardister i paradeuniform.

Dette er en lang tradisjon, der H M Kongen er til stede. I år var også H K H Kronprins Haakon med.

Dette er en meget høytidelig og verdig markering av at vi går inn i Julehøytiden. Halvannen time med blant annet salmer, sang, musikk fra Gardemusikken, prestens preken, og Gardesjefens tale.

Einar Holst Clausen

Vårt nye redningshelikopter AW 101.
Foto Forsvaret.

Pensjonssidene var ferdig innenfor skrivefristen til Offisersbladet. Vi hadde utarbeidet et pensjonsbrev som skulle gi fakta ifh til dagens pensjonsordning og de forutsetningene som lå i pensjonsavtalen fra 2018. Det var behov for en ny pensjonsordning for å gi de yngre årskullene, en bedre pensjon om en videreført bruttoordning ville gitt. Du verden hvor feil man kan ta av regjeringen. Dette har blitt et spareprosjekt, glemt er alle lovnader, forutsetninger og hensynet til å beholde kompetanse i offentlig sektor.

Grunnlaget tilsier at det kan lønne seg å slutte i Forsvaret

Onsdag kan 200.000 få bedre pensjon

Utgangspunktet var bedre pensjon til de yngre årskullene

Brudd i pensjonsforhandlingene:
- Dårligere resultat i fremtiden

Faktum: det blir dårligere, men de eldste blir ivaretatt.
«Drit i Toten – leve Norge!»

Vi opplever at regjeringen i stor grad har gått bort fra forutsetninger nedfelt i pensjonsavtalen fra 3.3.2018. Avtalen ble inntatt i Stortingsproposisjon 87 L (2018-2019) som vedlegg. Pensjonsavtalen treffer yrkesgrupper som politi, forsvar, brannvesen og et betydelig antall helsepersonale i kommunal sektor.

I svært mange år har Forsvaret sagt at vi må akseptere litt lavere lønn enn andre grupper, fordi vi har en så god pensjonsordning. Forslaget fra regjeringen var langt fra godt nok. At Forsvarssjefen i tillegg ikke viser vilje til å gjøre variable tillegg i ATFen pensjongivende gjør at Forsvaret har den dårligste pensjonsordningen i offentlig sektor pr i dag.

Med regjeringens standpunkt og tåkebegrunnelser om økonomiske konsekvenser som resulterer i en for dårlig pensjonsordning for de yngre kullene, var utfallet nesten forutbestemt og regjeringen visste det.

Slik situasjonen er nå, med regjeringens standpunkt og Forsvarssjefens manglende vilje til å gjøre variable tillegg pensjongivende, er det er ingen pensjonsmessig grunn til å fortsette i Forsvaret. Faktisk er det slik at svært mange vil tjene stort på å slutte å begynne i privat sektor slik avtalen var utformet på brudd tidspunktet.

MEDLEMSFORDEL:

Ring eller send inn spørsmål om pensjon og yrkesskade via bfo.no eller til post@bfo.no

Pensjon

Brutte løfter og symbolp

SÆRALDERSPENSJON I OFFENTLIG SEKTOR

Regjeringen sendte en proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) i Prop.87 L (2018-2019). Det er i denne proposisjonen vi finner hele avtalen fra 3. mars 2018, samt avtalen fra 12. mars 2018 som sikrer de som er født i 1963 skal kunne ta ut pensjon i 2020 på samme nivå som i 2019, dvs 66 % av sluttlønnen frem til fylte 67 år. Her finner vi også prosessavtalen som angir omfanget av arbeidet, arbeidets rekkefølge og tidsfrister.

Tidsfristene var 1. okt og 1. nov 2019 for å komme med en avtale, herunder kort og langsiktige overgangsordninger. Nå ble saken utsatt bl.a. pga NAV-skandalen. Så ble det ministerskifte og Torbjørn Røe Isaksen (H) ble arbeids- og sosialminister. Han måtte ha tid til å sette seg inn i avtalen. Resultatet ble et dårligere tilbud enn det vi hadde.

Midt under forhandlingene slår Høyre politisk mynt og hevder at de vil fjerneplikten til å fratre, men opprettholde særaldersgrenser. Dette oppleves som et forsøk på å true partene til å akseptere regjeringens forslag. Utfordringen er at det er beskrivelsen i aldersgrenseloven og Stortinget som har definert hvem, hva og grunnlaget for at man har særaldersgrenser.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen: Det som regulerer særaldersgrensen og derved særalderspensjon i Forsvaret, er de fysiske og psykiske belastningene yrket medfører over tid. Militært personell skal være gripbare gjennom hele karrieren til innsats i inn- og utland og ofte på kort varsel. Det er viljen til å betale forsikringspremien som gir de økonomiske konsekvensene. Vi er litt forundret over fokuset på økonomi og særaldersgrenser, nå var jo tema pensjonsnivå for de med særaldersgrenser.

I gjennomsnitt arbeider militært personell ca 1.7 årsverk i året, en stor del av inntekten er ikke pensjongivende i NAV (fordi de overstiger 7.1 G) eller Statens pensjonskasse da de tar utgangspunkt i grunnlønn og faste avtalte pensjongivende tillegg – det har Forsvaret svært lite av – men vi er i forhandlinger. Personell i Forsvaret har betalt for sin pensjonsordning gjennom et langt liv, bare ved den trygdeavgiften personellet betaler - som de ikke gir pensjonsmessig gevinst.

Dagen før vi skal sluttføre forhandlingene går finansminister Jan Tore Sanner ut og fremhever de store konsekvensene av at det blir stadig færre yrkesaktive bak hver pensjonist. Så påstår han at pensjonsreformen var et kollektivt ansvar hvor pensjonistene aksepterte å få en lavere lønnsutvikling og de yrkesaktive skulle stå lengre i arbeid. Ja, så er det vel ikke akkurat slik pensjonistene og de yrkesaktive opplever det.

PENSJONGIVENDE TILLEGG I STATEN

Sammenligne Forsvaret og politiet, så ser dere at politiet har mesteparten av sine

Tabel 5.1 Nøkkeltall for de ansattes lønn i staten (tall i millioner kroner)

	Fast lønn	Faste tillegg			Variable tillegg			Pensjonsgr. 6400-66000	Overtid	Pensjonist
		SUM	m/p	u/p	SUM	m/p	u/p			
Resten	20 482	159	126	33	470	111	358	75	377	30
Bufetat	1 921	35	24	11	325	300	26	178	59	0
Forsvaret	7 695	468	322	146	2 385	66	2 318	46	82	-
Kriminal	2 133	10	9	1	373	358	16	222	55	10
Politi	8 929	569	553	15	847	627	220	483	442	41
Toll- og avgiftsdir.	747	9	9	0	57	45	12	38	13	-
UD (inkl. utenrikstj.)	1 063	62	7	55	158	3	165	2	28	1
Deler av UH-sektor	7 109	53	47	6	259	141	118	112	80	24
SUM	50 079	1 365	1 096	268	4 884	1 650	3 233	1 156	1 136	106

tillegg som pensjongivende. I forsvarer er det totalt motsatt. Vi betaler inn en betydelig sum til folketrygden vi ikke får pensjonsmessig uttelling av. For hver dag Forsvaret unnlater å gjøre tilleggene pensjongivende, så sparer forsvarer og de ansatte taper.

Politikk preger dagens regjering

ALDERSGRENSENE I STATEN

Bestemmelser om dette finner vi i aldersgrenseloven. Nedenfor gir vi et utdrag av loven:

- Lov om aldersgrenser i Staten, gjelder for de som blir innlemmet som medlem i SPK
- Aldersgrensen for militært personell er fastsatt i Forsvarsloven. Aldersgrensen er 60 år for alle personellkategorier pr 13.2.2020
- Stortinget har bestemt at ansatte tilsatt på T-35 kan maksimalt jobbe i Forsvaret til 35-38 år, mens de har sagt at aldersgrensen for dette personellet er 60 år. Den desidert dårligste pensjonsløsningen i offentlig sektor.
- Du har plikt til å fratre måneden etter at du fyller 60 år
- Fratrer et medlem tidligst tre år før aldersgrensen, får han alderspensjon såfremt summen av hans tjenestetid og alder er minst 85 år eller han ved fratre har fylt 67 år.
- Tjenesten stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, som normalt blir sterkere svekket før fylte 70 år enn det en forsvarlig utføring av tjenesten tilsier.
- Du kan få særalderspensjon dersom du i løpet av de siste 10 år har hatt den lavere aldersgrensen i minst 15 år, tilsvarende om du går ifra en stilling med høyere aldersgrense.
- Du kan fortsette i stillingen i opptil 2 år utover aldersgrensen, deretter ett og ett år til maksimalt 5 år (dvs for oss 65 år)
- Stortinget fastsetter de lavere aldersgrenser når vilkårene endres for større grupper eller vedtaket kan ha prinsipiell betydning, utover det avgjøres dette av ASD
- Egne regler ved for kort tid til å fratre med særaldersgrenser (10 år)

HVILKE KRAV HAR BFO FREMMET OG HVORFOR?

Hovedmål:

- Det er bedre med en god livsvarig pensjon enn en kort yrkeskarriere.
- Forutsetningene i pensjonsavtalen fra 3.mars 2018 skal legges til grunn.
- Våre medlemmer skal ikke komme dårligere ut enn ved andre grupper ved fylte 67 år.
- Ny avtale må sikre at manglende opptjening i NAV (40 år) må kompenseres.
- Økonomisk livsvarig pensjonstap, som følge av økt opptjeningsfaktor fra 30 opp til 40 år må kompenseres
- Innretningen av ny avtale må sikre de yngre et bedre grunnlag enn om dagens bruttoordning ble videreført.
- En pensjonsavtale skal ikke hindre enkeltmedlemmer å kunne prøve sin sak for retten.

Dialog med YS Stat og andre organisasjoner: BFO har hatt tett kontakt med leder YS Stat før og under forhandlingene. For å sikre enhetlige krav og forståelse har vi hatt gode samtaler med andre forbund (Politiforbundet og NOF som også har særaldersgrense 60 år.)

Hvilke krav stilte vi:

- Dersom alder og tjenestetid blir 85-år kan den ansatte gå av inntil 3 år før aldersgrensen (60 år). 85-årsreglen skulle videreføres, jf avtalen fra mars 2018
- Avtalen 3.mars 2018: Avtalen skal følges i samsvar med tekst og forutsetning i avtalen
- Behandling av Prop. 87 L: BFO krevde at barnetillegget på 10 % av bruttopensjonen måtte videreføres for våre grupper.
- Oppsatt pensjon fra 31.12.2019: BFO krevde at tap som følge av at nevneren økte fra 30 og opptil 40 år måtte kompenseres.
- Påslagsmodellen: Tidligere pensjonsavtale sikret at manglende opptjening i NAV ble ivaretatt. Dette er ikke sikret i ny avtale. Vi fremmet krav om det.

- Levealdersjustering: BFO har stilt krav om at dersom tidligpensjon levealdersjusteres før fylte 67 år, må tapet kompenseres for å opprettholde et akseptabelt pensjonsnivå
- Oppregulering av tidligpensjon: Vi har etterlyst oppregulering av pensjonsgrunnlaget som blir underregulert med 0.75 % for hvert år frem til fylte 60 år.

Tilbudet til de med særaldersgrense 60 år?

- Avtalen fra mars 2018 er en midlertidig pensjonsløsning inntil Stortinget vedtar en ny ordning. Målet med prosessavtalen avtalen fra nov 2019 er en kort og langsikt pensjonsløsning med virkning fra 2020. De langsiktige løsningene var ikke gode nok til at vi kunne si ja.
- En tidligpensjonsordning på 66 % av pensjonsgrunnlaget videreføres for personer født i 1963 eller senere, dvs frem til 67 år.
- Alle født i 1963 og senere får oppsatt pensjon fra des 2019 hvor nevner øker fra 30 opptil 40 år. Dette betyr at alle mange av våre medlemmer vil tape på overgangen til ny påslagsordning. Oppsatt pensjon kan tas ut ved fylte 62 år.
- Påslagsordningen fra 1.1.2020 gir tjenstepensjon og særalderspåsag. Et særalderspåslag av pensjonsgrunnlaget på 6 % er altfor dårlig til å kunne gi et godt nok pensjonsnivå ved 67/70 år.
- Særalderspåsaget kan tas ut fra fylte 62 år, men ikke kombineres med tidligpensjon. Dvs at de som tar ut tidligpensjon ved aldersgrensen, først vil få dette tillegget ved fylte 67 år.
- 85-årsregelen er fjernet for alle født i 1970 og senere, dvs retten til å gå av på 57 år er borte fra og med dette årskullet, men de får en tidligpensjon fra 60 år og 7 år fremover. Summen av oppsatt pensjon (2019) og påslags-ordningen frem til de er 60 år bestemmer nivået ved fylte 67 år.
- Tidligpensjon avkortes med 66 % av pensjongivende inntekt over 1 G - både i offentlig og i privat sektor. Dette var en hovedårsak til brudd.
- Regjeringen viser til pensjonsavtalen fra 2018 og hevder at *alle pensjonselementene er levealdersjustert og pensjonen kan kombineres med arbeid uten at pensjonen avkortes. Dette rimer jo dårlig med punktet over.*

HVORFOR SA VI NEI?

Det var avgjørende at de med særaldersgrenser skulle sikres samme pensjonsnivå som i dag, uavhengig av alder. Det er levealdersjusteringen som gjør at nivåene blir for dårlig. YS, LO og UNIO hadde tre hovedkrav:

- 85-årsregelen videreføres
- Nivåene på særalderspåsag på ulike aldersgrupper (60, 63 og 65 år)
- Avkorting ved fortsatt inntekt

De som er født i årene 1963-1969 gis tidligpensjon, inklusive 85-årsregelen, uavhengig av bruddet. Gjeldende regler for avkorting av tjenstepensjonsordningen før 67 år mot inntekt videreføres for de som mottar tidligpensjon.

Alle født i 1963 og senere, blir overført til påslagsmodellen fra 1.1.2020. Oppsatt pensjon fra desember 2019 gjennomføres ved at opptjeningstiden (nevner i brøken) øker fra 30 til opp mot 40 år. Det betyr at store grupper vil tape på overgangen. Det er de som er født i 1970 og senere som taper. Disse vil få 66 % av pensjonsgrunnlaget frem til fylte 67 år, men særalderspåsaget var ikke høyt nok til å sikre et godt nok pensjonsnivå ved fylte 67/70 år. Tidligpensjon avkortes med 66 % av pensjongivende inntekt over 1 G. YS, LO og UNIO krevde 3 G som et krav. Regjeringen sto på sitt. Avkortningen gjelder stillinger i offentlig og privat sektor. Dette er en vesentlig forringelse av gjeldende regler.

I neste pensjonsutgave vil vi utdype konsekvensene i noe større grad. Mye vil stå i pressen, men husk de var ikke tilstede i forhandlingene.

Pensjonsgruppen ønsker dere alle en riktig fin vinterferie!

Sjef Luftforsvarets Luftmaktseminar 2020

Årets tema på dette etter hvert så velrenommerte seminaret var omfattende. «Norwegian Joint Air Operations. «Strategy to task» or «Task to strategy»? Et tema med problemstillinger og spørsmål det viste seg vanskelig å gi et fasitsvar på i løpet av tre dager på Luftkrigsskole/Kuhaugen.

Direktør Institutt for
Forsvarsstudier Kjell Inge Bjerga.

Som vanlig fullsatt. I år i nyrenovert aula.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Sjef Luftkrigsskolen oberst Rune Gaustad, sier i sitt forord i programmet blant annet dette;

«Det pågår en interessant diskusjon i dag knyttet til hvorvidt Norge har et militært konsept eller en tydelig militær strategi som gir en klar retning på investeringer, struktur og operative valg. Dersom vi ikke har et militært konsept eller tydelig militær strategi, kan vi da si at vi har en god strategisk kultur som gjør at vi kan ta kloke valg når situasjonen krever det? Eller er det slik at bruken av militærmakt/luftmakt i større grad er begivenhetsstyrt og et resultat av de kapasitetene vi har til rådighet på et gitt tidspunkt, snarere enn styrt av en gjennomtenkt strategi?».

OFFISIELL ÅPNING

Luftmaktseminaret ble som vanlig åpnet med et flott og humoristisk musikalsk innslag av Luftforsvarets Musikkorps, etterfulgt av sjef Luftforsvaret Tonje Skinnarlands åpningstale. Skinnarland fortalte at Luftmaktseminaret er årets høydepunkt for henne, det er som å komme hjem sa hun. Hun ga en rask oppsummering av status «Vi er på god vei!». Hun beklaget for øvrig at

Luftforsvaret i dag ikke klarer å produsere nok operative timer på NH-90 til Sjøforsvaret.

STATSSEKRETÆREN SOM FORSVANT

Statssekretær Tone Skogen i FD holdt et kort innledningsforedrag, der hun snakket generelt om en usikker og ustabil tid og stormaktenes (Kina, Russland og USA) militære oppbygging, arctis-fokus og markeringsbehov. Så forlot hun seminaret og etterlot seminar-deltagerne, som satt igjen med en rekke spørsmål de ikke fikk stilt til statssekretæren.

HØY STANDARD

Luftmaktseminaret holder en faglig svært høy standard, med meget vel kvalifiserte foredragsholdere, som foredrar om dyptpløyende taktisk og strategisk viktige temaer. Men de dyktige kadettene på Luftkrigsskolen skal dette året fremheves for sin innsats. I år var det ikke bare planlegging og deres presentasjon av alle foredragsholderne, men også to seanser der de parvis holdt meget interessante og tankevekkende «samtaleinnlegg». Temaene var fortid/fremtid, teknologisk utvikling, fordeler og ulemper med

autonome systemer holdt av kadettene Nikolai Myrbakk og Markus S Bakke. Kadettene Ingrid Olsen og Live B Eikemo snakket om utdanningsordningen, kompetansepåfyll og hva som skal til for å rekruttere/beholde kadetter. Ungdommen i dag ønsker kontinuerlig kompetansepåfyll, og de presiserte at Forsvaret nå må investere i sitt personell. Sjef Forsvarets Høgskole generalmajor Henning A. Frantzen var til stede under store deler av seminaret, og fikk nok noe å tenke på.

MANGE INTERESSANTE FOREDRAG

Det er ikke mulig å gjengi alle foredragene, men her nevnes foredraget til direktør for Institutt for Forsvarsstudier (IFS) Kjell Inge Bjerga. Han stilte spørsmålet om vi trenger et forsvarskonsept? Og hvorfor bruker vi ikke begrepet forsvarskonsept lenger? Vi har jo en mengde doktriner og strategier sa Bjerga. Han var klar på at Regjeringen må beslutte hvilket nivå et forsvarskonsept skal ligge på, hvem som skal utvikle/skrive konseptet, og om ikke et slikt konsept burde være en del av Langtidsplanen for Forsvaret (LTP). Bjerga er også av den oppfatning at rivaliseringen mellom forsvarsgrenene har blitt tyde-

Generalmajor Tonje Skinnarland i samtale oblt og Dr. Steinar Skaar.

Fra den gode kadett-samtalen. I pausene skapes gode relasjoner.

En F-5B Freedom-fighter pynter godt opp i utemiljøet på Kuhaugen!

ligere, i og med at grensjefene har fått utvidet myndighet og kommando.

Generalmajor Yngve Odlo fra Forsvarsstaben drodlet rundt temaet «Norsk militær strategi – visjon eller virkelighet?». Odlo understreket viktigheten av å utdanne personellet/ledere til strategisk tankegang og ledelse. En soldat/operatør bedriver aktivitet på taktisk nivå, men det han bidrar med kan ha strategisk betydning. Vi må måle taktisk aktivitet i strategisk effekt, sa han. Odlo er også opptatt av de fellesoperative prosessene, som han mener er selve operasjonskunsten.

Oberstløytnant Marius Tørrisplass er pilot og jobber ved NAOC/Bodø. Under hans foredrag om «Luftforsvarets krisehåndtering og forsvar av Norge», understreket han viktigheten av å ha situasjonsforståelse. Det innebærer tidlig varsling ved hjelp av overvåking og sensorer. Han kom også inn på den viktige rollen den avanserte plattformen F-35er, og vil ha i et nettverksbasert forsvar. Åpne spørsmål ble om vi har planer om å bruke F-35 i en offensiv rolle, og hva vi skal reagere på i en trusselsituasjon, når det skal reageres og med hvilken styrke? Har vi et konsept og/eller strategi på dette?

Seniorforsker Sverre Lodgaard må nevnes her. Han har en utrolig inngående viten om stormaktspolitikk (USA, Russland og Kina), og spesielt rundt problematikk/historie i Midt-Østen. «Støtdemperne» mellom stormaktene blir stadig dårligere, og gnisninger oppstår stadig oftere, sa Lodgaard. Han kom inn på Kinas enorme økonomiske og militære vekst, USAs kontrollbehov og pågående «kamp» mot regimet i Iran, samt religionens påvirkning i de fleste konflikter. Her fikk Trump sitt pass påskrevet for sin motvilje mot fagekspertise, manglende evne til profesjonelt diplomati og voksende bruk av sanksjoner.

Nytt av året var oberstløytnant Dag Henriksen (professor) sin fremføring av fem påstander om Luftforsvaret. Dette dannet grunnlaget for gruppearbeid, der seminardeltagerne ble delt inn i mange mindre grupper, for å diskutere påstandene. Disse var;

– Det er for lite personell! Vi er kontinuerlig i «hamsterhjulet».

– Vi må bli bedre på prosesser! For mange prosesser fører til at langsiktigheten ofres for pågående prosesser.

– Vi evner i for liten grad å lære av erfaringer fått i internasjonale operasjoner.

– Vi må tørre å si litt mer nei! Er vi for lojale og positive?

– Vi må bli en lærende organisasjon! Vi må skape en kultur for læring og sette av tid til læring. Det må trenes/øves med kvalitet, kontra kvantitet.

Gruppearbeidet dannet grunnlaget for en samtale mellom sjef Luftforsvaret Tonje Skinnarland og oberstløytnant (dr) Steinar Skaar sittende på scenen. Dette var en forfriskende nyskapning. Samtalen var uformell og uhøytidelig, og det ble stimulert til spørsmål fra salen. Skinnarland trivdes på scenen, og noe av det som var konklusjonen/svaret på påstandene, var at Luftforsvarets hovedutfordring er mangelen på personell, samt for liten tilgang på kompetanse. I det ligger for liten utdanningstakt, og man må bli bedre på rekruttering og det å beholde personellet.

Takk for nok et spennende og lærerikt Luftmaktseminar. En flott arena for faglig påfyll og sosialt samvær.

Forsvaret

– Tid for politiske valg

Forsvaret må styrkes. Den nye langtidsplanen for Forsvaret må bygge på samsvar mellom sikkerhetspolitikken, forsvarsstrukturen og budsjetttrammene. Dette vil stille store krav til våre politikere.

AV NILS HOLME/TIDLIGERE DIR. FFI

Forsvarssjefen, admiral Haakon Bruun-Hanssen, la i høst frem sitt innspill til ny langtidsmelding for Forsvaret. Innspillet – fagmilitært råd, FMR – beskriver fem alternative mål for styrkestruktur, innenfor fire ulike budsjetttrammer. Bare det mest ambisiøse alternativet har hans anbefaling, som et minimum for nødvendig militært forsvar overfor dagens sikkerhetspolitiske utfordringer. Denne vurderingen er ikke blitt imøtegått, hverken i faglige eller politiske miljøer.

Imidlertid reiser FMR så store krav til nødvendige budsjettøkninger at en politisk avklaring av dette vil innebære sikkerhetspolitiske valg på strategisk nivå. Som et svar på Forsvarsdepartementets invitasjon til innspill i arbeidet med ny langtidsplan har Institutt for forsvarsopplysning og Den norske Atlanterhavskomite valgt å fremlegge et notat. Her er et sammendrag av notatet:

SAMMENDRAG

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er vesentlig forverret, slik at målene for Forsvarets kapasitet

som ligger til grunn for den gjeldende langtidsplanen nå er utilstrekkelige. Forsvarssjefen fikk i oppdrag å gi sitt fagmilitære råd (FMR) for nødvendig styrking av Forsvaret. Rådet beskriver fem alternativer, hvorav bare det høyeste ambisjonsnivå etter Forsvarssjefens bedømmelse vil ivareta de oppgavene som den vedtatte sikkerhetspolitikken fastsetter. Gjennomføring av Forsvarssjefens anbefaling vil medføre betydelige politiske utfordringer.

Den første politiske utfordringen gjelder tidshorisonten. Etter den budsjettutviklingen som legges til grunn i FMR vil vesentlige utgifter for styrkelse av forsvarsstrukturen påløpe først fra 2025. Med lang gjennomføringstid for mange av tiltakene, vil den nødvendige økningen av operativ kapasitet først være på plass om 10-15 år. Det er ikke svar på utfordringene i dagens situasjon. Den budsjettutviklingen som ligger til grunn i FMR er således ikke tilstrekkelig. Tyngre strukturelle tiltak må påbegynnes så raskt som mulig, og før 2025.

En detaljert plan for de nærmeste årene med tilhørende styrkede budsjettforutsetninger må fremlegges i den kommende Langtidsplanen (LTP).

Den neste politiske utfordringen ligger i behovet for bindende langsiktige rammer. Dette for å sikre bedre balanse i plangjennomføringen enn hittil. Balansen gjelder krav til operativ kapasitet, og samsvar mellom iverksetting av langsiktige planer og den fremtidige finansieringen av planene. Spesielt kritisk er forholdet mellom investeringer og fremtidige driftsmidler for å utnytte investeringene. Den overordnede – og løpende – prioritering må være tiltak som gir størst og raskest økning av nødvendig operativ kapasitet. Innenfor den bindende planperioden må det gis betydelig fleksibilitet for om-disponeringer av midler for å nå de overordnede målene, med tydelig rapportering til Stortinget om utviklingen av forsvarsevnen.

Personellmangel utgjør i dag den sterkeste begrensning for operativ kapasitet. Det gjelder både tekniske spesialister og operativt personell. Mange har lang utdannelsesetid, 4-6 år eller lengre. En viktig prioritering er derfor å iverksette en planmessig øking av befa så raskt som praktisk mulig.

Tragisk dårlig vedlikehold av Forsvarsbygg!

Jeg har de siste 16 årene jevnlig deltatt på Luftforsvarets Luftmaktseminar på «Kuhaugen» Luftkrigsskolen. Her deltar det også en rekke høyerestående utenlandske offiserer, samt prominente foredragsholdere.

Ved ankomst «Kuhaugen» blir vi nå møtt med et tragisk og sjokkerende syn! Administrasjonsbygget ser helt for jævlig ut!

Bygningen har forfalt fullstendig, og malingen flakker av på hele bygget! Det er ikke lenge før det blottstille treverket råtner, og da snakker vi om et omfattende og svært kostbart restaureringsprosjekt, hvis ikke hele bygget må rives, og nytt bygg settes opp!?

Men det er jo det Forsvarsbygg tilsynelatende liker best å drive med, nemlig nybygg og prosjekter med presseomtale, der ledelsen kan sole seg i all sin prakt. Jeg har en klar melding til Forsvarsbygg – få ut finger'n og iverksett vedlikehold/skraping og maling av administrasjonsbygget på Luftkrigsskolen! Det er skammelig at et slikt bygg skal få lov til å forfalle slik!

Einar Holst Clausen

Stor feiring av St Barbara i Artilleriet

Artillerister over hele landet (spesielt på Setermoen og på Rena) feiret St Barbara den 4. desember.

Feiringen på Rena ble enda mer spesiell, da to K-9 skyts og en K-10 ammo-vogn K-10 hadde ankommet og var utstilt.

Våpenskolen starter nå testing og opplæring. På Setermoen ble det avholdt en bataljonsoppstilling, der Collegiet av Den Brændende Bombes Orden også var til stede.

Einar Holst Clausen

Den store «hundredugnaden»

Møt barne- og ungdomsarbeideren som har produsert forsvarsevne for 18 millioner gjennom sine 20 år i HV.

Lena og Zaga skuer utover operasjonsområdet. Gjennom tjuv år og tre patruljehunder har Heimevernet vært en viktig del av livet hennes. (foto privat)

Hundelagene i Heimevernet er ikke en hundeklubb – det stilles krav og det må presteres både av hund og hundefører. Martin og Lena fra Innsatsstyrke Claymore har ikke tall på alle timene som er lagt ned.

TEKST RUNE HAARSTAD,
FOTO KRISTIAN KAPELRUD

Lena Dalhaug (43) er en av mange i Heimevernet som bruker sin egen fritid til å stille en hundeevipasje til disposisjon for samfunnet og forsvaret av Norge. Gjennom tjue år og tre patruljehunder har hun brukt tusener av timer og tusener av kroner fra egen lomme.

BETALER AV EGEN LOMME

Hvorfor blir Lena med sin hund Zaga, og resten av innsatsstyrke Claymores hundelag med på denne «dugnaden»? Kurs av egen lomme, veterinærkostnader, timesvis med kondisjonstrening, lydighet, stell og brukstrening!

– Det er ikke for pengene, for de dekker lite i forhold til innsatsen. Det er motivasjonen til å bidra i Forsvaret, Heimevernet, Claymore og resten av hundelaget, sier Lena.

– Vi synes det er verdt å bruke tiden vår på hunder som kan løse militære oppdrag, eller til sivile søk- og redningsoppdrag, legger Lena til. I det sivile jobber hun som barne- og ungdomsarbeider.

INGEN HUNDEKLUBB

Lena ble introdusert for hundetroppen i HV av sin «offiser-pappa» i 1998. Hun ble «bitt» av hundebasillen. Veien inn i HV gikk via et Lotte-

kurs. Året etter fikk Lena sin første patruljehund Zenta, en brun/svart Schæfer som ble godkjent i 2001. Hund nr. to kom i 2005 og het Diesel og ble godkjent i 2007. Han gikk bort i 2013, da kom Zaga.

– Hundelagene i Heimevernet er ikke en hundeklubb – det stilles krav og det må presteres både av hund og hundefører, konkluderer Lena. Kravene er de samme som Forsvarets hundeskole stiller til alle patruljehunder i Forsvaret

PÅ BEREDSKAP I TJUE ÅR

Forsvarets hundeskole har regnet ut prisen på «kost og losji» for en hund på en av Forsvarets utestasjoner og produksjonskostnaden for en hund. Beløpene er henholdsvis 72 000 pr måned og totalt 200 000 i utgifter pr hund frem til godkjenning. Legger vi til at en hundefører (OR 2-4) koster Forsvaret ca 750 000 i året kommer vi frem til at Lena gjennom tjue år, og tre hunder har levert en etterspurt kapasitet -

en godt samtrent hundeequipasje, verd omlag 18 millioner.

Riktignok har ikke forsvaret kunne ha nytte av denne ekipasjen på daglig basis - men hun og hundene har allikevel stått på beredskap om det skulle bli mørkt og kaldt rundt oss.

«Yasen-klassen»

– Russlands nye superubåt

Kan Russlands nye superubåt «Yasen-klassen» helt uoppgadet ta ut deler av Norge og NATO sine styrker?

AV ANDERS AMUNDSEN FALCH

Norge og NATO er under stadig økende press fra Russland med tanke på den økte risikoen og sannsynligheten for militære angrep. En av de mest aktuelle kapasitetene som utgjør disse truslene er de nye og svært stillegående russiske angreps-ubåtene som har fått navnet «Yasen-klassen». De nye og høyteknologiske ubåtene er ikke bare bortimot umulig å lokalisere, men de er også bevæpnet med det nesten ustoppelige kryssermissilet «Kalibr». Samtidig som de er godt egnet til kamp mot andre ubåter, bærer de også antiskips-missiler med lang rekkevidde, og vil av den grunn kunne utgjøre en stor trussel mot overflate krigsskip.

RUSSLANDS NYE SUPERVÅPEN UNDER VANN

De siste årene har det blitt mer og mer kjent for vesten at Russland har utviklet en ny og svært stillegående angreps-ubåt. En type angreps-ubåt som er helt annerledes enn det som allerede finnes i andre eksisterende militære ubåter.

Russland har med utviklingen og innfasingen av sin nye høyteknologiske angrepsubåt i «Yasen-klassen» tatt angrepsubåter som våpenbærende plattform til helt nye høyder.

I følge flere kilder og eksperter i vesten, så er disse ubåtene så ekstremt moderne og overlegne på det teknologiske planet. Noe som igjen fører til at man da står ovenfor en økt risiko for at man i en eventuell væpnet konflikt vil kunne bli rammet av massive overraskelsesangrep – så og si uten varslingsstid.

Man leter desperat etter disse ubåtene hver gang de seiler under vann i ulike farvann langt utenfor russisk territorium. Dette anses som kritisk av USA og NATO.

Norge er ofte involvert i oppdragene med å finne disse ubåtene, spesielt i nordområdene, da deler av operasjonsområdene deres ligger i våre nærområder.

Det er svært viktig for NATO, USA og Norge at man klarer å holde oversikten over hvor disse ekstremt stillegående ubåtene befinner seg til enhver tid. Dette siden man ikke har muligheten til å se dem liggende til kai ved sine baser ved hjelp av satellitt overvåking.

Den største utfordringen med disse ubåtene er at de er svært vanskelig å finne når de oppholder seg under vann, noe som også bør skje på kort tid før de potensielt foretar seg noe.

Man har et stort behov for å vite hvor de er til enhver tid, slik at man kan være forberedt på hvor og når de kan utgjøre en trussel.

Dersom disse ubåtene klarer å holde seg uoppgadet og innenfor rekkevidden til våpnene sine, så kan de svært enkelt nå militære mål i de fleste europeiske land. De vil da ha muligheten til å gjøre store angrep som vil kunne ødelegge viktige kapasiteter i de vestlige lands forsvar allerede helt ifra starten av i en konflikt. Flere eksperter på området mener nå at russerne kan angripe på en enkel og effektiv måte dersom de skulle ønske det, og man frykter av den grunn massive missilangrep uten forvarsel. Ubåtene er kapable til å bære flere ulike typer våpen sånn som torpedoer og luftvernmissiler for beskyttelse mot fly. De er også tungt bevæpnet med langtrekkende antiskipsmissiler for effektive angrep mot krigsskip på havoverflaten, samt høyteknologiske krysser-missiler for angrep mot land-mål fra svært store avstander. Det mest skremmende for vesten er på dette tidspunktet hvor stillegående disse ubåtene er, samt at de er utstyrt med våpen som på mange måter er betydelig bedre og mer effektive enn den bevæpningen som finnes på vestlige lands ubåter. Med alle de overnevnte egenskapene utgjør ubåtene en svært stor trussel mot ethvert land som måtte havne i en eventuell væpnet konflikt med Russland.

SUPERMODERNE/ HØYTEKNOLOGISK ANGREPSUBÅT:

«Yasen-klassen» sine angrepsubåter er utviklet for å erstatte de eldre angrepsubåtene fra de tidligere Sovietunionens dager. De eldre ubåtene fra den kalde krigen blir stadig mer «oppbrukte», hva gjelder både levetid på skrogene og det faktumet at de med tiden har blitt mer utdaterte. I mellomtiden har Russland for lenge siden satt i gang ulike ubåt-prosjekter for å erstatte og modernisere ubåt-flåten sin betydelig.

Det er dette vi nå ser resultatene av i stadig større grad. Og da også med tanke på Norge sin militære sikkerhet -da vi på mange ulike måter er mer involverte i de stadig økende truslene som disse ubåtene utgjør. Blant annet ved at vi er nær nabo til Russland, tilhører NATO og dermed også har et tett militært bånd til USA.

Russland har allerede i en årrekke kjørt full modernisering av ubåt-flåten sin. Den er dog på langt nær ferdig. De faser inn ubåt etter ubåt. De sikter på å bli den sterkeste supermakten innenfor ubåter hva gjelder ny teknologi og kvalitet. Russland håper å kunne utmanøvrere enhver motstander ved hjelp av ubåtene sine. Russland tar sikte på og går ofte langt i å hevde at de har de beste, mest moderne -og stille-

gående ubåtene i verden. Hvis man ser litt på de ulike områdene av toppmoderne ubåtteknologier, kapasiteter og våpener, så kan man trygt si at Russland bygger en overlegen flåte.

Flere av våpnene som ubåtene bærer på er allerede som vesten kjenner til totalt overlegne på alt av tilsvarende våpen -sammenlignet med de som de vestlige land er i besittelse av. Dette gjelder spesielt kryssermissilene de har ombord, nærmere sagt «Kalibr». Ikke bare ønsker Russland å ha de mest høyteknologiske angrepsubåtene, men de vil ved en eventuell konflikt også unngå å bli oppdaget. I tillegg til at de ved bruk av disse ubåtene vil kunne ha muligheten til å rekke å avfyre store mengder missiler i såkalte «first strike»-angrep uten å bli oppdaget før avfiringen. Dermed vil også missilene kunne ta ut mange kritisk viktige mål hos fienden på en svært effektiv måte, og da uten at fienden rekker å gjøre noe nevneverdig motangrep -og i følge flere eksperter vil dette være såkalte nytteløse motiltak. Dette er en del av Russlands nye ubåtstrategi; hvor de satser svært tungt på å innhente mangeårige etterslep innenfor ubåtteknologien, spesielt sett opp mot amerikanerne. Er «Yasen-klassen» løsningen på dette? Står vesten ovenfor tidenes mest krevende trussel under vann?

INTENS OG KREVENDE LETING

Det har i lang tid vært en intensiv leting etter den nye ubåten som russerne stadig ferdigstiller flere av. Det skal i disse tilfellene ha blitt gjennomført flere massive operasjoner, ledet -og gjennomført av flere NATO-land. Operasjonene hvor man over lengre perioder har søkt over svært store havområder med ulike typer plattformar har for det meste ikke ført til at man har klart å lokalisere ubåtene før etter lang tids søk. I all hovesak har det blitt søkt med MPA-fly som har operert ut fra både norske flybaser, men også fra basene på Island og i Storbritannia. Ubåtene er svært vanskelig å følge og man har av den grunn ved flere anledninger ikke hatt oversikt over hvor de har befunnet og/eller oppholdt seg. Uansett er det all grunn til å utføre slike ekstremt store og krevende søk, hvor man bruker betydelige ressurser på å gjøre alt man kan for å lokalisere ubåtene omgående, helst til enhver tid. Dette er spesielt viktig når ubåtene ikke ligger ved hjembasene sine. Etter hvert som antallet «Yasen-klasse»-ubåter vokser, så vil man få en enda mer krevende og utfordrende jobb med å lokalisere dem. Og det vil høyst sannsynlig komme til å kreve enda mer ressurser, samt en større innsats og kanskje også ett noe bedre militært utstyr for å finne disse

ubåtene. Dette problemet vil trolig kun vokse de kommende årene siden antallet «Yasen-ubåter» øker. Man må da også søke på flere områder etter ett uvisst antall med ubåter, sammenlignet med tidligere hvor det bare var 1-2 ubåter.

AMERIKANSK BEKYMRING SKREMMER VESTEN

Amerikanerne er fortsatt verdens mektigste militærmakt, men til tross for dette uttrykker også de stor bekymring for at Russland nå har utviklet og tatt i bruk en så overlegen ubåt. Blant annet har man fra 2018 uttalelser fra sjefen for de amerikanske styrkene i Europa, James G. Foggo, hvor han var klar på at ubåtene utgjør en reell trussel. Han sa videre at overflateskipene til Russland ikke er på høyde med de amerikanske, men at de derimot kan øyne en mulighet under vann.

Han påpeker også at hvorenn i farvannene rundt omkring i Europa en «Yasen-klasse»-ubåt måtte befinne seg, så vil den med «Kalibr»-missilene kunne nå samtlige europeiske hovedsteder. Han er spesielt bekymret for akkurat dette våpenet, blant annet siden det har en rekkevidde på opptil 2500 kilometer. Flere kilder hevder at det allerede finnes «Kalibr»-missiler med rekkevidde langt over dette, muligens både 3000 og 4000 kilometer. Samtidig hevdes det at russerne allerede er i gang med utviklingen av «Kalibr»-missiler med oppimot 5000 kilometer rekkevidde. Hvorvidt de 3 sist-nevnte versjonene vil plasseres på ubåter er såvidt man kjenner til fortsatt uklart.

VESTLIGE MOTTILTAK

Det gjøres stadige ulike forsøk på mottiltak fra vestlige land. På mange måter vil disse tiltakene kunne være nytteløse i en eventuell konflikt, dersom de ikke lykkes med å finne ubåtene før de avfyrrer missilene sine i store antall. Det er uansett ikke bortkastet å lete etter dem, da det eneste som overhodet kan stoppe ubåtene fra å ta ut målene sine er å finne dem før de angriper. Dette da det ikke finnes effektivt luftvern til å stoppe «Kalibr»-missilene. I verste fall kan ubåtene ha lagt seg ganske mye nærmere målene sine enn det de trenger å gjøre for å være innenfor rekkevidde. Dette vil da redusere varslingstiden

betydelig, slik at man vil kunne stå igjen med kun minutter å reagere på fra avfyring-til-treff på målene. Ubåtene må dermed søkes opp å tas ut på ekstremt kort tid for å unngå eventuelle angrep. Kan man ta ut ubåtene uprovosert uten at Russland reagerer med betydelig slagkraft som svar på senking av deres ubåter? Svaret er utvilsomt nei. Det å ta ut en slik ubåt uten å eskalere en konflikt til det ekstreme -kan ikke gjøres før et missilangrep fra ubåten allerede er startet. Det vil si at skal det ha noen effekt å forsøke et mottiltak som å ta ut ubåten ved senking, så må det gjøres svært raskt når et angrep allerede er i gang, før alt av missiler de ønsker å avfyre er blitt avfyrt. Venter man for lenge så er angrepet fra dem ett faktum, og det eneste man da kan oppnå er å ta ut ubåtene for så å senke dem -slik at de ikke kan brukes til et nytt angrep på et senere tidspunkt. Det er blant annet derfor det har en så stor viktighet å lokalisere ubåtene tidlig, slik at man hele tiden vet nøyaktig hvor de er. Uten å vite dette til enhver tid, så er det ingen mottiltak å forsøke annet enn å utvikle helt nye og betydelig forbedret luftvern enn det de vestlige land er i besittelse av per idag. Dette gjelder også de luftvern-systemene som allerede er under utvikling. Man kan om mulig prøve et skadebegrensende mottiltak i form av spredning av militære kapasiteter i en mye større skala -og omfang enn det man allerede gjør idag. Problemet da vil være at man trenger flere baser, flere hangare/sheltere og generelt måtte spre kampfly, MPA-fly og fregatter på mange flere plasser for å redusere sjansene for at russerne angriper samtlige mål. Ved å f.eks øke antall hangarer på en militær flybase til det dobbelte, så vil russerne måtte bruke dobbelt så mange kryssermissiler for å kunne være sikre på å ta ut alle målene. Gitt at de ikke har kjennskap til hvilke hangarer flyene allerede befinner seg i, noe som er enklere å vite med ett lite antall hangarer. Andre spredningstiltak vil kunne være å spre kampflyene over mange flere flybaser, men da med kun ett mindre antall fly på hver base. Da vil spørsmålet være om russerne ved en slik spredning vil ønske å gå inn med potensielt flere hundre ekstra kryssermissiler for å gjøre samme skaden som de kan gjøre idag med ett mye lavere antall missiler. Dersom de skulle ønske det så har

de nok missiler til å gå imot samtlige viktige militære mål f.eks i Norge. Det er dog lite sannsynlig at de vil bruke en så stor andel av missilene sine på Norge i en slik eventuell konflikt, siden de samtidig er svært klar over at de vil måtte ta ut flere mål i andre land -for å kunne forsvare seg mot Norges allierte før disse styrkene vil slå tilbake og angripe Russland. NATO, USA og Norge med flere av de store militærmaktene i Europa gjør allerede en ganske stor og betydelig innsats for å følge «Yasen-ubåtene». Oppdragene med å finne ubåtene er som sagt i stor grad preget av MPA-fly plattformene til de vestlige landene som leder an i søkene etter ubåtene. De mest involverte plattformene er de vestlige landene sine «Orion» og «Poseidon»-fly.

Det gjøres f.eks jevnlig tokt til enhver tid over de aktuelle havområdene hvor man blant annet søker med sonarbøyer som blir sluppet fra flyene. Man har også sett at det har blitt satt inn betydelige kapasiteter i tillegg til «MPA-flyene», når man har hatt behov for mer omfatende leting og søk. Som f.eks ubåter med sonarsystemer og øvrige krigsskip på havoverflaten.

Ved stor aktivitet settes det inn betydelig mer kapasiteter og ressurser i letingen hvor man da ved flere anledninger har sett amerikanerne deployere store antall «P-8 Poseidon» MPA-fly til blant annet basen sin på Island og den norske MPA-basen på Andøya. Norge har en svært viktig rolle i nord-områdene, siden vi geografisk sett ligger nært områdene hvor ubåtene både ferdes og opererer.

Det er høyaktuelt tema for alle involverte land å diskutere hvordan man skal forsvare seg mot trusselen Yasen klassen utgjør. Hvordan kommer Russerne til å benytte seg av et stadig økende antall ubåter av denne høyteknologiske typen? Vil vesten klare å henge med på en allerede krevende utfordring eller er dette et vendepunkt for krigføring under vann?

fakta

Navn: Yasen klassen
Produsent: Sevmas
Erstatter for: Oscar klassen, Akula klassen
Pris per ubåt: ca 0.8 billion USD
Bygd siden: 1993-fortsatt
I bruk siden: 2013-nå
Antall ubåter planlagt: 10
Under konstruksjon: 4
Ferdigstilt: 3
Operativ: 1
Type: Atomdrevet angrepsubåt
Hastighet: Overflate 20 kn, neddykket stille/stealth 28 kn, neddykket maks 35 kn
Rekkevidde: ubegrenset
Operasjonstid: (kun avhengig av mat og vedlikehold)
Besetning: 64
Våpen: 8 x VLS for enten 32 (8x4) Oniks anti-skip missiler, eller 40 (8x5) Kalibr, kh-101 kryssermissiler, 10 x torpedorør (533 mm)

Trasimeno

«De angrep fra romerne fra alle kanter på samme tid. Flaminius ble fullstendig overrumplet av plutselig å ha fienden rundt seg», skrev den greske historikeren Polybios. Slaget ved Trasimenosjøen er til dags dato regnet som et av militærhistoriens aller største og mest vellykte bakholdsangrep.

AV TROND SÆTRE

Punerkrigene fikk navnet sitt fra den romerske benevnelsen for kartager – «punicus», som viser til kartagernes fønikiske opphav. På 200-tallet f. kr. hadde Kartago og Roma utviklet seg til å bli mektige bystater på hver sin side av Middelhavet. Den romerske republikkens ekspansjon førte dem inn i krig som endte med at romerne erobret Sicilia, som delvis hadde vært besatt av Kartago, samt Sardinia og Korsika, i 241 f. kr.

Den kartagiske statsmannen Hamilkar Barca ledet de kartagiske troppene på Sicilia, men måtte trekke seg tilbake da den kartagiske flåten ble utslettet. For å bøte på dette ledet han en kartagisk ekspansjon inn i Spania. Samtidig påvirket han sønnen Hannibal til å hate romerne like mye som han selv hadde gjort. Da Barca døde i 228 f. kr. sto kartagerne langt inne i Spania, og Hannibal overtok ledelsen av den kartagiske ekspansjonshæren.

Den andre punerkrigen startet da Hannibal inntok den romervennlige byen Saguntum (i dag Sagunt i Valencia) i 219 f. kr. Angrepet kan primært ha vært et forsøk på å svekke romernes innflytelse i Spania, men noen historiske kilder mener det også var et mottrekk etter at saguntinerne hadde angrepet nabostammer som var under Kartagos beskyttelse. Uansett førte det til at Roma erklærte krig.

Romerne hadde regnet med at de viktigste kampene ville finne sted i Spania, for kartagerne hadde ikke bygget noen ny flåte. Hannibal skjønte også dette, og overrasket fienden med å lede en hær på 40 000 mann, sammen med blant annet 40 elefanter, gjennom det sørlige Gallia og opp alpene.

Marsjruten var dristig, og like risikabel som en skulle tro. Reisen gjennom iskalde fjellpassasjer gikk hardt ut over hæren hans som, da de marsjerte ned Po-dalen i Nord-Italia, var redusert til 26 000 mann, og tre elefanter. I dalen fikk han forsterket hæren med lokale gallere. Hannibals hær var fra før av etnisk sammensatt. Det lette kavaleriet var fra Numidia i Nord-Afrika, tusenvis av fotsoldatene var iberere, og fra Balearene utenfor Spania hadde hærføreren fått med seg steinsylgere som var velkjente for sin dødelig effektive bruk av slynger som våpen.

To romerske hærstyrker ventet på Hannibal, hver på 25 000 mann. De skulle sperre de to hovedrutene mot Roma på hver sin side av fjellkjeden Appenninene langs Italias østkyst. Hannibal fikk vite at en av de romerske hærene, under ledelse av konsul Gaius Flaminius, hadde slått leir like i nærheten, og var særlig interessert i å vite hva slags mann konsulen var. Beretningene

fra spionene ga ham inntrykk av at Flaminius var sta og temperamentsfull. Det kunne han utnytte. På marsjen videre brente Hannibals styrker ned landsbyer og la alt øde på sin vei, for å egge motstanderen til strid. Og konsulen reagerte som beregnet. Flaminius ignorerte offiserenes råd om å vente på den andre romerske hæren. Æren han sto på spill, han ville angripe. «Han brøt opp med hæren uten å bry seg om tid og sted, men fast besluttet på å forfølge fienden som om seieren allerede var sikret», forteller Polybios.

Hannibals hær passerte en strekning langs Trasimenosjøen der det bare var en smal passasje mellom sjøen og åsene. Her fikk afrikanske og iberiske tropper ordre om å tenne så mange bål som mulig, for å overbevise romerne om at hele hæren hadde slått leir der. Balearerne og resten av de lette troppene slo leir bak åsene, mens kavaleriet gjemte seg nær inngangen av passasjen.

Flaminius reagerte slik Hannibal hadde beregnet, med å føre hæren sin langs nordbredden for å ta igjen fienden. Hannibals hær fikk også hjelp av tett morgentåke. I tillegg unnlot konsulen av en eller annen grunn å sende ut speidere. Det betød blant annet at Hannibal kunne vente med å beordre angrep til hele romerhæren hadde passert det skjulte kavaleriet, ca. klokka sju om morgenen den 24. juni 217 f. kr. Da startet et angrep fra alle kanter. Romerne møtte et bombardement av steinsylgeprosjektiler og spyd, før kavaleri og fotsoldater igangsatte et stormangrep. I tumultene rakk ikke de romerske offiserene å gi ordre, og i tett tåke på begrenset plass var det vanskelig for legionærene å

organisere et forsvar. Hæren begynte å gå i oppløsning; mange legionærer forsøkte å hoppe i sjøen (ofte med rustningen på) for å unngå å bli hogd ned av kavaleriet. Den romerske fortroppen, bestående av seks tusen elitesoldater, greide å kjempe seg ut, og flyktet opp i åsen. Da tåken lette, ble det konstatert at romerne hadde tapt for mange til at fortroppen kunne endre slagets gang, og elitesoldatene trakk seg tilbake. Dagen etter ble de imidlertid tatt til fange av en kartagisk kavaleristyrke. 15 000 mann fra Flaminius' hær, inkludert konsulen selv, ble drept under slaget.

Hannibals seier var endelig da hæren han nedkjempet forsterkningene få dager senere. Men han hadde ikke ressurser til å avansere videre mot Roma, noe som ga romerne anledning til å drive stillingskrig. De endret taktikk, og satset heretter mest på utmattelseskrig mot Hannibal i Italia – Helt til de hadde ekspandert nok langs middelhavskysten til å stå i Spania. Da tok den andre punerkrigen en vending som kartagerne aldri mer kunne snu til sin fordel, og krigen endte med et dundrende nederlag for Hannibal i slaget ved Zama (nære Kartago) i 201 f. kr.

Kartagos stormaktstid var uavvendelig forbi, og byen ble utslettet i 146 f. kr. etter at Roma presset dem inn i en ny punerkrig. Men antikkens historieskribere sikret Hannibal en udødelig plass i historien som en genial hærfører og en verdig fiende av romerne.

Alliert Treningssenter i støpeskjeen

Harstad: Nyttårsaften 2019 settes det punktum for 15 års alliert vinter trening fra Åsegarden leir ved Harstad. Da stenger oberstløytnant Trond Thomassen den gamle leiren og gir nøklene til Forsvarsbygg som skal legge den ut for salg.

Årene har tæret på Åsegarden.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Vintertreningen blir fra 2020 ledet fra Setermoen i indre Troms. Det nederlandske Marinekorpset flytter som de siste sin vintertrening til Skjold fra januar. Omorganiseringen skjer for at ledelsen vil være i nærheten av Hærens garnisoner. Hensikten med flyttingen til indre Troms er å legge bedre til rette for samtrening mellom de norske og alliertes avdelinger. US Marine Corps er allerede nå på plass på Setermoen der kaserner er oppgradert for 12 millioner kroner, mens britiske 3. Commando Brigade i 2018 valgte Bardufoss. Fra samme sted har den britiske Joint Helicopter Command, populært kalt Clockwork, i flere år gjennomført sin vintertrening. Fra januar 2019 blir nederlendere og tyskere å finne på Skjold der Forsvarsbygg skal bygge en midlertidig leir for tusen mann til en pris av ca. 500 millioner kroner før de skal til en permanent leir ved Heggelia om ca. 5 år. Tilretteleggingen av infrastruktur, inkludert forlegninger er plassmajorenes ansvar på de forskjellige garnisonene. De britiske og nederlandske styrkene drifter sine egne kjøkken under vinterdeployeringene i Norge.

I enkelte uker i vinterhalvåret vil det ikke være

plass nok til alle allierte samtidig i den planlagte infrastrukturen. Det jobbes for å finne løsninger. De allierte styrkene vil hovedsakelig bruke skyte- og øvingsfeltene Mauken, Blåtind og Setermoen mer aktivt. Briter og nederlender har egne utdannings- og treningsprogrammer og forestår selv all vinterutdanning og vil trene på samme måte som de gjorde i Harstad.

Alliert treningssenter har de siste 10 år hatt sitt hovedkvarter på Porsangermoen.

Oblt. Thomassen har styrt virksomheten på Åsegarden (drøye 80 prosent av alliert trening) bare ved hjelp av fire ansatte. På Porsangermoen har det vært 8 ansatte. Etter omorganiseringen vil fortsatt ledelsen for Alliert Treningssenter være på Porsangermoen, mens 10 av de 12 ansatte er stasjonert på Setermoen. 80-90 prosent av alliert trening skjer heretter i indre Troms.

PUNKTUM FOR ÅSEGARDEN

Samtidig som Alliert Treningssenter flytter settes det punktum for militær virksomhet på Åsegarden

leir gjennom flere generasjoner. Men i praksis har Åsegarden ikke vært i drift siden august 2019.

Siden 2004 har leiren vært sentrum for briter og nederlendernes vintertrening i Nord Norge. Fra 2015 har leiren vært delt mellom Royal Marines og deres nederlandske kolleger som har sine separate kaserner, lagre, kjøkken, verksteder og sykestuer.

Åsegarden leir har en normal sengekapasitet på nær 1.200. Men med litt god vilje kan det stables inn maksimum ca. 1.500 senger. Kjøkkenets kapasitet er å servere 3.300 mann tre måltider om dagen. Når den militære virksomheten legges ned for godt blir det en stor jobb å sikre at brukbart inventar og materiell tas med til de nye leirene.

Britene sender som regel et forparti - såkalte «enablers» - allerede i oktober. De finpusser sine vinterferdigheter for å gjøre seg klar til å ta seg av hovedstyrken som trener fra januar til påske. De første 3-6 ukene går med på å gi mannskapene grunnleggende kunnskaper og ferdigheter i

«Den allierte treningen øker i omfang og pågår til alle årstider»

Nederlandske marinesoldater.
Foto Dave De Vaal, Nederlandske Forsvaret.

Soldatene fra det Nederlandske Marinekorps set har fått god forpleining i Åsegarden.
Foto Forsvaret.

Oblt. Trond Thomassen leder Alliert Treningssenter på Åsegarden leir ved Harstad.

å overleve under vinterforhold, dvs. lære dem mobilitet i snø (truger, ski, beltevogner) samt taktisk trening i lag, tropp og kompani. De siste ukene trener de på å være soldat i en taktisk ramme og er klar til samtrening med andre norske og allierte styrker. FOH bestemmer hvor de allierte styrkene skal deployeres og hvem som skal være deres verter. Den allierte treningen øker i omfang og pågår til alle årstider.

Å KLE SEG OG TE SEG

Å kle seg og te seg om vinteren tar alle nordmenn for gitt. Men slike selvfølgeligheter er helt nytt for alle som kommer fra kontinentet, sier oblt. Trond Thomassen. Selv om Åsegarden bærer preg av manglende vedlikehold over flere tiår, berømmer han nærheten til kysten som leirens store fordel. Fra indre Troms blir det lengre avstander til sjøen. Flyttingen vil kreve nye fasiliteter langs kysten for de nederlandske amfibiestyrkene.

I tillegg til Åsegarden leide Alliert Treningssenter kaserner, kjøkken, verksteder og hangarer på Evenes flyplass mellom 2004 og 2015. Årlig er det ca. 2.000 mann med kjøretøyer og utstyr. Hæren, med Alliert Treningssenter, styrer virksom-

heten, mens FOH har ansvaret for de større øvelsene.

I 2014 hadde vi kanskje «Verdens største» sovesal i en av hangarene med 350 sengeplasser. I 2016 hadde de allierte soldatene med seg 400 kjøretøyer og 200 containere, pluss fartøyer og helikoptre.

Militære øvelser sliter alltid på naturen.

Vi ønsker ikke å ødelegge for de sivile og legger stor vekt på å forvalte rekvisisjonsloven av 1949 på en god og bærekraftig måte. Forsvaret (FOH) kan søke fylkesmannen om godkjenning av egnede øvingsområder. Man må sikre Forsvarets gode omdømme og unngå utilsiktede hendelser som går ut over sivil eiendom, presiserer AT-sjefen.

Om den allierte vintertreningen i Nord Norge sier oberstløytnant Trond Thomassen:

Norge er avhengig av alliert hjelp for å hevde vår suverenitet og hindre militært angrep. Det tar lengst tid å få på plass landmilitære styrker. Av den grunn må vi best mulig tilrettelegge for at de allierte får den utdanning, trening og øving som kreves for å kunne sloss under de tøffeste vinterforhold. Forsvaret må dessuten øve hvordan vi tar imot dem og legge forholdene

til rette. Alliert treningssenter er sentralt verktøy for å operasjonalisere de sikkerhetspolitiske ønsker og tiltak for at de allierte skal evne å støtte oss dersom det kreves.

Mens det var mindre interesse for nord-områdene og alliert trening da NATO-alliansen førte krig mot Taliban i Afghanistan begynner situasjonen nå å ha mange lignende trekk som under den kalde krigen. Den store forskjellen er at varslingstiden er betydelig kortere nå, sier Trond Thomassen.

VARIERT HISTORIE

Åsegarden leir har hatt en variert historie. Under det to måneder lange slaget om Narvik i 1940 plasserte britene et tungt luftvern batteri der som forsvar for de allierte forsyningsfartøylene som losset forsyningene i Harstad. Da tyskerne ble herrer i landet ble Åsegarden etter hvert en del av baseforsvaret for det enorme kanonbatteriet på Trondenes, med verdens største landkanoner. På 1950-tallet begynte det norske forsvaret å bygge ut leiren. Den første kasernen stod ferdig i 1951. I 1963 flyttet 3. bataljon i Brigaden i Nord Norge inn og ble der i over 30 år. Deretter tok HV leiren i bruk til utdanning i de neste tre år.

Flere nye redningshelikoptre er på vei

Mye har skjedd siden Offisersbladets utfyllende reportasje i utgave 6/2016, om anskaffelsen og produksjonen hos Leonardo Helicopters i Yeovil/England. Drøye tre år senere har BFOs HTV Luft og Offisersbladet igjen besøkt fabrikken i Yeovil.

Norsk AW-101 SAR under testflyging fabrikken i Yeovil.
Foto: Leonardo Helicopters.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Fabrikken i Yeovil produserer norske redningshelikoptre AW101 SAR ufortrødent videre til den norske redningstjenesten. Fabrikken er en gammel og historisk flyfabrikk, kanskje mest kjent som fabrikken der flere tusen Hurricane og Spitfire jagerfly ble produsert under andre verdenskrig. Flere av de gamle produksjonslokalene og kontorene er fortsatt i bruk, på dette enorme fabrikkområdet. Vi er også denne gang overrasket over hvor skinnende rent det er, selv inne i produksjonslokalene. Til daglig jobber det over 2.000 på fabrikken, men Leonardo Helicopters har over 11.500 ansatte på verdensbasis (les for øvrig artikkel i Offisersbladets utgave 6/2016 på nettet).

PRODUKSJONEN GÅR SIN GANG

Under vårt besøk, fikk vi også denne gang se på de moderne undervisningslokalene med avan-

serte dataprogrammer/stasjoner (også med 3D) til opplæring av flygere og crew, i tillegg til simulatorer. Et typisk treningsprogram for piloter er 30 dager ground/basic-kurs, 20 dager simulator-trening og 10 dager med flyging.

Vi fikk også se oppstarten på redningshelikopter nr 13 og 14 i produksjonslinjen. Norge har mottatt 7 redningshelikoptre hittil. Vi så to allerede leverte redningshelikoptre var tilbake i Yeovil for norsk ønske om en modifisering inne i kabinen, og to var ute på testflyging. Når det gjelder modifiseringen, så er det nå på anmodning fra Norge, laget gummierte «basseng» rundt de områdene som redningsmannen/operatøren jobber, og som er utsatt for saltvann. Saltvann kan som vi vet føre til rustskader på skroget. Slike modifiseringer krever planlegging, beregninger, konstruksjon og testing, og dette tar tid.

FORSINKELSER?

Det er forsinkelser på leveransene i forhold til

de siste planene (ca 2 år). De første redningshelikoptrene skulle vært levert i 2017 og fasen inn i 2018. Planen videre er at alle helikoptrene skal være i operativ drift innen første halvår 2022. Nå ser det ut til at innfasingen ikke starter før første halvår 2020, og da kan ferdig innfasing kanskje drøye til 2024. Årsaken til forsinkelser, og hvem skal få hatten på hodet, vil ingen svare Offisersbladet på offentlig, men «off the record», er det mange som peker på hverandre. Havariet på Sola november 2017, der det første helikoptret som redningstjenesten mottok, veltet og fikk store skader, og senere sendt tilbake til fabrikken for gjenoppbygging, sørget for noe av forsinkelsen. Dette er nå for øvrig ferdig, testfløyet og levert tilbake.

MANGE PARTER ER INVOLVERT

Når såpass mange parter har en finger med i spillet, er sjansene store for at det kan bli forsinkelser. Norge har kommet med en rekke til-

Undertegnede og BFOs HTV Luft foran påbegynt nr 13

Her er et redningshelikopter inne til modifisering.

Stor delegasjon fra Leonardo Helicopters orienterte oss.

Mange km ledninger skal på plass.

Her orienteres om spesialtilpasningene. Den norske agenten Conrad Mohr nærmest.

En topp moderne arbeidsplass!

Her ser vi de oppbygde gummierte «bassengene» ved arbeidsstasjonene.

BFOs HTV Luft Lars Andre Anthonson tester hjelm med nytviklet «info-monokkel».

leggskrav til nytt redningshelikopter, noe som tar tid. Det er Justisdepartementet som er kjøper og eier, og Luftforsvaret som skal operere redningshelikoptrene. NAWSAHR, Forsvarsmateriell (FMA), 330-skvadronen, Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO), Luftfartsmyndighetene, Kongsberg Defence & Aerospace og Forsvarsbygg er noen av de andre involverte. I følge Offisersbladets kilder, skal det være gjensidig og god forståelse mellom partene Justisdepartementet, Luftforsvaret og Leonardo Helicopters hva angår forsinkelsene som har oppstått, der Norges valg av nye og moderne sensorer til våre redningshelikopter har spilt en viss rolle.

MOTTAKSPROBLEMER PÅ REDNINGSTJENESTENS HOVEDBASE PÅ SOLA

I følge Offisersbladets kilder, hoper det seg nå opp med norske redningshelikopter på fabrikken i Yeovil/England. Forsvarsbygg som er ansvarlig

for bygging av hangarer til helikoptrene på Sola, er ikke i rute, og når disse moderne helikoptrene ikke kan stå ute på helårsbasis, eksempelvis med tanke på daglig vedlikehold, så må de inntil videre være på fabrikken i Yeovil.

99 % TILGJENGELIGHET PÅ HVER BASE TIL ENHVER TID

Leonardo Helicopters skal ha sitt personell på alle basene i Norge. Det skal alltid være en teknisk utdannet og en forsyningsmann der, for å understøtte våre egne teknikere. De garanterer 99 % tilgjengelighet på våre AW101 SAR helikopter. Helikoptrene har også digitale systemer, som monitorerer alt som skjer av teknisk art med helikoptret, det har også en «elektronisk» loggbok. Fabrikken i Yeovil får alt opp på sine systemer i sanntid, og kan da raskere løse eventuelle tekniske utfordringer. Det er JAAMO som styrer dette (Joint Aircraft Availability Management Office). Nå er det slik at Kongsberg har

fått vedlikeholdet på redningshelikoptrets gearbokser på hele flåten i verden. Det har fått navnet KAMS (Kongsberg Aviation Maintenance Services). De får også vedlikeholdet på gearboksen til NH-90. Når det gjelder fremtidig vedlikehold av redningshelikoptrene, skal det være et stort vedlikehold på Kjeller i mars 2020, deretter vil dette skje på hver enkelt base, med støtte fra Leonardo.

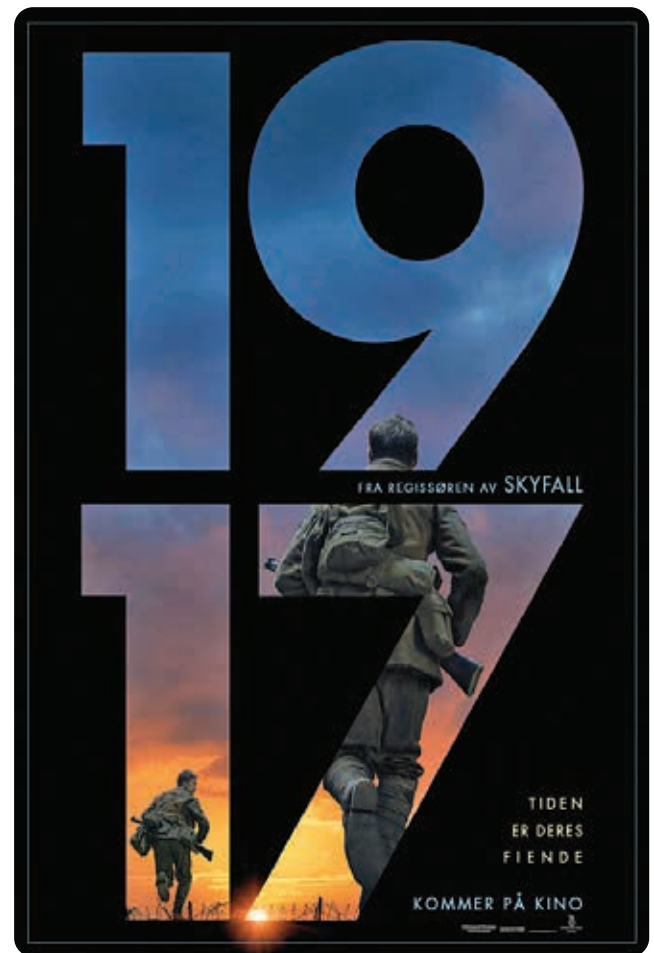
VERDIFULL ØVING I SIMULATOR PÅ SOLA

Leonardo har plassert en «Full Flight» simulator på Sola og en simulator for systemoperatører. Disse kan sammenkobles, slik at man kan øve komplette flyturer sammen. Slik øving har vist seg uvurderlig for å øve inn rutiner og prosedyrer.

Da er det bare å håpe at hangarer på Sola straks kommer opp, og at videre innføring av våre nye redningshelikopter går knirkefritt.

1917

Drama/Krigsfilm

Skuespillere: George MacKay, Dean-Charles Chapman, Mark Strong, Andrew Scott, Colin Firth, Benedict Cumberbatch
Regi: Sam Mendes
Manus: Sam Mendes & Krysty Wilson-Cairns
Spilletid: 1 time 59 min

Vanviddet på Vestfronten

Den første verdenskrig er et krevende tema å lage virkelig gode, drivende historier om på film. Sam Mendes' 1917 er absolutt blant de beste om denne vanskelige konflikten, som kostet over 10 millioner liv.

AV NILS VERMUND GJERSTAD

Handlingen utspilles på Vestfronten i april 1917. Amerikanerne har ennå ikke involvert seg skikkelig i skyttergravskrigen i Frankrike. Tyskland er ennå svært slagkraftige og det er ennå lite som tyder på at de vil tape krigen, som ble avsluttet 11.11.2018.

I hovedrollene møter vi to unge britiske infanterister. Blake (Chapman) er den yngste og ser ut som han er i tenårene, mens Schofield (MacKay) har mer erfaring fra kamp. I åpnings-scenen blir de sendt inn til General Erinmore (Firth), hvor de blir briefet om en prekær situasjon. Tyskerne har trukket seg tilbake til en annen posisjon lengre østover. Selv om det kan virke som en defensiv manøver, så er det mest sannsynlig en felle. Nye britiske luftfoto kan nemlig avsløre at de tyske styrkene har trukket seg tilbake til en posisjon hvor de har massiv støtte fra artilleri. Med andre ord, kan et angrep bli katastrofalt. De andre engelske styrkene som ligger klar i en skyttergrav noen mil lengre

fremme og venter på å angripe den tyske styrken neste morgen, aner ikke noe om de store tyske kanonene i bakhånd.

Telefonkommunikasjon er ødelagt, og Blake og Schofield får ordre om å personlig gå til den andre skyttergraven og be øverstkommanderende om å avblåse angrepet, og dermed redde 1600 britiske liv. Det innebærer å gå gjennom ingenmannsland, piggrådsperringer, utbombede landskap, forlatte tyske stillinger og underjordiske tunneler. I tillegg er det et kappløp mot tiden. Et personlig moment er også at den ene soldaten i angrepsstyrken er Blakes eneste bror. Mye står på spill, og i utgangspunktet er dette nesten et umulig oppdrag, men noen må formidle beskjeden. På sin ferd gjennom ingenmannsland møter soldatene flere obstruksjoner, og regissør Sam Mendes klarer å formidle hvor ekstremt utfordrende denne konflikten var på flere nivå. Også det å finne mat og drikke er en utfordring. Scenene med en skadd pilot som mister kontroll, samt en tysk snikskytter er blant høydepunktene på spenningskurven.

Imponerende nok ser det ut som om hele filmen er gjort i en eneste tagging! At regissør Mendes og kamerateamet har fått det til er en bragd. Kamera er i konstant bevegelse og gir dynamiske inntrykk av skyttergraver og ingenmannsland. Skuespillere gjør også en fremragende jobb, og det er artig å se kjente engelske skuespillere som Colin Firth, Mark Strong og Benedict Cumberbatch spille offiserer. For film-entusiaster er det interessant å notere seg at dette er Cumberbatch fjerde krigsfilm. Regissør Sam Mendes (født i Reading, England i 1965) er kjent for å ha laget Bond-filmene "Skyfall" (2012) og "Spectre" (2015), men han har også regissert krigsfilm tidligere. "Jarhead" (2005) handlet om US Marines i Kuwait 1991, men den filmen var på langt nær så drivende som "1917". Dette er kanskje også Mendes sin mest personlige film, ettersom "1917" er dedikert til hans bestefar, som selv kjempet i The Great War. Muligens er dette den beste filmen om Den første verdenskrig siden Stanley Kubricks tankevekkende "Paths of Glory" (1957).

Med NATOs framtid i kikkeren

Som eneste norske offiser i NATOs strategiske sivil-militære tenketank, har han i perioden 2017-19 bidratt til å føre henholdsvis Det nordatlantiske råd og militærkomiteen med ideer om fremtidige sikkerhetstrusler som kan utfordre alliansen.

TEKST: OLA K. CHRISTENSEN

Stikkordet er SAC, nærmere bestemt Strategic analysis capability, som har vært ledet sivilt av tyske Dr. Stefanie Babst, men med luftforsvars-offiseren Gjert Lage Dyndal som senior militær og deputy for teamet på elleve sivile og militære personer. Oppdragsgiver har vært henholdsvis generalsekretæren og formannen i militærkomiteen, som teamet forsyner med korte rapporter med analyser og anbefalinger.

SKAPE GRUNNLAG FOR DEBATT

Hovedfokuset er altså å se «inn i glasskula» flere år fram i tid. Spørsmålet er like enkelt som det er vanskelig: hvilke nye utfordringer kan NATO stå overfor? Med andre ord: hva kan komme «rundt neste sving» sikkerhetspolitisk, geopolitisk og teknologisk?

SAC skal blant annet oppmuntre til strategisk debatt i alliansen gjennom å fremme sine ideer til toppledelsen, som vurderer hvorvidt disse skal diskuteres av Det nordatlantiske råd, som er

det øverste politiske beslutningsorgan i NATO, der hvert medlemsland er representert på ambassadørnivå.

– Ta for eksempel Arktis og fremtidige problemstillinger der. Og for et par år siden trykket SAC hardt på for å sette Kina på alliansens dagsorden. Selv om landet ikke utgjør en trussel, må NATO ha dette perspektivet med tanke på konsekvensene av stormaktsrivaliseringen med USA.

– Eller ta regionale spørsmål om hvordan eksem-

GJORDE NORGE SYNLIG

«Trident Juncture gjorde Norge veldig synlig.

Det har blitt mer fokus på arktiske problemstillinger det siste året, og særlig på grunn av russiske forsøk på å begrense sjøtransport på tvers av Arktisk som USA og flere nasjoner har reagert sterkt på.»

Oberst Gjert Lage Dyndal

Oberst Gjert Lage Dyndal har i tre år vært eneste norske offiser i NATOs strategiske sivil-militære tenketank Strategic analysis capability (SAC).

pelvis terrorismen har endret seg etter at ISIL-kalifatet forsvant – og hva det vil endre seg til og få av mulige konsekvenser.

Teknologi ble nevnt; et omfattende tema SAC fremmet for et par år siden med fokus på et kanskje kommende våpenkappløp.

– Moteordet er «disruptive technologies», der teamet gjorde flere studier på hvilken innvirkning dette kan ha på flere forhold, forteller obersten. Og med bakgrunn som blant annet taktisk koordinator (TACCO) om bord i P-3 Orion, er det å skulle

se «rundt neste sving» og hva som måtte komme en ikke helt ukjent oppgave for ham; ei heller å sy sammen en mengde forskjellig informasjon fra en rekke sensorer til et større bilde med tanke på situasjonsoversikt og -forståelse og kommende mottrekk.

EKSTERNE TENKE-TANKER

Ettersom SAC ikke har fageksperter på alle områder, har teamet et omfattende nettverk.

– Vi deltar derfor på konferanser i Europa i

regi av tenke-tanker i og utenfor EU-systemet og vi har dialog og møter et par ganger i året med en seks sju forskjellige nasjoners sine strategienheter i de respektive utenriksdepartementene.

MANGLER EN NASJONAL STRATEGI

Apropos langtidsplanlegging, hvordan betrakter den tidligere dekanen ved Luftkrigsskolen og forfatteren med en mastergrad i krigsstudier og doktorgrad i historie strategisk tenkning i et nasjonalt perspektiv? Hvor framtidsskuende er vi?

– Norge har ingen strategi. Det har vært en debatt som har kommet og gått de siste tjue årene, men hvor de fleste har falt ned på at vi forholder oss bare til NATOs militærstrategi. Jeg personlig har jo hele tiden vært opptatt av at vi bør ha en norsk militærstrategi, fordi vi har en del problemstillinger som går ut over hva som naturlig hører til i NATO-rammen. Og hvordan bruker vi militære ressurser, og hvordan koordinerer vi militære ressurser opp mot politi og andre samfunnsressurser? Hvorfor, når og hvordan skal Norge delta i internasjonale koalisjoner eller i NATO-operasjoner i utlandet, spør obersten, som selv var deltaker i ett år i gruppa som utarbeidet NATOs militærstrategi, som ble godkjent i mai i år.

– Det er kanskje den mest spennende jobben jeg har gjort i NATO. Kort og godt en kjempe-reise. Det har vært artig, givende og litt skremmende når man ser hvor mye påvirkningskraft man har på noe når man sitter med hendene på tastaturet og er med i debattene og tar inn resultatene av oppdaterte utkast. Dette er den første virkelige militærstrategien siden «Flexible response» og «Massive retaliation» under den kalde krigen, så dette har vært spennende.

NOEN «BABY`ER»

Gjert Lage Dyndal har i følge ham selv fått gjennom noen «baby`er» i strategiprosessen.

– Jeg har hatt noen som jeg har sloss for og som har «overlevd» dialogene og diskusjonene mellom de 29 medlemslandene og mellom politisk-militærstrategisk nivå og det operasjonelle nivået. Det har vært en spennende prosess å se hvordan den utvikles, men også artig at jeg har klart å beholde noen «baby`er» der.

Men hvilke, se det er foreløpig gradert!

GOD LÆRING

«Det har vært kjempespennende å få lov til å se NATO helt på toppen. Jeg ser jo de dialogene som foregår mellom toppledelsen sine forskjellige aktører og de assisterende generalsekretærene som leder direktoratene her på sivil side og på den militære siden. Det er veldig interessant å se hvordan spillet mellom politisk side og det militærstrategiske med militær-komiteen og den militære staben foregår – på godt og på vondt – men du lærer i hvert fall hvordan det foregår på toppen, da. Det har vært en spennende læring.»

Oberst Gjert Lage Dyndal

– Uheldig å kutte i antall stabsoffiserer i utlandet

Å være representert i NATO-staber er viktig, både for å vite hva som foregår og ikke minst for å kunne påvirke blant annet i de ulike arbeidsgruppene.

Derfor er det uheldig å redusere tallet på stillinger, mener oberst Gjert Lage Dyndal med referanse til egne erfaringer og blant annet strategiarbeidet.

– Jeg erfarte gjennom det å være med i skrivegruppa hvor mye man klarer å påvirke når man er en del av prosessen. Det å ha offiserer utenlands i sentrale posisjoner, ha en bevisst ide om hvor man har folk og hvorfor samt det å ha en jevnlig dialog med dem sånn at de ikke er bare NATO-offiserer, men også norske NATO-offiserer, mener jeg er særdeles viktig. For meg så fremstår det som

en åpenbar sak og sånn er det for alle nasjoner, kanskje Norge mindre enn andre; jeg vil si dessverre!

– HVA ER KONSEKVENSEN AV Å KUTTE I ANTALLET?

– Å ha personell høyt i operativ søyle og på militærstrategisk og politisk nivå, har veldig stor betydning. På den måten er Norge klar over hvilke prosesser som går og man bringer inn norske perspektiver som en naturlig har med seg når man kommer med norske briller inn i de type jobber.

– For er vi ikke representert i eksempelvis arbeidsgrupper, går noe tapt?

– Norge klarer ikke å få inn de perspektivene som naturlig hører til vår region eller vårt perspektiv, og det er jo helt åpenbart at norsk eller skandinavisk og nordeuropeisk er annerledes enn et østeuropeisk eller sentraleuropeisk eller sydeuropeisk perspektiv, eller amerikansk for den del.

– Det virker rett og slett korttenkt, hvis man begrenser deltakelsen i de pågående prosessene.

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter Offisersbladet+,
og skal fungere på iPad, Androide
lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet
på lesebrett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.

Offisersbladets app!

HV «sikret» objektet med mobiltelefoner

Hva får du om du kombinerer en «app» med fire billige smarttelefoner, og legger dette i sirkel rundt et militært objekt? Dette ble testet ut på øvelse Oslofjord i høst.

Kaptein Stig Lande

Seniorforsker Nina Rones FFI

TEKST RUNE HAARSTAD,
FOTO KRISTIAN KAPELRUD

Resultatet blir en akustisk sensor. Sivil teknologi og enkel hylleware kan hjelpe HV-soldatene med å beskytte objekter med enkle sensorer i fremtiden. Med stadig dyrere militært utstyr - tenker HV nytt.

HYLLEWARE KAN ØKE OPERATIV EVNE

Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) sitt prosjekt «HV mot 2030» ser på bedre utnyttelse av sivil

kompetanse og teknologi for å øke operativ emne. Smarttelefoner kombinert med en app med «kunstig intelligens» kan bidra mener FFI.

– I Heimevernet benytter vi personell både som «sensorer» og reaksjonsstyrker. Mennesket er ofte en dårlig og kostbar sensor, de virker bare i deler av døgnet og har store begrensninger med syn og hørsel, forklarer kaptein Stig Lande, områdesjef i Moss HV-område. Under Øvelse Oslofjord testet han et skuddlokaliseringsystem utviklet av det sivile firmaet Triangula. «Enkel hylleware» og avansert teknologi som «kunstig intelligens» kan bli en billig og effektiv sensor

for å fange opp lyden av skudd og dermed detektere retning og sted.

ENKELT Å BRUKE

– Systemet er utviklet for forsvaret, politi og sikkerhetspersonell i Norge og internasjonalt.

– Det fokuserer på deteksjon og lokalisering av enkeltskudd fra håndvåpen og kan benyttes for objektsikring og baseforsvar, forklarer seniorforsker Nina Rones fra FFI og «HV mot 2030».

«Triangula» bruker rimelige mobiltelefoner som sensorer for å oppdage og lokalisere skudd.

– Kunstig intelligens brukes for å gjenkjenne

Hvor kom skuddet fra? Sensorene (telefonene) ble plassert ut rundt objektet og fanget opp lyden av skudd. Med bruk av trianguleringsprinsippet kunne posisjon for hvor skudd ble avfyrt plottes på kartet.

– Systemet er utviklet for å kunne brukes av både forsvar og Politi. – Det gir deteksjon og lokalisering av enkeltskudd fra håndvåpen og kan for eksempel benyttes for objektsikring og baseforsvar, forklarer prosjektleder Nina Rones fra FFI og plasserer ut en av sensorene.

– I heimevernet har vi ofte personell som «sensoren». De er ofte en dårlig og kostbar sensor, de virker bare i deler av døgnet og har store begrensninger både i syn og hørsel, forklarer kaptein Stig Lande, område-sjef i Moss HV-område. Han har tro på løsninger som dette.

skuddlyden på store avstander og systemet kan posisjonere skytteren med en nøyaktighet på noen få meter i løpet av tre til fire sekunder, forklarer Rones.

– Avhengig av våpentype, vær og terreng kan fire sensorer i dag dekke et område opp til 10 kvadratkilometer. Systemet er selvkonfigurerende og krever lite forkunnskaper for å ta i bruk.

Billige, enkle og effektive sensorer satt i system.

«Carl-Gustaf» i ny drakt

Mange har stiftet bekjentskap med 84 mm RFK Carl-Gustaf, som er og har vært i Forsvarets tjeneste helt tilbake til 1970-tallet. Nå produserer Saab en ny og kraftig forbedret utgave!

84 mm RFK slik mange husker den.

Nyutviklet, lettere og med mange modifiseringer.

Bærehåndtak, mye lettere ved bruk av karbonfiber og moderne siktemidler.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Carl-Gustafs stads gevärsfaktori i Eskilstuna (senere en del av Bofors og Saab) produserte de første utgavene allerede i 1948! Senere har den legendariske 84 mm rekylfrie kanonen blitt solgt til over 40 land, og den har blitt brukt i flere kriger/konflikter. En episode vi kanskje husker best, er fra NORBATT I i 1978, da den norske kontingenten forsvarte seg med 84 mm RFK under et PLO-angrep. Det ble brukt sprenggranat og virkningen førte til at PLO

senere fikk meget stor respekt for dette våpenet.

KRAFTIG OG EFFEKTIV

I kompani og troppsforband, utfyller den kraftige Carl-Gustaf RFK'en gapet mellom alt fra håndvåpen og M-72, til ild fra tyngre våpen (artilleri og stridsvogner). Til nå har Carl-Gustaf RFK kunnet avfyre fem typer granater, pansergranat, sprenggranat, røyk-granat lys-granat, og antistrukturgranat. Nå utvikles også programmerbare granater, som sammen med RFK'ens nye og moderne sikte-

midler, øker anvendelse og effektivitet betydelig. Saab som kjøpte opp Bofors, er regnet som verdensledende på levering av bærbare støttevåpen.

NY OG MODERNE UTGAVE

I 2015 presenterte Saab sin 84 mm RFK i ny drakt med mindre vekt, bedre ytelser og topp moderne siktemidler. En vektreduksjon på over 3 kg (M3 10kg vs M4 7kg) og foldbart bærehåndtak på toppen, er kanskje det en soldat i felt setter mest pris på, men de nyutviklede siktemidlene, ny-

En yngre og sprekere utgave
av Carl Gustaf!

utviklede granater og muligheten til å bære våpenet ferdig ladet med granat, er nok mer avgjørende. For Carl-Gustaf 84 mm RFK har vist seg å være et kraftig og effektivt våpen mot pansrede kjøretøyer, men også mot fortifikasjoner og personell (spreng-granat). Våre avdelinger i Hæren og Heimevernet som er oppsatt med 84 mm RFK, har hatt dette våpenet lenge, og en nyinvestering til siste og betydelig mer moderne og anvendbare utgave burde kanskje vurderes?

I følge Offisersbladets kilder i Hæren, er den

siste og kraftig forbedrede utgaven av 84 mm Carl-Gustaf oppe til vurdering for enkelte avdelinger i Hæren, men noe mer informasjon er vanskelig å få ut på nåværende tidspunkt. Bruken av karbonmateriale og titanium gjør kanonen lettere. Det skal nevnes at både USA og Storbritannia nylig har kjøpt Carl Gustaf M4. Brukererfaringer fra disse landene kan kanskje være nyttig, før Norge eventuelt går til innkjøp av den nye modellen.

fakta

84 mm RFK Carl-Gustaf i bruk i dag

Produsent: Bofors, Sverige

Lengde: 1130 mm

Kaliber: 84 mm

Vekt, uladet: 14,2 kg

Utgangshastighet: 240–260 m/s

Skuddtakt: cirka 6 skudd /min

Tatt i bruk i Forsvaret på 70-tallet

Ny 84 mm RFK Carl-Gustaf M4

Produsent: Saab

Lengde: 999 mm

Vekt, uladet: 7 kg (noe bruk av karbon)

Innebygget skuddteller (totalt)

Bedre ergonomi/tilpasningsmuligheter

Kan leveres med: laser avstandsmåler, nattsikte og Aimpoint (avansert sikte med ballistiske data)

Casio G-Shock GMW-B5000D

Casio var i 1983 den første klokkeprodusenten som slapp en støtsikker klokke. Oppgjennom de siste par tiårene har de forbedret og perfektionert G-Shock-teknologien. Denne klokken har energibesparende Bluetooth®-teknologi, som gir strømsparende datautveksling med ett enkelt tastetrykk. Med Bluetooth® kan klokken også kobles trådløst til smarttelefonen, noe som gir tilgang til mange nyttige funksjoner. Solceller sørger for at klokken får uavhengig og miljøvennlig strømtilførsel. Solenergi som ikke blir brukt lagres i et batteri.

G-Shock GMW-B5000D koster 5701,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Berghaus Tactical MMPS Crusader III 90+20

Crusader 90 + 20 er den største størrelsen i Berghaus Tactical's MMPS (Multi Mission Pack System). Sekken har to avtakbare MMPS-sidelommer som også kan integreres med Berghaus Centurio 45 og Centurio 30 sekker for å tilby et fleksibelt pakkesystem som støtter forskjellige oppdragskrav. Disse sidelommene kan i tillegg festes sammen ved hjelp av glidelås, slik at du får en 20L dagstursekk.

Berghaus Tactical MMPS koster 3343,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Nixon Regulus SS

Klokken er designet for å tåle de mest ekstreme forhold, og har alle de nødvendige og mest essensielle funksjonene du trenger i utfordrende situasjoner. Regulus SS har en spesialdesignet LCD skjerm som er vanntett ned til 100 meter og har et batteri som varer i ca 5 år. Urkassen er laget av rustfritt stål. Lydløs-modus og justerbar bakgrunnsbelysning sørger for at du kan bevege deg ubemerket på hemmelige oppdrag.

Nixon klokken koster 2863,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Thrudark SF Raid

For å sikre den beste produktkvaliteten er SF Raid testet av tidligere spesialsoldater med skyhøye krav, i de mest ekstreme værforholdene rundt om i verden. Resultatet av dette er en ekstremt robust og vanntett jakke med kompromissløs ytelse. SF Raid er satt sammen av flere materialer som brukes av militære spesialenheter, og har en mengde taktiske og tekniske funksjoner som skiller denne jakken fra andre liknende jakker på markedet. Jakken leveres blant annet med RECCO® Reflektor, Cohesive™ - teknologi og 3-lags vanntett ripstop. SF Raid har i tillegg vanntette YKK Aquaguard® glidelåser, hjelmkompatibel hette, samt glidelås under armene for ventilasjonsmuligheter.

Thrudark SF Raid koster 6331,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

NYHET: BFO Forsikring

– BFOs eget forsikringskontor er i full gang!

En helprofesjonell gjeng står klar til å hjelpe og rådggi BFO-medlemmer om alle BFOs forsikringer!

BFO holder alltid vår uavhengighet høyt. Vi forhandler årlig, og kjøper forsikringene våre der medlemmene får den beste mulige kombinasjonen av pris og vilkår. Ingen av våre medlemsforsikringer er bundet til noe forsikringsselskap. Er ikke våre medlemmer fornøyd, flytter vi medlemsforsikringene.

Dette gir oss en unik forhandlingsposisjon!

På grunn av vår uavhengighet kan vi bruke hele forsikringsmarkedet i inn- og utland. Derfor har vi de råeste medlemsforsikringene. Nå har vi også løftet forsikringsservicen til topps med BFOs eget forsikringskontor!

BFO Forsikring er selvsagt også uavhengige. De er ikke agenter for noe forsikringsselskap, og får ingen provisjon av det de selger. Alle de dyktige forsikringsrådgiverne jobber for deg som medlem og har mye erfaring fra både FP og forsikringsselskapene. Derfor kan du være sikker på at de gir deg ærlige råd og god hjelp.

De er også på din side i klagesaker. BFO Forsikring er minst like gode som forsikringsselskapene på hva forsikringene dekker og hva du har krav på. Med BFO Forsikring står du aldri alene! Du treffer BFO Forsikring på 23 10 02 20 - tast 1.

FAQ

Hva kan BFO Forsikring hjelpe deg med?

- All oppdatert informasjon om BFO-forsikringene på Min forsikringsside på bfoforsikring.no
- Svar på alt som gjelder BFOs forsikringer, unnatt selv skadeoppgjøret (men de kan mye om skader også)

- Starte og stoppe forsikringer
- Gi deg uavhengige, proffe råd ut fra lån, økonomi og familiesituasjon
- Ved skade er vi på din side
- Hjelp i klagesaker

Hvordan kontakter jeg BFO Forsikring?

- Telefon 23 10 02 20 - tast 1
- post@bfoforsikring.no

Av John Berg, major (R)
Forsvarsanalytiker

SLIK BLE AL-BAGHDADI DREPT

Det har nå kommet ut mye informasjon om hvordan IS-leder Abu Bakr al-Baghdadi ble drept, 27. oktober i fjor. En meget dristig agent, muligens kurder, som hadde oppnådd al-Baghdadis fulle tillit, synes å ha spilt en hovedrolle. To CH-47 Chinook helikoptre med 50-70 spesialsoldater og med omfattende flystøtte gjennomførte angrepet. Operasjonen skal ha hett «Operasjon Kayla Mueller», etter en hjelpearbeider som ble kidnappet i 2013, seksuelt misbrukt av blant annet al-Baghdadi og deretter grusomt torturert før hun ble drept.

Det er SDP-general Mazloum Abdi som har gitt opplysninger om agenten, og «Eye Spy» nr. 125 som har ordnet og oppsummert foreliggende informasjon. Det fremgår at al-Baghdadi hadde gjemt seg i nærheten av Bashira i Idlib, fordi området er kontrollert av al-Qaeda, som IS har kjempet mot, og som derfor ble ansett som «det siste stedet» der amerikanerne ville lete. Agenten, som nå var en av ytterst få som hadde adgang uten bind for øynene, skaffet blant annet en detaljert plan over husene og rommene, og klesplagg som gjorde det mulig å identifisere al-Baghdadi med sikkerhet ved hjelp av DNA som USA hadde fra 2003, da terroristlederen en tid var fange. Det hjalp nok også at etter IS' nederlag hadde al-Baghdadi mistet det meste av kontrollen, og at det var utlovet en dusør på 25 millioner dollar.

Huset agenten hadde pekt ut ble gjenstand for omfattende elektronisk overvåking og det ble også samlet inn informasjonen i nabolaget, uten at andre detaljer fremgår enn at «en håndfull» kurdere skal ha vært involvert. Operasjonen ble utsatt i siste liten to ganger, men etter indikasjoner på at al-Baghdadi planla å flytte, startet den 26. oktober kl 2300 (syrisk tid) fra Erbil i Irak. De to CH-47'ene oppgis å ha vært «modifiserte», uten at detaljer fremgår. (Da Osama bin-Laden ble drept, var minst ett HH-60 helikopter modifisert til stealthy versjon, men der var det en risiko for å bli oppdaget på pakistansk radar.) Helikoptrene fløy gjennom tyrkisk, og syrisk og russisk kontrollert luftrom. Det fremgår at tyrkerne var informert, mens russerne ikke

Aby Bakr.

Stedet der Aby Bakr ble drept.

var blitt gjort kjent med operasjonens «specific nature». Selve fligten tok omtrent 70 minutter, hvilket innebærer at helikoptrene landet noe etter midnatt. Beboere i området har fortalt at de hørte skyting fra rundt kl 0100 og i omtrent en halv time. Fly bombet dessuten posisjoner det ble skutt fra, muligens av al-Qaeda krigere.

I følge vitner rapellerte soldatene fra helikoptrene, husklyngen ble sikret og al-Baghdadi oppfordret til å overgi seg. En del voksne og 11 barn kom ut og ble bragt bort fra kampsonen. Noen IS-krigere ble imidlertid åpenbart igjen inne i bygningene. Etter nye forgjeves oppfordringer til overgivelse, sprengte amerikanerne seg inn og et antall livvakter ble drept. Deretter startet et søk etter al-Baghdadi som raskt lokaliserte ham i et tunnelkompleks, sammen med tre barn. En robot og to hunder ble sendt inn, og al-Baghdadi valgte å drepe seg og barna med en selvmordsvest. Tunnelkomplekset kollapset.

Det tok to time å grave frem terroristlederens levninger, DNA-prøver ble tatt og etter halvannen time ble det bekreftet, åpenbart på stedet, at levningene var al-Baghdadi. Dette er senere ytterligere bekreftet. Tre laptop, et antall mobil-telefoner, dokumenter og annet ble samlet inn. Materialet skal ha gitt betydelige e-informasjoner. Andre steder i bygningene prøvde to av al-Baghdadis hustruer å bruke selvmordsvester, uten å lykkes, og de ble begge skutt, sammen med en del gjenværende livvakter og andre. Helikoptrene med spesialsoldatene forlot området omtrent kl. 0330. Deretter ble husklyngen bombet. Bilder viser at husene ble fullstendig jevnet med jorden. Amerikanerne hadde ingen falne. Det oppgis ikke om noen ble såret. Amerikanerne tok med seg to IS-fanger.

IS anses selvsagt fremdeles å utgjøre en trussel. Den nye IS-lederen hevdes å hete Abu Ibrahim al-Qurayshi, også kjent som «professoren», Abu Abdullah Qardash, Hajji Abdallah m.v.. Hvis du er interessert, er dusøren foreløpig 5 millioner dollar.

Nedre Kalbakkvei 88,
1081 Oslo
tlf 53 69 78 78
support@milrab.no

milrab.no
GEARS YOU THERE

Sjekk vår
nettbutikk
bfo.milrab.no

ARC'TERYX -25%

**KUN FOR BFO-
MEDLEMMER!**

Som BFO-medlem får du nå 25% rabatt på alt av merket Arc'teryx. Arc'teryx lager teknisk påkledning og utstyr, med et sterkt fokus på design, godt håndverk og enkle løsninger. På bfo.milrab.no finner du over 100 produkter!

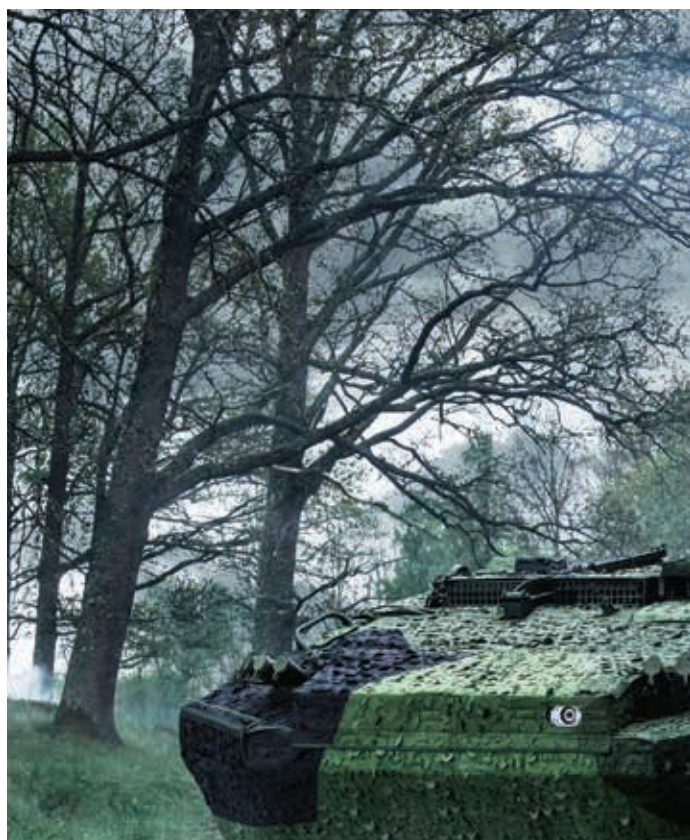

SE UTVALGET PÅ BFO.MILRAB.NO

SAAB BARRACUDA

More than meets the eye.

For your survivability.

On today's high-tech battlefield, sensors, sensor platforms are becoming increasingly sophisticated, making it ever more challenging to avoid detection and identification. Through signature management units can remain undetected for longer, enabling them to prevent or choose engagement with the enemy. Signature Management significantly improve the pre-conditions to win and the overall operational capability.

www.saab.com

SAAB